

Prevence genderově podmíněného násilí

Bc. Alexandra Juříčková

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Alexandra Juříčková
Osobní číslo: L21207
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Prevence genderově podmíněného násilí

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši k předmětné problematice.
2. Vymezte mezinárodní i národní právní rámec genderově podmíněného násilí.
3. Charakterizujte jednotlivé formy genderově podmíněného násilí a popište je, včetně systému péče o oběti takového násilí.
4. Na základě vlastního šetření vyhodnoťte data ze zkoumané problematiky a navrhněte opatření na podkladě získaných skutečností.

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
 2. DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: Komentář 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
 3. NICOLSON, Paula. *Domestic Violence and Psychology: Critical Perspectives on Intimate Partner Violence Abuse*. 2. vydání. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2019. ISBN 9780815385233.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 26. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Alexandra Juříčková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce se zabývá tématem genderově podmíněného násilí a její prevence v České republice. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s problematikou, dále je rozebrána podstata genderově podmíněného násilí. Zaměřuje především na fenomén domácího násilí. Nakonec je vypsána související legislativa na národní i mezinárodní úrovni.

K dosažení cíle, kterým je rozbor genderově podmíněného násilí a vyhodnocení jeho prevence, byly použity metody jako je metoda analýza statistických dat z oficiálních zdrojů, SWOT analýza, komparace, jeden řízený a jeden polostrukturovaný rozhovor, dotazníkové šetření a metoda dedukce a syntézy.

Na základě využití analýzy je v návrhové části práce vytvořen návrh SOS mobilní aplikace pro oběti násilí. Poté jsou navrženy další preventivní opatření

Klíčová slova: genderově podmíněné násilí, násilí, domácí násilí, prevence, mobilní aplikace oběti, pachatel

ABSTRACT

This thesis delves into the topic of gender-based violence (GBV) and its prevention in the Czech Republic. The theoretical section defines key concepts related to the issue and further explores the nature of GBV, with a particular focus on the phenomenon of domestic violence. Finally, it outlines relevant legislation at both national and international levels.

To achieve the objective of analyzing GBV and evaluating its prevention, the practical section employs various methods, including the analysis of statistical data from official sources, SWOT analysis, comparison, one guided and one semi-structured interview, a questionnaire survey, and the methods of deduction and synthesis.

Based on the analysis conducted, the design section of the thesis proposes a SOS mobile application for victims of violence. Additionally, it suggests further preventive measures.

Keywords: gender-based violence, violence, domestic violence, prevention, mobile application, victims, offender

Chtěla bych moc poděkovat všem, kteří se podíleli na vzniku této práce.

Především mé vedoucí práce JUDr. Radomíře Veselé, Ph.D.,LL.M., za její čas a vedení. Dále bych ráda poděkovala panu pplk. Mgr. Ing. Vladimíru Borskému, MBA, LL.M, za velice přínosný rozhovor a cenné informace, taktéž děkuji oběti, která se rozhodla podělit o svůj příběh. Na závěr bych ráda vyjádřila upřímné poděkování všem respondentům, kteří si našli čas a zapojili se do dotazníkového šetření.

Zvláštní poděkování patří mé rodině a přátelům, kteří mi byli oporou po celou dobu studia. Děkuji!

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍHO POJMOVÉHO APARÁTU	11
2 GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉ NÁSILÍ.....	16
2.1 FENOMÉN DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	16
2.1.1 Výskyt domácího násilí.....	19
2.2 FORMY GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ.....	25
3 PRÁVNÍ RÁMEC GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ.....	28
3.1 NÁRODNÍ PRÁVNÍ RÁMEC	28
3.1.1 Rámeček ochrany trestněprávní povahy	29
3.1.2 Rámeček ochrany netrestněprávní povahy	38
3.2 MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY.....	43
4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	50
II PRAKTICKÁ ČÁST	51
5 CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE	52
6 ANALÝZA STATISTIK.....	54
6.1 STATISTIKY KE VZTAHU GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO A DOMÁCÍHO NÁSILÍ	54
6.2 VRAŽDY MOTIVOVANÉ OSOBNÍMI VZTAHY PODLE § 140.....	55
6.3 ZNÁSILNĚNÍ PODLE § 185	57
6.4 TÝRÁNÍ OSOBY ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉM OBYDLÍ PODLE § 199.....	58
6.5 NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ PODLE § 354.....	60
6.6 STATISTIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ A VYKÁZANÝCH OSOB	62
6.6.1 Současná situace vykázání v České republice	63
6.7 PLNĚNÍ AKČNÍHO PLÁNU PREVENCE DOMÁCÍHO A GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ NA LÉTA 2019–2022	64
6.8 DĚTI JAKO OBĚTI	64
7 GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉ A DOMÁCÍ NÁSILÍ: ODBORNÁ PRAXE A OSOBNÍ ZKUŠENOST	68
7.1 PPLK. MGR. ING. VLADIMÍR BORSKÝ, MBA, LL.M	68
7.2 SVĚDECTVÍ OBĚTI.....	69
8 PREDIKCE A POMOC V PRAXI: KAZUISTIKA A SWOT ANALÝZA.....	73
8.1 KAZUISTIKA	73
8.2 SWOT ANALÝZA	75
8.3 VÝSLEDEK SWOT ANALÝZY	78

9	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	80
10	NÁVRH MOBILNÍ APLIKACE.....	95
10.1	NÁZEV A LOGO.....	95
10.2	FUNKCE A VYUŽITÍ.....	97
10.3	ZHODNOCENÍ.....	103
11	PREVENCE A PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ V PRAXI.....	105
11.1	VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA.....	105
11.1.1	Mýty a fakta genderově podmíněného násilí.....	106
11.2	PODPORA OBĚTI A POSKYTOVÁNÍ POMOCI.....	107
11.3	NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	108
11.4	PODPORA PACHATELŮ.....	109
11.5	SLEDOVÁNÍ A VYHODNOCOVÁNÍ EFEKTIVITY PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ.....	109
11.6	AKČNÍ PLÁN PREVENCE DOMÁCIHO A GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ NA LÉTA 2019–2022.....	110
11.7	DOSTUPNOST SLUŽEB A JEJICH ZEFEKTIVNĚNÍ.....	110
	ZÁVĚR.....	112
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	113
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	125
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	126
	SEZNAM TABULEK.....	128
	SEZNAM PŘÍLOH.....	129

ÚVOD

Násilí, slovo, které lidstvo zná už od pradávna. A není to jen slovo, jsou to činy, které nechávají na člověku šrámy, ať už po fyzické nebo psychické stránce. Bohužel se násilí neomezuje pouze na minulé století, ale stále je součástí našeho světa. Mnoho lidí si ani neuvědomuje, že za zdmi jejich sousedů se může odehrávat trauma a utrpení.

Diplomová práce se zabývá Genderově podmíněným násilím (GPN). Zaměřuje se převážně na domácí násilí, neboť autorka má s touto problematikou osobní zkušenost. Věří, že sdílením svých poznatků a zkušeností může přispět k lepšímu porozumění problematice a ke zvýšení podpory obětem GPN. V úvodní části práce jsou analyzovány termíny související s GPN, prevencí a bojem proti této problematice. Důležitou otázkou je, zda je prevence v České republice dostačující. Odpověď na tuto otázku čtenář získá po přečtení celé práce.

Je důležité zdůraznit, že cílem práce není kritizovat ty, kteří se snaží pomáhat, ale cílem práce je provést komplexní analýzu GPN a posoudit, zda jsou současné preventivní opatření dostatečná, zhodnotit efektivitu preventivních programů a navrhnout možnosti jejich zlepšení. Práce se zaměřuje na osvětu a zvyšování povědomí o problematice. S ohledem na faktický a současný stav v České republice v teoretické i praktické části.

První metoda je analýza statistických dat z oficiálních zdrojů. Práce také obsahuje dva rozhovory. První je řízený rozhovor s odborníkem a zakladatelem neziskové organizace, druhý je polostrukturovaný rozhovor s obětí domácího násilí. Oběť také poskytuje svůj příběh, který je zpracován jako případová studie, na základě, které je provedena SWOT analýza. Vzhledem k rostoucímu významu moderních technologií a s cílem posílit dostupnost pomoci obětem, tato diplomová práce navrhuje SOS mobilní aplikaci pro oběti GPN.

Autorka dlouho váhala, zda se ujmout tak náročného tématu. I když sama nevzpomíná na to období s úsměvem, rozhodla se, že osvětou a zpracováním této práce může pomoci ostatním.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍHO POJMOVÉHO APARÁTU

Pro dostatečné pochopení kompletního konceptu dané problematiky je důležité si vymezit základní pojmosloví. To je důležité pro čtenáře, byť už se s touto oblastí setkal nebo ne. Ať už se jedná o genderově podmíněné násilí, domácí násilí nebo násilí jiného druhu, není to problém pouze naší republiky, v tomto případě se jedná už o problém celosvětový. Práce se bude věnovat především ženám, i když samozřejmě nejsou jedinými oběťmi, ale podle dostupných zdrojů a celkové rekognoskace celosvětového měřítka tvoří největší část (Violence against women, 2021).

Gender se dá také popsat jako sociální rozdíl mezi ženou a mužem. Spadají tam určité návyky, které se člověk naučí časem a značně se odlišuje vzhledem k jedné nebo více kulturám. I když si lidé myslí, že pojem gender a pohlaví je to samé, není tomu tak. Navzájem se ovlivňují. Pro ostatní je tedy nemožné zjistit, kde je ta mezní hranice. Naštěstí již existují vědní obory a jejich výzkumy, které se tímto zabývají (Víznerová, 2017).

Na internetové stránce Českého statistického úřadu je pojem popsán téměř totožně, pouze jednu odlišující větu, kterou web zmiňuje a je dobré ji zmínit, že „*nejsou tedy přirozeným, daným rozdílem mezi muži a ženami, ale dočasným vývojovým stupněm sociálních vztahů*“ (Gender: Základní pojmy, 2016).

„*Gender je jednou z nejzákladnějších kategorií, která strukturuje život v naší kultuře*“ (Jarkovská, 2013). Přírodním příkladem je rodičovství, ještě před tím, než se dítě narodí už padají otázky, zdali je to kluk či holka (Jarkovská, 2013).

Pohlaví oproti předešlému pojmu znázorňuje biologické a fyziologické rozdíly mezi pohlavími (Víznerová, 2017).

- Primární pohlavní znaky (biologické) – genitálie
- Sekundární pohlavní znaky (fyziologické) – ochlupení, zbarvení hlasu...

Tzv. Terciální pohlavní znaky nejsou tolik probádané, ale z psychologického pohledu, lze na ně pohlížet jako na znaky, které jsou typické pro dané pohlaví. Například pro muže maskulinita a pro ženy feminita.

- Maskulinita – mužná síla, sebejistota, výkonnost, racionálnost
- Feminita – ženská slabost, podřízenost, zatvrzelost (Paulík, 2017).

Genderová rovnost by se měla vyznačovat tím, že všichni jsou si rovni, ať už se to týká čehokoliv. Bohužel je známé, že takto to ve světě nefunguje. Hovoří se o tom, že všichni by měli mít možnost prohlubovat své znalosti a mít možnost se rozhodovat sám za sebe bez jakékoliv sebekontroly a omezení (Asklöf et al., 2003).

Pokud se jedná o novější literaturu, je tento pojem popsán i v knize Hany Víznerové: *„Genderová rovnost ve vaší výzkumné instituci: Jak na to“* (2017) Ovšem žádné rozdíly shledány nebyly, naopak v příručce od Ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2003 byla definice popsána srozumitelněji.

Diskriminace, všude dost dobře známý pojem. Je pravděpodobné, že každý za svůj život zažije pocit ukřivděnosti. Je jedno jestli, v osobním, či ve společenském životě nebo v pracovněprávním vztahu. Řídí se podle „antidiskriminačního zákona“ č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích před diskriminací (Česká republika, 2009).

Pokud je někdo diskriminován ve většině případů to nelze považovat za pozitivní úmysl. Diskriminace probíhá vůči jinému náboženství, rase, věku, a co už není v dnešní době tak okázalé, protože se o tom mluví čím dál více, je sexuální orientace. Každopádně, i to může mít za následek opovrhováním touto menšinou, nevhodné chování nebo dokonce zabití. Jako příklad lze uvést vzpomínku na případ ze Slovenska, kdy roku 2022 mladík v centru Bratislavy zastřelil před zábavním klubem dva gaye, právě proto, že tuto komunitu podporovali (Diskriminace, 2023) (Levíčková, 2022).

Dle článku Levíčkové (2023) lze vyzorovat, že tady tato situace vyvolala strach z okolí a jakousi „tichou“ válku mezi ostatními občany. Může tento čin někoho inspirovat? Samozřejmě ano, předpokládá se, že i pachatel někde našel určitý podnět. Z jeho sociálních sítí Twitter je patrné, že jeho rasová nenávisť trvala už delší dobu.

Diskriminace je rozlišována na dvě formy: přímou a nepřímou. **Přímou diskriminací** je *„jednání včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry, či světového názoru“* (Šabatová et al., 2019). Jedná se tak například o výhradně populárně mužskou pracovní pozici, kam se hlásí ženy. Může mít i vyšší kvalifikaci, ale přesto vedoucí obsadí muže, i když jeho kvalifikace a pracovní zkušenosti nejsou na takové úrovni. Zatím co *„nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria*

nebo praxe, je z některého důvodu osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací **není**, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné“ (Boučková et al., 2010).

Diskriminace vůči genderovým nesrovnalostem se dá popsat také jako genderové stereotypy, které jsou od pradávna nepsaná pravidla.

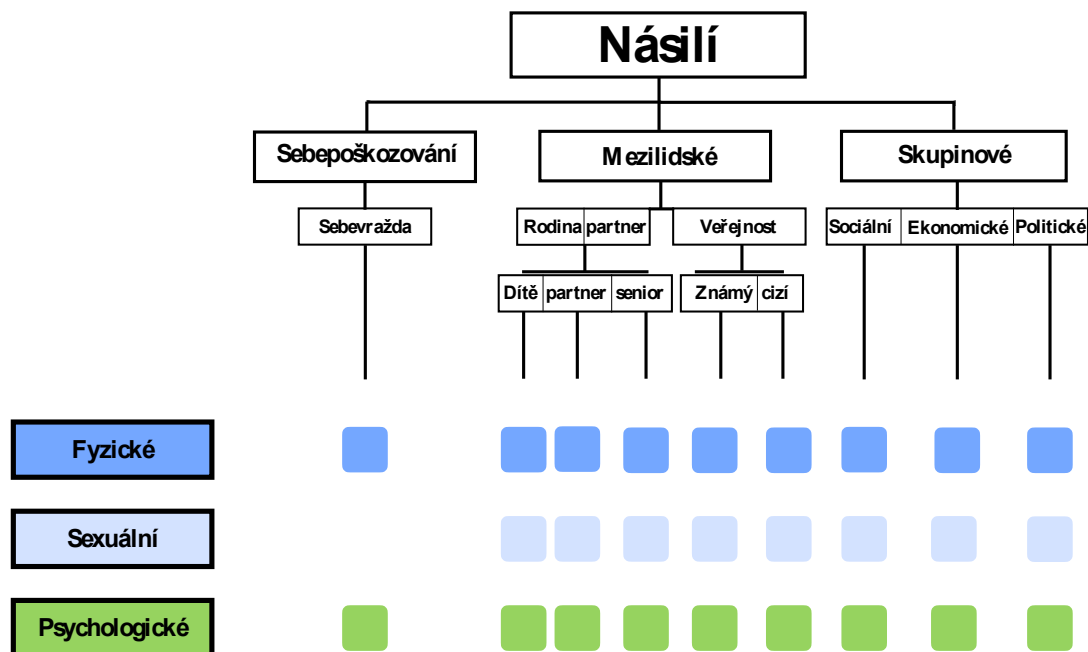
Násilí, všeobecný pojem, který vytváří celosvětový problém a který se řadí mezi hlavní příčiny úmrtí. Výsledkem tohoto fenoménu je více než 1,6 milionů mrtvých každý rok. Týká se to především západních zemí, kde se za měřítko nepovažuje bohatství, ale spíše sociální nedostatky a chudoba. Násilí samo o sobě nemůžeme přičítat pouze k válečným konfliktům, většina případů s tím nemá nic společného. Je potřeba si uvědomit, že kvůli násilí se ztrácí i ta jediná možnost vydělání peněz. Kvůli konfliktům v zemi ztrácí návštěvnost a výdělky od turistů, což znamená negativní ekonomický dopad a pád infrastruktury (What is violence?, 2023).

Přestože není dána definice násilí, podle Světové zdravotnické organizace (WHO) by měla znít takto: *Násilí je „úmyslné použití fyzické síly nebo moci, ohrožené nebo skutečné, proti sobě samému, jiné osobě nebo komunitě, které buď vede nebo má vysokou pravděpodobnost, že bude mít za následek zranění, smrt, psychickou újmu, špatný vývoj nebo deprivaci“* (Quigg et al., 2010).

Každopádně organizace WHO není jediná, kdo se tento termín snažil vymezit. Definice podle publikace Jakobsen a Råkil (2017) zní následovně: *„Násilí je čin namířený proti druhému člověku, který mu má ublížit, způsobit bolest, zastrašit ho nebo ponižít, aby jednal proti své vůli, respektive aby nejednal podle své vůle.“*

Podle obou definic se lze řídit. Jen definice z knihy *„Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích“* (Jakobsen a Råkil 2017). vůbec nepracuje s tím, že násilí je možné dopustit i sám na sobě. Uvádí *„Násilí je čin namířený proti druhému člověku“*, to sice ano, ale podle vypracovaného diagramu, který je zaznamenán pod tímto odstavcem si může čtenář všimnout i zapracování problému poškozování sami sebe.

Níže zobrazený diagram uvádí vazby mezi druhy násilí a povahou násilných činů.

Obrázek 1 – Diagram vzorce násilí (Zdroj: What is violence?, 2023, Vlastní zpracování)

Diagram poskytuje informace pro pochopení, jak násilí může postupovat a kdo a jak je tím ovlivňován. Je důležité si uvědomit, že se jedná jenom o schéma a fakt je takový, že nakreslené čáry nebudou tak jednoznačné, spíše se dané druhy a povahy násilí budou překrývat nebo dokonce vzájemně ovlivňovat, či podněcovat (What is violence?, 2023).

Genderově podmíněné násilí (GPN) je úzce spjaté s nerovnostmi mezi pohlavími. Je jak příčinou, tak i důsledkem těchto nerovností. Je to také úzce spjato s domácím násilím, které bude více rozebráno v dalších kapitolách, každopádně není to jediná forma tohoto problému. Patří tam také sexuální obtěžování, stalking nebo i domlouvání sňatků, což se tak úplně netýká České republiky. U nás do problematiky zasahují dva důležité dokumenty. Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice a Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2023-2026, který byl schválen 23. srpna 2023 (Appeltová, Možíšová a Vochcová, 2016).

„Genderově podmíněné násilí jsou veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického, ekonomického či dalších forem násilí, které jsou cíleny na ženy z důvodu, že jsou ženami, nebo na muže z důvodu, že jsou muži, anebo akty tohoto násilí, které nepřiměřeně dopadají na ženy či na muže.“ Takto zní definice formulující Radou Evropy.

Domácí násilí (DN) Čírtková (2020)¹ charakterizuje jako „*opakované dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu.*“ Jedná se tudíž o opakující se děj, převážně na domácí půdě. Přesně proto se mluví o latentní kriminalitě.

Domácí násilí je nejvíce podceňovanou a zároveň nejrozšířenější formou genderově podmíněného násilí. Mezi nejčastějšími aktéry, kteří jsou ohroženi jsou ženy, senioři, zdravotně znevýhodněné osoby, muži, a nakonec i děti (Špatenková, 2017).

Sexuální násilí, tím se rozumí „*jakýkoliv sexuální kontakt vykonaný proti vůli druhého člověka včetně pokusu o něj*“ (Gubová, 2014). Jednotná a jasná terminologie je zásadní pro adekvátní identifikaci a prevenci sexuálního násilí, a to jak v právní, tak společenské souvislosti. V současné době se dokonce více začíná používat pojem sexualizované násilí, a to jak v České republice, tak ve světě. Jedná se o formu násilí, kde sexuální dychtivost není hlavním motivem (Kutálková a Kobová, 2014).

Termín **oběť** či **pachatel** rozhodně může být zařazen do terminologie práce. Pojem **oběť** může být jednoduše popsána jako jednotlivce, který utrpí škodu v důsledku fyzického nebo psychického násilí. Z právního pojetí je definice oběti uvedena v zákoně č. 45/2013 Sb., O obětech trestných činů a změně některých předpisů (Česká republika, 2013). Kriminologie zkoumá koncept **pachatele** v širším pohledu než jako jednotlivce, co páchá trestné činy. Tato disciplína zahrnuje také jedince, kteří jsou trestně nezodpovědní (včetně dětí a nepříčetných), jedince, kteří již vykonali svůj trest a potenciální pachatele. Taktéž se zabývá jedinci se sociálně-patologickým chováním (například prostitutky, narkomani, extremisté) (6. Osobnost pachatele trestných činů, 2013).

¹ doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., Dr. h. c. – soudní znalkyně a policejní psycholog

2 GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉ NÁSILÍ

V úvodní kapitole byla poskytnuta základní definice k této problematice. Práce nyní bude pokračovat k důkladnějšímu prohloubení znalosti zkoumané oblasti. Jak už bylo zmíněno v předešlé kapitole, do oblasti genderově podmíněného násilí spadá široká škála forem ubližování druhým osobám. Přestože se valná část domnívá, že tento odborný výraz je totožný s termínem „násilí na ženách“ není tomu zcela tak. Tady je zásadní dodržovat dvouslovný termín „genderově podmíněné“, protože spousta forem násilí je prováděna na ženách, právě proto, že jsou ženami. Pro muže platí to stejné. Tyto genderově podmíněné dynamiky jsou patrné již od pradávna (Genderově podmíněné násilí, 2016).

Nicméně se nejedná o dopad pouze na fyzickou stránku člověka. Zahrnují také ohrožení jeho substitučních potřeb, zejména co se týče jeho psychického zdraví, což lze považovat za nejzávažněji ohrožený aspekt. Jedná se o koloběh. Pokud je člověku bráněno v jeho všedních aktivitách, jako je například chodit do práce, nebude mít možnost si vydělat dostatek peněz na to, aby mohl dál fungovat bez půjček, což vede k tomu, že pachatel bude mít neustálý přehled a kontrolu nad svou obětí (Istanbulská úmluva, 2015).

V následujících podkapitolách se pozornost zaměřuje na formy GPN, tedy převážně na domácí násilí, jelikož představuje jednu z nejčastějších forem genderově podmíněného násilí, která postihuje nejen ženy. Je důležité chápat domácí násilí jako jeden z projevů genderově podmíněného násilí a pracovat na jeho prevenci a eliminaci prostřednictvím podpory obětí, osvěty a změny společenských postojů a struktur, které podporují genderové nerovnosti.

2.1 Fenomén domácího násilí

Definici od doc. PhDr. Ludmily Čírtkové, CSc., Dr. h. c., která byla zmíněna v předchozí kapitole, považuje autorka za nejvhodnější prostředek pro popsání problematiky.

Jedná se o rozsáhlý a nebezpečný sociální problém s patologickými rysy, který byl po dlouhou dobu v České republice i v řadě dalších zemí zařazen do zakázaných témat. V historickém kontextu bylo běžné, že v domácnosti měl muž dominantní roli a byl zodpovědný za rozhodování o tom, co může nebo nemůže žena či děti dělat. Klíčovou charakteristikou domácího násilí je jeho opakovatelnost a dlouhodobost (Čírtková, 2020).

V České republice se o DN začalo mluvit až po roku 2000, kdy roku 2001 byla zveřejněna první studie, kterou zrealizovala agentura STEM. Tento jev představoval konečně sociální

posun (Topinka, 2016). Od té doby došlo k postupnému rozšíření a vývoji v řešení této problematiky. Tento vývoj vyústil v tři základní způsoby reakce na daný problém.

- A) Reakce nulová
- B) Reakce striktně kriminalizující
- C) Reakce flexibilní a kombinovaná

Ad A) Reakce nulová – má za následek to, že většina lidí bere domácí násilí jako soukromou věc celé domácnosti neboli pouze partnerů a nemá nikdo právo do toho zasahovat do té doby, než se objeví znak trestného činu (Čírtková, 2020).

Ad B) Reakce striktně kriminalizující – informace o této reakci se především uchovávají z období 80. let 20. století ve Spojených státech amerických. V tomto čase byly informace klíčovým prvkem v podpoře a posílení hnutí za práva týraných žen. Tento historický kontext hraje klíčovou roli v pochopení současného postavení a práce na prevenci a eliminaci domácího násilí (Čírtková, 2020).

Ad C) Reakce flexibilní a kombinovaná – Jedná se o třetí způsob reakce. V roce 2007 byly v České republice používané prvky sociálněprávní ochrany. Tam kde je to platné a efektivní bylo možné vykázání ze společného obydlí se spojením prvků trestního práva (Čírtková, 2020).

Znaky domácího násilí nelze jednoznačně definovat. I když absence konkrétních znaků nemusí automaticky vyloučit možnost domácího násilí, je nutné provést důkladné vyšetření, aby bylo možné přesněji určit přítomnost či nepřítomnost této problematiky. Charakteristickými rysy domácího násilí jsou obvykle vzájemné chování blízkých osob v domácnosti a způsob, jakým se vůči sobě chovají, stejně jako dominance určité osoby v daném domácím prostředí.

Domácí násilí představuje závažný společenský problém, který se projevuje v nenápadné a plíživé formě psychického a sociálního znevažování, izolace a kontroly. Násilník manipuluje s emocemi a vědomím oběti, čímž skrývá skutečnou povahu svého chování. V případě včasného nezastavení má skrytá hrozba tendenci eskalovat do fyzického napadání s čím dál souvisejí závažnější následky (Nicolson, 2019).

V následujícím odstavci budou rozebrány znaky, které jsou popsány v literatuře s názvem „*Psychoterapeutická práce s průvodci domácího násilí*“:

- A) Blízkost osob

- B) Neveřejnost
- C) Neměnnost rolí
- D) Dlouhodobost a opakování
- E) Cyklický charakter
- F) Eskalace násilí

Ad A) Blízkost osob – už od pojmu domácího násilí je patrné, že násilí probíhá ve společné domácnosti, z toho lze odvodit, že osoby jsou většinou v partnerském nebo jiném svazku.

Ad B) Neveřejnost – opět lze sledovat tu informaci, že násilí probíhá za zdmi domácnosti, kde aktéři žijí svůj život. Dá se považovat za jedinečnost, kdy okolí pochyť, co se děje v jejich blízkosti.

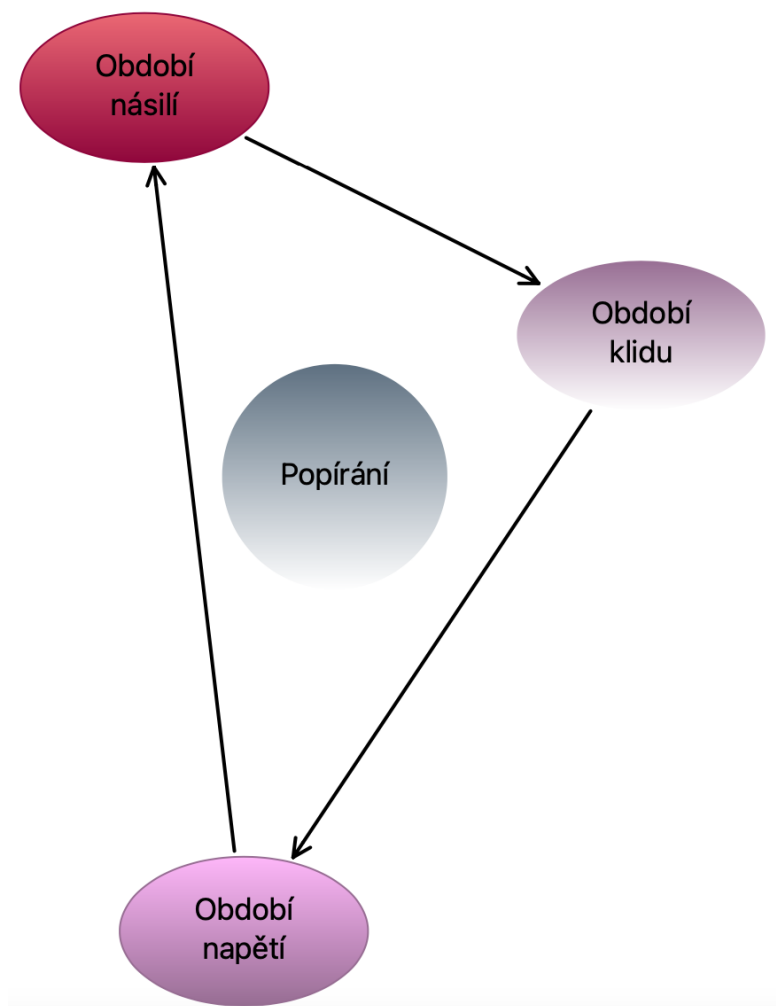
Ad C) Neměnnost rolí – už od začátku je jasné kdo z aktérů je pachatel a kdo oběť. Tato role bývá v naprosté většině neměnná.

Ad D) Dlouhodobost a opakování – domácí násilí se vyznačuje opakovaností a dlouhodobým jevem. Tudíž není vhodné označit za DN, pokud pachatel chytne amok a záchvat zlosti po nějaké stresové situaci.

Ad E) Cyklický charakter – tento bod navazuje na ten předešlý. Tím, že se jedná o opakovatelný a dlouhodobý jev, funguje v určité cyklové podobě. Kdy od fáze napětí, pokračuje přes fázi násilí, fázi usmíření, a nakonec přichází fáze uklidnění. To vše pořád dokola.

Ad F) Eskalace násilí – Konečná fáze, kdy v násilí dojde k vyvrcholení a jednotlivé události bývají čím dál vyhrcořenější (Stočasová a Čáp, 2020).

Pomocí aplikace Diagrams, iPadu a webové stránky Profem.cz byl vytvořen stručný grafický diagram cyklu domácího násilí, rozdělený do čtyř fází.

Obrázek 2 – Fáze cyklu domácího násilí (Zdroj: Domácí násilí, 2023, Vlastní zpracování)

2.1.1 Výskyt domácího násilí

Typický znak DN je blízkost osob, to je možné zjistit z předchozích kapitol. Každopádně problematika není omezena pouze na osoby, co spolu žijí v partnerském nebo manželském svazku. Podle organizace SocioFaktor, která v roce 2016 prováděla výzkum na toto téma, ze vztahu odchází 54 % postižených násilím, 24 % obětí neřeší žádné okolnosti, 13 % si vyřeší situaci po svém bez pomoci policie a jen 9,3 % obětí se na policii obrátí (Topinka, 2016).

V nadcházející podkapitole je podrobně popsáno, kde a u koho je možné se setkat s domácím násilím, a to v rámci pěti uvedených kategorií.

Domácí násilí na ženách

Už v úvodu zazněla věta, že práce je věnována především ženám z toho důvodu, že jsou nejčastějšími oběťmi. Avšak po přečtení podkapitoly je možné zjistit, že rozhodně nejsou jediné. Mezi nejvíce ohrožené ženy se řadí ty, které zažily nějaký druh násilí už jako děti, brzy se vdaly nebo otěhotněly v brzkém věku (Špatenková, 2017).

V případě, že si žena najde muže se závislostí na alkoholu, omamných látkách či hracích automatech, lze předpokládat zvýšené riziko DN (Špatenková, 2017).

Feministické hnutí vkládalo do podvědomí informace o násilí podmíněné genderem. Snažili se o to, aby poukázali na genderové nerovnosti ve společnosti (Dvořáčková, 2017).

Dopady na fyzické i psychické zdraví žen jsou notně vysoké a závažné. Pojímají především úrazy a zranění jako modřiny, pohmožděniny, popáleniny nebo gynekologické problémy a po psychické stránce se dá mluvit o úzkostech, depresích, o panické poruše či poruše příjmů potravy (PPP) (#ZaIstanbul, 2016).

Muži jako více autoritativní osoby se projevují v DN významně agresivněji než ženy. Tato jejich stránka zapříčiňuje tvrdší a intenzivnější formy násilí (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2015).

Do DN na ženách lze zařadit i přehnanou partnerovu kontrolu nad finančními prostředky ženy, vyhrožování, že způsobí poškození dětem či domácím zvířeti, manipulativní přivlastňování, nespravedlivé až vyhocené obviňování z nevěry, nucení k sexuálnímu styku a nakonec přesvědčení, že za dané situace si žena může sama (MFMER, 2022).

Domácí násilí na mužích

U mužů si málokdo představí, že se mohou stát oběťmi domácího nebo jakéhokoliv jiného typu násilí. S ohledem k dávnému přesvědčení, že muži by za všech okolností měli chránit ženské pohlaví, se k této problematice spousta z nich nepřiznává. A to nehledě na to, že spousta mužům se vztáhnout ruku nebo se jinak bránit proti ženě dosti přičí, byť by se jednalo o kompetentní obranu. To je ten důvod, proč je pro ně těžké si přiznat samotný problém a poté vyhledat odbornou pomoc, místo toho přemýšlí nad tím, jestli za to nemohou jejich vlastní nedostatky. A především ne vždy se dá mluvit o tom, že muž je silnější nebo odvážnější povahy (Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014); Muži jsou také oběťmi partnerského násilí, 2020).

Podle dostupných informací se násilnost na mužích v přibývajících se letech rapidně zvyšuje. Situace, do které se muž dostane jsou hůře řešitelné a více komplikované. Pocit nejistoty, že vás po nahlášení případu budou brát spíše za pachatele, než za oběť je značný (Robinson a Segal, 2024).

Pro reálný příklad lze zvolit shlédnutí dokumentárního pořadu od České televize s názvem „Z lásky nenávisť“. Jeden díl je přímo zaměřený na DN na mužích. Příběhy uvedené v dokumentu dokážou v lidech zanechat rozporuplné emoce. Reportér zpovídající čtyři muže, kteří svým způsobem byli rozdílní, ale jejich povídání mělo stejný průběh či dokonce konec. Po seznámení s partnerkami nastalo období klidu, které brzo pominulo. První znaky psychického násilí spočívaly ve vydírání partnera, jež postupně eskalovaly (například: Až se vezmeme, přestanu pít alkohol, Pokud budeme mít dítě, přestanu s tím a tím...). Tímto si zajistily svou pozici. Poté následovala asocializace jak od rodiny, tak přátel. V dokumentu bylo mužem popsáno, že z psychické agrese už to byl jen krok k agresi fyzické. Jak je napsáno v odstavci nahoře, muž se nechtěl bránit právě z toho důvodu, že na něho zaútočila žena. Jediným rozdílem oproti DN u žen je absence znaků cyklického charakteru. Podle výpovědí, ženy neprojevily žádnou lítost. Slova omluvy chyběly taktéž, spíše docházelo k neustálé eskalaci problémů. Jedním z mužů bylo uvedeno, že před návratem domů si pravidelně aktivoval diktafon na svém mobilním telefonu pro případnou důkazní stopu pro policii. To lze brát jako velice chytré řešení.

Společnost může být vděčná za existenci těchto pořadů, neboť dobrovolníci, kteří se i přes stud a ostych přihlásili, tak ukázali, že DN nemusí postihovat pouze ženy. Tímto povzbudili ostatní muže, kteří zažívají podobnou situaci, aby o svých problémech a zkušenostech promluvili (Z lásky nenávisť: Domácí násilí na mužích, 2018).

Tabulka 1- Rozbor dokumentu Z lásky nenávist (Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

	Doba v manželství	Zajímavost
Muž č. 1	7 let	Děti dostal do péče otec
Muž č. 2	28 let	I po několika oznámeních policii, děti dostala do péče matka. Díky zmanipulování dětí matkou, byl muž odsouzen za křivou výpověď
Muž č. 3	15 let	Děti dostal do péče otec. Obvinění manželky bylo odloženo
Muž č. 4	19 let	Manželka po udání byla na 48 hodin vykázána z bytu, byla vzata do vazby, ale ihned poté propuštěna. Po rozvodu se s dětmi muž odstěhoval.

Z tabulky lze vyvodit, že muži poskytovali ženám šanci na nápravu, neboť tomu nasvědčuje fakt, jak dlouho vydrželi v partnerském svazku, i přes obtíže a nátlaky. Jedním z mnoha důvodů mohla být péče o dítě.

Domácí násilí na dětech

Toto téma se dá považovat za nejopatrnější a nejméně příjemné. Jak pro všechny rodiče, tak určitě pro valnou většinu. Rodiny, kde je ať už jen náznak DN, mohou mít dojem, že vzájemné rozpory nemají vliv na jejich dítě. Přesto tyto znaky mohou ovlivnit dospívání samotného jedince a vyústit v kritickou emoční a duševní nestabilitu (Domestic Violence and Children, 2023).

Dítě může být přímým či nepřímým účastníkem DN. **Nepřímým** svědkem se stává tehdy, pokud žije v domácnosti, kde se násilí odehrává, ale do fyzického aktu není zapojeno. Přesto se jedná o oběť DN. Největší problém spočívá v tom, že dítě přebírá vzory chování od svých rodičů, jež jsou jeho vzorem. Tudíž není vyloučeno, že i ony se budou v dospělosti

projevovat násilně na svých dětech nebo partnerovi. Záleží také na tom, kolik je dítěti let a jakému DN je vystavováno. Pokud jsou těmto problémům vystavovány opakovaně a nenajdou jakoukoliv podporu ze strany zbytku rodiny, je vysoce pravděpodobné, že mají nebo budou mít obtíže s navazováním kontaktů se svými vrstevníky, kvůli tendenci řešit nesrovnalosti pomocí agrese (Čech et al., 2011).

Primárním účastníkem se dítě stává, pokud je na něho vynaloženo psychické, fyzické či sexuální násilí ze strany rodičů. Dále tam lze zařadit situace, kdy je na dítěti spáchán trestný čin, který má za následek ohrožení jeho života či jinou újmu na zdraví (Metodické doporučení MPSV č. 3..., 2010).

Jeden ze zahraničních zdrojů uvádí, že násilí na dětech se objevuje na místě, kde by se především mělo cítit bezpečně, tzv. „circle of trust“ (kruh důvěry). Pokud se člověk takového činu dopustí, jedná se o porušení lidských práv, které jsou popsány v Úmluvě OSN o právech dítěte. Přestože je spousta mezinárodních i regionálních smluv, které se zaměřují na ochranu práv dětí, je tento problém stále diskutabilní. Radou Evropy byla vytvořena Strategie pro práva dítěte na roky 2022-2027. V průběhu loňského roku byl spuštěn projekt s názvem „VAC Clearinghouse“, který opět vytvořila Rada Evropy. Jedná se o online stránku, kde reaguje a pravidelně aktualizuje informace ohledně násilí na dětech (Violence against children, 2024).

Domácí násilí na seniorech

Další ze skupiny obětí, o kterých se nemluví tak často. Ve valné většině jsou senioři týráni svými potomky, což je z hlavních důvodů k nenahlašování takových případů. Zabraňuje jim to z hlediska pocitu jejich studu a zahanbení, že se jedná a jejich přímé potomky, nebo že jejich výchova nebyla dostatečná (Čech et al., 2011). I k tomuto příkladu vznikla jedna epizoda již zmíněného dokumentárního pořadu České televize: Z lásky nenávist. Štáb provedl rozhovory se čtyřmi jednotlivci. Po shlédnutí dílu je možné konstatovat, že primární zdroj násilí vůči seniorům se skutečně nachází mezi jejich potomky. Tato skutečnost se potvrdila ve všech případech zkoumaných v rámci tohoto dílu. Nejprve se jednalo „pouze“ o manipulaci a vydírání. Například byl vyvíjen nátlak na přepsání majetku. Postupem času, kdy oběť přestala odporovat se chování agresora začalo zintenzivňovat. Po psychickém obtěžování následovaly fyzické útoky. Kolikrát v tom nefigurovala pouze jedna osoba, ale i celá rodina.

Nicméně stále za největší skupinu týraných seniorů jsou osoby nemocné či jedinci závislých na pomoci druhých (Špatenková, 2017).

Domácí násilí na zdravotně hendikepovaných

Je patrné, že lze navázat na předchozí odstavec, který se zabýval řešením problematiky týraných seniorů s určitými onemocněními. Nyní se však budou řešit všechny osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k tomu, že většina těchto osob se bez pomoci ostatních neobejde, jejich zneužití je pro pachatele jednodušší a zároveň pro vyšetřovatele hůře rozpoznatelné. Z tohoto důvodu, pokud se nepřijde na to, že daného hendikepovaného člověka někdo týrá, je pravděpodobné, že konec týrání může být i fatální (Kodymová a Vlčko, 2014).

Je pravděpodobné, že pro rodinu je psychicky náročné pečovat o člena rodiny s postižením, to může zapříčinit to, že si svou frustraci začnou vybíjet na nevinné osobě. Nicméně takové jednání je nepřijatelné a neomluvitelné (Špatenková, 2017).

2.2 Formy genderově podmíněného násilí

Formy GPN se charakterizují stejně jako formy DN, to je také jeden ze znaků úzké spojitosti mezi těmito dvěma termíny.

Spousta lidí stále žije v představě, že o DN a GPN se jedná jen tehdy pokud obsahuje přímé fyzické ublížení na zdraví. Ovšem toto tvrzení je vyvratitelné. Obvykle se rozdělují do šesti základních forem, které mezi sebou souvisejí. Pro někoho dokonce může být více ubližující, když pachatel zasahuje do psychické stránky oběti než do té fyzické (Stočesová a Čáp, 2020).

- A) Psychické násilí
- B) Fyzické násilí
- C) Sexuální násilí
- D) Sociální násilí
- E) Ekonomické násilí
- F) Kulturní a strukturální násilí

Ad A) Psychické násilí – tato forma je hůře rozpoznatelná, neboť pachatel se zaměřuje na emoční a psychické rozpoložení oběti. Útočník využívá veškeré strategie k ovládnutí a manipulování. Těmito způsoby zacílí na to, aby vyvolal pocit zahanbení a podřadnosti. Psychické násilí se řadí mezi počáteční formu, která postupem času eskaluje. Jedná se především o nadávky, zastrašování, vyhrožování a jiné formy manipulace, kterých pachatel dosáhne všeho, co po oběti chce (Stočesová a Čáp, 2020; Čech et al., 2011).

Ad B) Fyzické násilí – nejběžnější a také nejrozpoznatelnější z forem GPN. Pokud jsou u jedince vyzorovány opakované různé zranění, modřiny, fraktury kostí či jiné poranění v průběhu určité doby, je možné že se osoba stala obětí. Pachatel tímto počínáním usiluje o fyzickou bolest oběti namísto té psychické (Stočesová a Čáp, 2020).

Spousta takových případů má tragický konec. Pro příklad lze uvést případ Simony Monyové². Ta dlouhá léta snášela ponižování a fyzické násilí od svého manžela. Roku 2011 se situace vyhrotila natolik, že byla Monyová svým manželem zavražděna několika ranami nožem.

² Simona Monyová – česká spisovatelka románů pro ženy

Avšak se i pro samotného pachatele občas stane situace tragická. Jedna žena ze Zlínska byla odsouzena za vraždu svého manžela poté, co ji několik let týral. Po posledním konfliktu, kdy už to zřejmě po psychické stránce nezvládla, svého manžela zastřelila. Následně byla odsouzena k sedmiletému trestu odnětí svobody. Za svůj pobyt ve vězení napsala knihu s názvem „*Svobodná, ale za mřížemi*“ (Velikovská, 2006). Nicméně existují různé konspirace ohledně toho, jestli žena byla opravdu obětí domácího násilí, neboť podle psychologických posudků netrpěla žádným syndromem oběti. Mohlo se jednat o plánovanou vraždu. Každopádně žena si svůj trest odseděla a momentálně žije spořádaný život (Libiger, 2011).

Ad C) Sexuální násilí – v českém právním systému je pojem popsán následovně: „*sexuálním obtěžováním se rozumí nežádoucí chování, jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a/nebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující postavení obtěžující osoby (tzv. jednání „něco za něco“), přičemž toto chování má sexuální podtext*“ (Smetáčková et al., 2019).

Mezi formy sexuálního násilí je možno zařadit znásilnění, sexuální styk v příbuzenském vztahu, prostituci, kuplířství, ale také šíření pornografie, zejména té dětské. Nejčastěji je zmiňováno právě to znásilnění, avšak oběti všech forem násilí, mohou prožívat totožné pocity jako jsou depresivní stavy, posttraumatické stresové poruchy, spánkové poruchy nebo samozřejmě i fyzická poranění (Sexuální násilí, 2024).

Sexuální násilí, které je spácháno cizí osobou je na rozdíl od toho partnerského snadněji identifikovatelné. V tomto případě je občas i pro samotné oběti matoucí, že se staly oběťmi. Kolikrát jsou totiž muži i ženy přesvědčeni, že mají nárok na sexuální akt u svého partnera kdykoliv a kdekoliv (Buskotte, Vaníčková Horníková, 2008).

Ad D) Sociální násilí – hlavním znakem tohoto typu násilí je omezení určitého socializačního normálu. Pachatel svou oběť izoluje od okolí, včetně svých přátel a rodiny. Má pod kontrolou veškerou aktivitu oběti na sociálních sítích, její pracovní docházku i povinnosti, a dost často je toto předchůdce ekonomického násilí, kdy může mít oběť chodit do zaměstnání úplně zakázáno. Tedy ve zkratce se pachatel snaží osobu izolovat tak, aby si vybuodovala závislost na něm samém (Stočasová a Čáp, 2020; Pikálková, 2004).

Ad E) Ekonomické násilí – jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, tato forma obvykle vychází ze sociálního násilí, kdy pachatel má absolutní moc nad finanční stránkou a oběti neposkytuje žádnou finanční podporu (Bílý kruh bezpečí, 2024). Nicméně i ekonomické

násilí má mnoho podob, ale vše se točí kolem financí. Pokud jedinec nebude mít možnost dostat se k nějaké finanční rezervě, nebude si moct koupit potraviny, oblečení, natož odejít do vlastního bydlení. Také nejsou výjimečné situace, kdy za doby manželství si pachatel napůjčoval peníze, které nesplácí v řádných termínech a odpovědnost či vymáhání přenechá na svého partnera (Čech et al., 2011).

Ad F) Kulturní a strukturální násilí – jak už z názvu vypovídá první ze zmíněných násilí se zaměřuje na **kulturu** a projevuje se skrz různá náboženství, ideologii, školství či umění. Má za cíl legalizovat přímé i jiné formy násilí. Dokonce se snaží ospravedlňovat válečné konflikty, které vznikly kvůli jiné víře. Ve školství zase ukazují správnost nadřazenosti muže nad ženou. Ke **strukturálnímu násilí** se osoba dostane tehdy pokud jsou jí zamezena práva na přežití, blahobyt, mít vlastní identitu a svobodu, v důsledků různých dynamik a interakcí ve společnosti. Prostě řečeno, jedná se o násilí, které brání lidem uspokojovat základní lidské potřeby. Jako příklad lze uvést kdy díky ekonomické krize není dostatek všech potravin (Direct, cultural and structural violence, 2013).

Nelze říct přesně, která forma GPN je nejvážnější, ale rozhodně lze říct že všechny ohrožují lidskou důstojnost a způsobují fyzickou i psychickou újmu (PREVENCE A POTÍRÁNÍ SEXISMU, 2019).

3 PRÁVNÍ RÁMEC GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ

I přesto, že český právní systém neobsahuje přesnou definici "domácího násilí", obecná koncepce "násilí" je zakořeněna v zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a v zákoně č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (ROSA CENTRUM, ©2024).

3.1 Národní právní rámec

Tato část zahrnuje různé právní dokumenty, které slouží k ochraně obětí a potrestání pachatelů. Národní právní předpisy jsou důležitými prostředky boje proti genderovému násilí a zajištění spravedlnosti pro oběti.

Stoupající zájem o problematiku GPN a DN je důležitým krokem, jelikož do roku 2004 neexistovala v českém právním systému žádná specifická ochrana obětí násilí páchaného blízkými osobami.

Od 1. června 2004 byl do tehdy platného trestního zákona č. 140/1961 Sb., vložen nový paragraf 215a, který definoval nový trestný čin Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, jenž doplnil trestný čin podle § 215 Týrání svěřené osoby. Tímto ustanovením bylo zakotveno týrání osoby žijící ve společné domácnosti jako samostatný trestný čin (Šámal, 2015). Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který nahradil zákon z roku 1961, obsahuje § 199, který se věnuje tomu, jak trestat lidi, kteří jsou odsouzeni za týrání druhých, se kterými sdílí domácnost. Zavedena byly také jistá specifika, kdy se přihlíželo k tomu, jestli oběti byla způsobena vážná újma na zdraví nebo dokonce smrt. Pokud už se někdo takového činu dopustí, může být pachatel potrestán odnětím svobody na dobu od šesti měsíců do čtyř let, v případě vážnějšího provinění je rozpětí trestní sazby až do 12 let (Česká republika, 2009).

Pro současnou i budoucí právní ochranu byly navrženy významné a klíčové změny. Zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů, které se konalo dne 8. dubna 2024, přineslo důležitá zjištění v oblasti domácího násilí. Rada doporučila rychlé schválení současného návrhu zákona (návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti o potírání domácího násilí) o domácím násilí, který definuje domácí násilí, posiluje práva obětí a prodlužuje dobu vykazání z obydlí (až na 14 dní). Rada rovněž projevila podporu Chartě proti domácímu násilí a navrhla znovu předložit návrh na ratifikaci Úmluvy rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácímu násilí. Kromě toho Rada vyjádřila souhlas s verzí návrhu zákona o domácím

násilí, která vzešla z mezirezortního připomínkového řízení, a doporučila jeho rychlé a bezodkladné přijetí. Rada zároveň vydala doporučení pro Ministerstvo školství týkající se vzdělávacích a rámcových programů. Závěry Rady vlády pro rovnost žen a mužů zdůrazňují silný zájem Rady o potírání domácího násilí a ochranu obětí. Schválení zákona o domácím násilí a dalších kroků doporučených Radou představuje důležitý pokrok směrem k dosažení tohoto cíle (Vláda ČR, 2024).

Následně práce popisuje další práva v rámci trestněprávní i netrestněprávní povahy. Tato fáze vymezuje rozdíl mezi právy, která patří do trestního práva. A právy jiných právních oblastí, jako je občanské právo nebo právo rodinné.

3.1.1 Rámec ochrany trestněprávní povahy

Zákon č. 141/1961 Sb., O trestním řízení soudním

Tento zákon stanovuje pravidla týkající se procesních práv a povinností orgánů činných v trestním řízení, stejně jako práva a povinnosti dalších účastníků. V hlavě čtvrté trestního řádu jsou ustanovení, která se týkají tématu domácího násilí (ČESKO, 1961).

Stanovuje jak orgány, které figurují v trestním řízení, postupují při vyšetřování a projednávání trestných činů, také umožňuje těmto orgánům uložit předběžné opatření obviněnému (ČESKO, 1961).

Předběžná opatření (PO)

§ 88b

Paragraf pojednává o tom, že orgány mohou uložit obviněnému předběžné opatření, pokud si myslí, že by mohl být spáchán další TČ. Tímto krokem se snaží o jeho zabránění. Zároveň ale musí mít soud nebo policie jasné důkazy, že za TČ stál právě tento pachatel. Cílem je ochránit oběti před dalším potenciálním nebezpečím (ČESKO, 1961).

§ 88c Druhy předběžných opatření

Zákon trestního řádu definuje devět druhů předběžného opatření, které jsou vypsány v tomto paragrafu, nicméně jejich rozšíření je popsáno v paragrafech samostatných. Pro tento druh problematiky stačí k vypsání pouze pěti z nich:

- § 88d Zákaz styku s určitými osobami – *„Zákaz styku s určitými osobami spočívá v nepřipustnosti jakéhokoli kontaktování nebo vyhledávání poškozeného, osob mu*

blízkých nebo jiných osob, zejména svědků, a to i prostřednictvím sítě elektronických komunikací nebo jiných obdobných prostředků“ (ČESKO,1961).

- § 88e Zákaz vstupu do obydlí,
- § 88f Zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami,
- § 88g Zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě,
- § 88h zákaz vycestování do zahraničí (ČESKO, 1961; Předběžná opatření v trestním řízení, 2019).

§ 88n Trvání předběžných opatření

PO trvá po dobu trestního řízení, maximálně do jeho konce. Může být zrušeno, pokud by se ukázalo, že už je pro trestní řízení nepodstatné, nebo že bylo vydáno neoprávněně. *„Obviněný má právo kdykoli žádat o zrušení předběžného opatření. O takové žádosti musí předseda senátu nebo v přípravném řízení stát ní zástupce bez zbytečného odkladu rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí tří měsíců od právní moci rozhodnutí“ (ČESKO, 1961).*

§ 88o Důsledky neplnění uloženého předběžného opatření

Pokud tedy u obviněného nebude nijak zrušeno předběžné opatření, tudíž stále trvá, ale nebudou plněny dané podmínky, může nastat situace, kdy:

- bude muset být uložena pořádková pokuta,
- bude muset být stanoven jiný druh PO,
- obžalovaný bude muset jít do vazby za podmínek stanovených trestním řádem (ČESKO, 1961).

Postup před zahájením trestního stíhání

§ 158

Policie České republiky má jisté povinnosti. Má zodpovědnost při vyšetřování TČ a dopadení pachatele na základě oznámení a zjištění. Jejich dalším úkolem je prevence neboli předcházení TČ. Státní zástupce se kontaktuje tehdy pokud padne podezření na TČ, který by mohl spadat do pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce. Pokud se jedná o TČ, který někdo spáchá ve vězeňském prostředí, tak musí vězeňská služba informovat

a upozornit Generální inspekci bezpečnostních sborů (ČESKO, 1961; Policie České republiky, © 2024).

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Při posuzování trestněprávních aspektů genderově podmíněného násilí a domácího násilí je nezbytné zohlednit tento důležitý zákon. Zákon definuje trestné činy a postížitelné chování v této oblasti a zároveň stanoví tresty a sankce za porušení lidských práv a povinností. „Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni“ (Draštík, 2015).

§ 140 Vraždy motivované osobními vztahy

Vražda je jedním z nejzávažnějších trestných činů, které může člověk spáchat. Představuje záměrné odebrání lidského života, buď s předchozím úmyslem, nebo po rozvážném zvážení, zvláště ve vztahu k blízké osobě. Bohužel v některých tragických případech se domácí násilí vyhrcoje až do tak extrémní podoby (Česká republika, 2009).

Trestní sazba za vraždu se pohybuje od 10 do 20 let odnětí svobody, přičemž závažnost trestu je ovlivněna způsobem spáchání činu. Kategorie vraždy zahrnuje i plánování vraždy, což je také trestný čin. Je důležité rozlišovat mezi vraždou a zabitím (§ 141 Trestního zákoníku). Oba termíny se vztahují k zabití osoby, avšak vražda je charakterizována vyšším stupněm úmyslnosti a závažnosti. Zatímco vražda znamená úmyslné ukončení lidského života, zabití zahrnuje usmrcení z jiných důvodů, například ze strachu, omylem nebo zmatkem (Česká republika, 2009).

Tento trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) skutkovou podstatu zabití přidal nově do svého obsahu. V dřívějším trestním zákoníku z roku 1961 (zákon č. 140/1961 Sb.) se pojem nevyskytoval.

§ 185 znásilnění

Znásilnění je jedním z nejzávažnějších a nejčastějších trestných činů, který má rozsáhlý a trvalý dopad na oběť, jak fyzicky, tak psychicky. Oběťmi mohou být lidé bez ohledu na pohlaví nebo věk. Podle trestního zákoníku je znásilnění definováno jako násilí, hrozby násilí nebo zneužití bezbrannosti za účelem vydírání k pohlavnímu styku. Je skutečností, že ženy se častěji stávají oběťmi tohoto trestného činu a jsou také ochotnější ho nahlásit. Rozhodně více než muži, kteří jsou váhavější s ohledem na společenské stigma a stud

z takovýchto zážitků. Důsledky znásilnění pro oběť jsou vážné a dlouhodobé. Mohou zahrnovat fyzická zranění, psychické trauma, úzkost, deprese, posttraumatickou stresovou poruchu (PTSD) a také narušení důvěry v lidi a obtížnosti s návratem do normálního života (Znásilnění, © 2024).

Mnoho organizací usiluje o redefinici pojmu “znásilnění”. Nový přístup se nezaměřuje pouze na osoby, které byly násilím donuceny, ale také na ty, kteří neprojevili aktivní vůli bránit se. Tím pádem pachatel nevyvinul násilí a nemůže být za tento čin obviněn. Aktuálně bylo prosazena takzvané “znásilnění z podstaty”, což je významný úspěch, který přispěje k ochraně obětí sexuálního násilí (Konsent, z. s., © 2021; Bez trestu, b.r.).

§ 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Cílem zavedení trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 Trestního zákoníku) bylo zajistit ochranu obětí domácího násilí. Tento trestný čin se však liší od jiných forem násilí tím, že se týká pouze činů spáchaných v rámci sdíleného bydliště (dům, byt, ubytovna, kolej). Tato specifická podmínka zdůrazňuje závislost a zranitelnost oběti, která je ve společném prostoru v nerovnocenném postavení vůči pachateli. Pokud jsou násilné činy páchany mimo společné bydliště, jsou posuzovány dle jiných ustanovení trestního zákoníku (Česká republika, 2009).

Ustanovení § 199 a § 146 trestního zákoníku, který pojednává o těžkém ublížení na zdraví, jsou vzájemně propojeny. Týrání podle § 199 TZ zahrnuje i činy, které splňují znaky těžkého ublížení na zdraví, pokud jsou součástí opakovaného týrání. Soud v těchto situacích rozhoduje, zda pachatel úmyslně způsobil oběti vážné zranění. Pokud ano, jedná se o současné spáchání obou trestných činů. Je třeba zdůraznit, že týrání je obecně posuzováno přísněji než těžké ublížení na zdraví (Šámal, 2022).

Ustanovení Nejvyššího soudu z roku 2011 zní následovně:

„Vedlo-li však týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě u ní ke způsobení těžké újmy na zdraví nebo ke smrti, je to třeba vyjádřit souběhem trestného činu podle § 215a tr. zák. a trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c), příp. odst. 3, § 222 nebo § 224 tr. zák., popř. dokonce trestného činu vraždy podle § 219 tr. zákon“ (Nejvyšší soud České republiky, 2011).

Pokud se dítě stane svědkem násilných činů a týrání, má to destruktivní dopad na jeho psychiku a vývoj. Takové chování rodičů porušuje ustanovení § 201 trestního zákoníku, které zahrnuje ohrožování výchovy dítěte a ovlivňuje jeho zdravý, rozumový, citový

a mravní vývoj. Přestože trestní zákoník používá pojem "týrání", neposkytuje jeho definici. Týrání svěřené osoby v souladu s § 199 TZ se vztahuje na situace, kdy je poškozený svěřen pachateli do péče nebo výchovy. V těchto případech se jedná o výhradní specialitu trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 198 TZ) a je proto vyloučen souběh obou trestných činů (Jelínek, 2022).

§ 354 nebezpečné pronásledování

Trestní zákoník České republiky zavedl pojem "nebezpečné pronásledování" (stalking) poměrně nedávno.

Termín se vztahuje na dlouhodobé pronásledování jedné osoby, včetně online aktivit jako je spamování zprávami, e-maily a telefonáty. Ještě závažnější formou je sledování oběti a poškozování jejího majetku. Takové jednání způsobuje oběti omezení svobody a psychický stres. Pokud se pachatel dopustí nebezpečného pronásledování, může být stíhán a případně potrestán trestem zákazu činnosti nebo odnětím svobody trvajícím nejvýše jeden rok. V případě, že pachatel má při provádění nebezpečného pronásledování u sebe zbraň nebo útok je proveden na více osobách, na dítěti nebo těhotné ženě, může pachateli hrozit odnětí svobody na 6 měsíců až 3 roky. Trestní zákoník se tak snaží chránit oběti stalkingu a zohledňovat zranitelnost dětí a těhotných žen (Česká republika, 2009).

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení

I přesto, že se zmíněný zákon nezařazuje do trestního práva, ale do oblasti správního práva, existuje mezi nimi důležitá spojitost. Zákon platí od roku 2017 a nahradil předchozí zákon o přestupcích (200/1990 Sb.). Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení, doplňuje trestní zákoník v případech méně závažného nelegálního jednání. Trestní zákoník se zabývá závažnějšími trestnými činy a stanoví pro ně přísnější tresty, zatímco zákon o přestupcích definuje a postihuje méně závažné přestupky. Pokud jde o případy domácího násilí, kdy chování agresora nesplňuje skutkovou podstatu trestného činu, ale spadá do kategorie přestupku, je vhodné tento zákon uplatnit. Omezující opatření vůči pachateli může nařídít ten orgán, který s ním jako první přijde do kontaktu. Správní orgán poté rozhodne o druhu programu, který bude mít výchovný a preventivní účinek na pachatele. Náklady na tento program hradí sám pachatel (Česká republika, 2016).

§ 35

Podle daného paragrafu lze ukládat tzv. správní tresty. Mezi ně patří napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a další. Tresty mohou být ukládány samostatně nebo v kombinaci

s jinými. Výše a druh trestu jsou stanoveny podle závažnosti přestupku, způsobu jeho provedení a osoby, která jej spáchala. Je důležité rozlišovat mezi správními tresty, tresty odnětí svobody, peněžitými tresty a ochrannými opatřeními, které jsou uloženy jako sankce za trestné činy v trestním řízení (Česká republika, 2016).

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Tento zákon, jež je podle něho pracováno s oběťmi postiženými trestnými činy, stanovuje jejich práva a také to, jak by s oběťmi mělo být zacházeno. Pojem oběť je tímto zákonem vymezena jako fyzická osoba, která utrpěla nebo by mohla utrpět určitou škodu, ať už na životě, zdraví či majetku. Definice také zahrnuje situace, kdy trestný čin vedl k obohacení pachatele (Policie ČR, © 2024; Česká republika, 2013).

Zákon se člení do dvanácti částí a rozděluje na 4 hlavy. Pro pochopení a řešení daného problému hraje klíčovou roli Hlava II, která obsahuje paragrafy § 4 až § 37. Tato část dokumentu se zaměřuje na práva osob, které se staly oběťmi trestných činů.

Pokud by se měly vytyčit ty nejzákladnější § určitě by to byly tyto:

Právo na poskytnutí odborné pomoci.

§ 4 odborná pomoc

„Subjekty zapsané v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů poskytují obětem a osobám jim blízkým, kterým vznikla v důsledku spáchání trestného činu na oběti škoda nebo nemajetková újma, (dále jen „dotčená osoba blízká“) v zapsaném rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo jiným právním předpisem odbornou pomoc, kterou se rozumí psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací nebo restorativní programy, a to před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení. Odbornou pomoc poskytují do doby, dokud to vyžaduje její účel“ (Česká republika, 2013).

Jednoduše popsáno, jedná se o organizace, které poskytnou oběti i jejím blízkým pomoc do té doby, dokud je potřeba.

„Subjekty zapsané v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů dále poskytují právnickým osobám, na kterých byl spáchán trestný čin na základě zneužití údajů umožňujících jejich identifikaci, v zapsaném rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem právní informace a právní pomoc zaměřené zejména na zneužití údajů

umožňujících identifikaci právnické osoby, včetně ochrany jejího názvu a pověsti“ (Česká republika, 2013).

§ 5 bezplatná odborná pomoc

„Subjekty zapsané v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů mají povinnost poskytnout odbornou pomoc bez zbytečného odkladu bezplatně na základě žádosti zvláště zranitelné oběti, která tuto pomoc potřebuje“ (Česká republika, 2013). Toto neplatí pro osoby, jež se staly oběťmi trestného činu zanedbání povinné výživy, nebo pokud jí tento TČ nezpůsobil vážné dlouhodobé zdravotní problémy (Česká republika, 2013).

Poskytovatelé odborné pomoci mohou zajišťovat bezplatnou pomoc i dalším osobám, které nejsou přímými oběťmi TČ (Česká republika, 2013).

Právo na ochranu před hrozícím nebezpečím

§ 14

Pokud je ohrožena bezpečnost člověka, tak v souladu s tímto paragrafem, jsou policisté, celníci, vojenská policie, vězeňská služba nebo strážníci obecní policie povinni zabezpečit a zajistit ochranu potenciální oběti. Krátkodobou ochranu poskytuje PČR. V případě, že je oběť vážně ohrožena na zdraví, životě, ohrožení její lidské důstojnosti či svobodě, může být na její žádost vydáno soudem předběžné opatření. Kromě toho má oběť nárok na zvláštní ochranu svědků, kdy může být změněna její totožnost nebo podoba, to vše je řízeno trestním řádem. V trestním řízení může být soudem nebo státním zástupcem vydáno předběžné opatření a justičním orgánem může být vydán evropský ochranný příkaz (Česká republika, 2013).

Kdy lze využít předběžná opatření v TR? To lze v případě, pokud je proti pachateli vedeno trestní řízení, a oběť v něm vystupuje jako poškozený nebo svědek.

Zde je několik příkladů:

- „Zákaz kontaktu obviněného s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky,
- zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a do jeho bezprostředního okolí a zdržovat se tam,
- zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě,
- zákaz vycestování do zahraničí,

- *zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti,*
- *zákaz výkonu určité činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování TČ“ (Policie České republiky, © 2024).*

Právo na ochranu soukromí

§ 15 Zveřejňování informací o totožnosti oběti

Název paragrafu přesně odpovídá dané obsahové stránce tématu. Trestní řád zakazuje poskytovat jakékoliv informace oběti. Tyto informace by totiž mohli vést k její identifikaci (Česká republika, 2013).

§ 16 Poskytování osobních údajů oběti

Všechny informace jsou chráněny a jsou přístupné pouze orgánům činným v TŘ a osobám, již jsou pověřeny probační³ a mediační⁴ službou. Přesto pokud je potřeba můžou být tyto informace předány dalším osobám. Před tím se musí vytvořit spis, kde bude udán důvod a oběť či jiná osoba, které se informace budou týkat, musí být o tomto kroku obeznámena (Česká republika, 2013).

Právo na ochranu před druhotnou újmou

§ 17 Zabránění kontaktu oběti a osoby jí blízké s osobou, kterou oběť označila za pachatele, s osobou podezřelou nebo s osobou, proti níž se trestní řízení vede

„Oběť a osoba jí blízká mají právo požádat v kterémkoliv stadiu trestního řízení, popřípadě i před jeho zahájením, aby byla při úkonech, kterých se účastní, učiněna potřebná opatření k zabránění jejich kontaktu s osobou, kterou oběť označila za pachatele, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, nebo proti níž se vede trestní řízení (Česká republika, 2013).

Oběť má vždy právo si zažádat o to, aby se s ní pachatel nestýkal, zvláště pokud se jedná o závažný případ. Orgány činné v trestním řízení by tomuto požadavku měli vyhovět, pokud to není v rozporu s tím, čím se zabývají. Pokud i přesto se oběť musí se svým násilníkem střetnout, je pro orgány důležité, aby se osoba poškozená cítila v naprostém bezpečí (Česká republika, 2013).

³ Probační služba – organizační složka ČR zajišťující dohled osob odsouzených k trestu odnětí svobody s podmíněným propuštěním

⁴ Mediační služba – organizační složka ČR zprostředkovávající mediaci mezi pachatelem a obětí TČ.

Další paragrafy s tím spojené:

- § 18 Podání vysvětlení a výslech obětí
- § 19 Podání vysvětlení a výslech osobou stejného nebo opačného pohlaví
- § 20 Podání vysvětlení a výslech zvláště zranitelných obětí
- § 21 Právo na doprovod důvěrníkem
- § 22 Prohlášení oběti o dopadu trestného činu na její život

Právo na peněžitou pomoc

§ 23

Nárok na finanční pomoc od státu má oběť trestného činu, která splňuje určité podmínky. Musí se jednat o občana s trvalým pobytem na území ČR, ten, kdo se zdržuje na území ČR delší dobu nebo ten kterému se na území ČR stal trestný čin. O pomoc žádá prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti (Česká republika, 2013).

Následující paragrafy uvedené v další části zákona:

- § 24 Okruh oprávněných žadatelů
- § 25 Účel peněžité pomoci
- § 26 Předpoklady poskytnutí peněžité pomoci
- § 27 Důvody neposkytnutí peněžité pomoci
- § 28 Výše peněžité pomoci
- § 29 Snížení a nepřiznání peněžité pomoci
- § 30 Posuzování žádosti o peněžitou pomoc
- § 31 Náležitosti žádosti
- § 32 Povinnost poskytnout součinnost
- § 33 Přejedání nároku na úhradu škody nebo nemajetkové újmy
- § 34 Poskytování peněžité pomoci obětem trestného činu v přeshraničních případech s členskými státy Evropské unie
- § 35 Zajištění peněžité pomoci v přeshraničních případech, kdy oběť byla osoba s pobytem na území České republiky

- § 36 Zajištění peněžité pomoci v přeshraničních případech, kdy obětí byla osoba s pobytem na území jiného členského státu Evropské unie
- § 37 Vztah k občanskému zákoníku (Česká republika, 2013).

3.1.2 Rámec ochrany netrestněprávní povahy

Zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách

Rok 2006 byl opravdu zásadním co se z hlediska násilí týče. A to především v oblasti právě genderového nebo domácího. Zákon vstoupil v platnost 1.1. 2007. Před tímto datem českému právnímu systému chyběla legislativa zaměřující se na sociální služby. Po roce 1979, kdy byly zahájeny transformační procesy, které právě podpořily vznik tohoto zákona, probíhaly deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb. Velké instituce sociální péče a domovy pro seniory postupně přecházejí na menší zařízení, která dodržují principy ochrany lidských práv a zajišťují individuální podporu uživatelů v jejich přirozeném prostředí. Za tímto účelem vznikl projekt „Podpora transformace sociálních služeb“. Tento projekt byl úspěšně finančně podpořen z Evropského sociálního fondu a Integračního operačního programu (Čámský, Sembdner a Krutilová, 2011; Česká republika, 2006a).

§ 1 Předmět úpravy

Právní norma se zabývá poskytováním pomoci lidem, kteří jsou v nouzi, aby měli k dispozici v této situaci pomoc a podporu. Pomoc nebude poskytována pouze státem, ale i organizacemi, kteří se problematice věnují. Vše se vykonává podle jistých pravidel a předpisů (Česká republika, 2006a).

§ 2 Základní zásady

Všichni mají nárok na bezplatné poradenství, pokud se dostanou do špatné životní situace. Toto poradenství slouží i k tomu, aby se k těmto problémům dalo předcházet. Pomoc by se měla zaměřovat na člověka, jakožto jednotlivce a podle toho k němu takto i přistupovat. Cílem sociálních služeb je co nejdříve člověka začlenit zpět do společnosti, aby mohl žít život v souladu se svými hodnotami (Česká republika, 2006a).

Základní druhy a formy sociálních služeb

§ 32

Sociální služby zahrnují velkou škálu služeb, které jsou připravené pro pomoc obětem, kteří ji vyhledávají:

- „*Sociální poradenství*,
- *Služby sociální péče*,
- *Služby sociální prevence*“ (Česká republika, 2006a).

Služby sociální prevence

§ 60 krizová pomoc

Osoby, které jsou v těžké životní situaci a jsou ohroženy na zdraví či životě, mají možnost využít krizové pomoci. Jedná se o pomoc přímo na nějakém určeném místě, v centru nebo poskytují i pobytovou službu (Česká republika, 2006a).

Krizová pomoc poskytuje:

- Ubytování,
- Stravování,
- Realizaci sociálně terapeutických aktivit.
- Asistenci a pomoc při uplatňování práv (Česká republika, 2006a).

§ 60a Intervenční centra (IC)

Centra pomáhají osobám, které se potýkají s různými druhy násilí. Po tom, co je policisty pachatel vykázán ze společné domácnosti, má ohrožená osoba právo na pomoc ze strany intervenčního centra. Intervenční centrum podává pomocnou ruku i tomu, kdo si o to jen řekne, bez ohledu na vykázání, a to pomocí ambulantní, terénní nebo pobytové péče (Česká republika, 2006a).

Zákon č. 135/2006 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím

Tento zákon byl vyhlášen dnem 14. dubna 2006 a jeho účinnost nabyla 1.1. 2007, stejně jako u zákona O sociálních službách. V tomto zákoně najdeme další návrh na definici domácího násilí a to jako „*opakované násilné jednání nebo vyhrožování takovým jednáním, v jehož důsledku dochází k nebezpečnému útoku proti životu, svobodě nebo lidské důstojnosti, nebo hrozí, že k němu dojde, a toto jednání se odehrává mezi osobami v rodinném nebo obdobném vztahu, které spolu žijí v bytě nebo domě*“ (Česká republika, 2006b).

Zmíněný zákon, jak uvádí Šámal (2015), obsahuje podstatný vývoj a přinesl významný posun. Zákon stanovil tři hlavní pilíře ochrany, a to vedlo k tomu, že byla aktivně posílena ochrana oběti DN. Mezi to patří okamžitý zásah police proti útočníkovi tzv. institut vykázaní, intervenční centra, které mají za úkol sociální podporu oběti a ostatním blízkým a právní ochrana, která ze strany soudu má právo na udělení předběžného opatření tzv. soudní vykázaní. Každý z těchto již zmíněných pilířů má v závislosti na aktuální situaci specifickou roli (Čuhelová, 2016).

Je přinejmenším znepokojující, že teprve tento zákon přinesl do české legislativy důkladný a rozsáhlý přístup k řešení takto závažné problematiky, jež se čím dál více stává naléhavým pro společnost.

Prvním pilířem je Policie, podle zákona 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Mezi lety 2007 a 2008 spadal Institut vykazování pod správní řád, tím pádem Policie ČR měla za úkol vydávat rozhodnutí o vykázaní nebo zákazu vstupu. Toto řešení ovšem nemohlo být stávající, protože pro policisty to znamenalo další značné problémy, a tak došlo k novelizaci zákona, který se stal platným 1.1. 2009. Tento posun znamenal zrychlení a zjednodušení procesu vykázaní, protože v současnosti policisté vydávají pouze potvrzení o vykázaní, které se nachází mimo rámec správního řádu (Ševčík a Špatenková, 2011).

Ačkoliv byl zdroj informace publikován v roce 2011, jeho obsah je stále aktuální.

Druhý pilíř ochrany se zabývá intervenčními centry, které jsou popsány v již zmíněném zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách. Těchto intervenčních center je celkem 16 a napomáhá obětem s psychologickou, sociální nebo právní pomocí. Oběti je „*nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu Policie ČR o vykázaní intervenčnímu centru*“ (Špatenková, 2011; Mapa intervenčních center, b.r.) Toto je bezplatná služba, která je poskytována hlavně ve formě ambulantní péče, ale také na terénních místech nebo ve stacionárních zařízeních (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019). Vzájemná spolupráce s Policií ČR a dalšími subjekty jako je orgán sociálněprávní ochrany dětí, umožňuje pracovníkům IC poskytovat kvalitní a důkladnou podporu. K tomu, aby mohla být uzavřena smlouva mezi IC a ohroženou osobou, stačí ústní dohoda. Pokud ovšem jedna ze stran nepožaduje dohodu písemnou, poté je povinnost vypsání smluv (Špatenková, 2011; Müller, 2017).

Všechno má své pravidla a poskytování služby IC není výjimkou. IC poskytuje zdarma pomoc osobám, které se dostaly do tíživé životní situace ať už z důvodu domácího násilí,

duševního nepohodlí nebo jiných problémů. Osoba, která žádá o pomoc v centru má možnost zůstat v anonymitě tudíž nemusí poskytovat své osobní údaje. Smlouvu, která je zmiňovaná v minulém odstavci, lze v průběhu konzultací, dle potřeb oběti měnit. Délka spolupráce mezi obětí a IC závisí na závažnosti problému. Od klienta se očekává, že bude aktivně přistupovat ke svým potížím a délka samotné konzultace může trvat kolem 50 až 60 minut. Oběť má právo podat stížnost, pokud si myslí, že průběh konzultace nebyl adekvátní k jeho stavu. Také je informován o jeho zabezpečení v případě nouzové nebo havarijní situace. Příbuzní nebo blízké osoby klienta mohou být přizváni ke konzultaci jen za podmínky, že oběť bude o situaci informována a bude s ní souhlasit (Ševčík a Špatenková, 2011).

Třetím pilířem jsou **soudy**, které mají za úkol rozhodovat o tom, zda může být vydáno předběžné opatření a jaký má být tohoto opatření obsah (Stočesová a Čáp, 2020).

Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

„*Nebudme slepí k domácímu násilí*“ takto zní slogan začínající na stránkách Policie České republiky, poté co přejdete do sekce domácího násilí (2024). Popisují zde znaky DN, nechybí ani popsání proč je zrovna tento druh násilí tak nebezpečný a základní informace pro oběti DN, které jsou shromážděné v tzv. bezpečnostním plánu.

Policie je také prvním pilířem ochrany.

Bezpečnostní plán

Pokud se necítíte ve vztahu bezpečně, připravte se na možnosti ochrany pro případ dalšího násilného útoku. Zvažte zejména:

- shromáždění důležitých telefonních čísel pro případ potřeby (známí, policie, intervenční centrum, azylový dům apod.),
- možnost informování rodiny, přátel či sousedů, kteří by Vám v případě potřeby mohli pomoci (např. poskytnutím krátkodobého úkrytu),
- možné únikové cesty v případě násilného jednání, např. nenechat se zavřít v části obydli bez oken ani východu, ale též kam se lze v takové situaci uchýlit,
- smluvené znamení pro sousedy v případě ohrožení,
- vytvoření bezpečnostního zavazadla pro případ nenadálého odchodu z obydli, kde budou uloženy všechny potřebné věci.

Jedná se zejména o:

- **doklady** (průkaz totožnosti, rodný list, průkaz zdravotního pojištěnce apod.)
- **důležité dokumenty** (k účtům, k bytu, pracovní smlouvy, rozhodnutí soudu apod.)
- **léky, věci denní potřeby pro sebe a případně pro děti** (oblečení, hygienické potřeby, hračky)
- **klíče od obydli, peníze, kreditní kartu, jízdenky.**

Zavazadlo je možné nechat i mimo obydli na místě, kde se k němu můžete snadno dostat.

Obrázek 3 – Bezpečnostní plán
(Zdroj: Policie České republiky, 2024)

Vykázání

§ 44

Policisté mají povinnost chránit osoby v České republice a přijímat oznámení o TČ. V případě domácího násilí je klíčovým opatřením vykázání osoby ze společného obydlí. Toto opatření je zaměřeno na prevenci dalších útoků, pokud násilná osoba páchá nebezpečné činy proti zdraví, životu, svobodě nebo zvláště závažné útoky proti lidské důstojnosti. Policista je oprávněn podle platného práva vykázat násilnou osobu z veškerého prostředí spojeného s obydlím, to znamená i z bezprostředního okolí bytu. Dokonce i pokud není osoba přítomna. Pokud v společném obydlí žije nezletilé dítě, je automaticky považováno za ohroženou osobu a má nárok na stejnou ochranu. Obvyklá doba, po kterou vykázání trvá je 10 dnů a nelze ji zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Doba trvání vykázání lze prodloužit po podání návrhu na vydání předběžného opatření dle zákona o zvláštních soudních řízeních (Česká republika, 2008).

§ 45

Vykázané osoby mají také jisté povinnosti a práva.

Mezi jejich povinnosti patří:

- *„opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,*
- *zdržet se vstupu do prostoru,*
- *zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,*
- *vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží“* (Česká republika, 2008).

Jakožto osoba, které bylo uloženo vykázání má právo na:

- odebrání si věci, které patřily do společného obydlí a slouží k osobní potřebě vykázané osoby předtím, než musí okamžitě opustit prostor,
- odebrání si věcí, které vykázaná osoba potřebuje ke své práci nebo podnikání, ovšem toto právo lze využít jen jednou, a to za doprovodu policisty,
- kontrolu provedeného vykázání, a to na lince 158,
- vyžádání kopie protokolu o vykázání na příslušném policejním oddělení (Česká republika, 2008).

Zajišťování bezpečnosti chráněných objektů, prostorů a osob

§ 50 krátkodobá ochrana osob

- „Fyzická ochrana,
- Dočasná změna pobytu osoby,
- Použití zabezpečovací techniky,
- Poradensko-preventivní činnost" (Česká republika, 2008).

Ochrana osob může být policisty poskytnuta, pokud má k tomu pádný důvod. A to osobám, které jsou v ohrožení svého života, jejich zdraví je ohroženo nebo jsou v celkovém vážném nebezpečí. Stejně podmínky se vztahují i na rodinné příslušníky nebo jiné blízké osoby ohrožených jedinců. Krátkodobá ochrana může být poskytnuta jen se souhlasem oběti. To neplatí pro případ, kdy by se jednalo o okamžitý hrozící útok. V tento moment musí policista poskytnout předběžně fyzickou ochranu a ihned upozorňuje policejní útvar zaměřený na krátkodobou ochranu osob (Česká republika, 2008).

3.2 Mezinárodní dokumenty

Mezinárodní dokumenty jsou důležité pro potlačení jakéhokoliv násilí. Vzhledem k tématu práce jedná se o GPN nebo DN. Dokumenty, co budou dále zmíněny zahrnují různé dohody, stanoviska a prohlášení, na kterých spolupracují dohromady státy a mezinárodní organizace. Jejich cílem je chránit oběti násilí a bojovat s jejich pachateli aspoň po právní stránce a chtějí zajistit rovnost pohlaví.

Je důležité, aby v práci byly pospány mezinárodněprávní normy, které se sice přímo nezaměřují na GPN nebo DN, ale zabývají se problematikou násilí v obecném měřítku. To přispívá k celkové a rozšířenější perspektivě této oblasti.

Charta OSN vznikla roku 1945 za účelem mezinárodní spolupráce a mírového soužití. Po skončení války se začalo zaměřovat na posílení ochrany lidských práv a zároveň vše probíhalo ve prospěch ženské emancipace. Tento důležitý dokument je významný, ale také zakládací, tudíž popisuje převážně detailní fungování Organizace spojených národů a jeho povinnosti. Nicméně i přesto zmiňuje důležitou informaci a to, že muži i ženy by si měli být rovni a mít stejná práva. Tato část je podstatná pro ostatní dokumenty OSN, kde se nadále rozebírají požadavky na lidská práva žen. Podstatné články, kde se vyskytuje pojem rovnoprávnost jsou 1, 8, 13, 55, 76. **Článek 1** pojednává o zlepšení situace za pomoci

určitých podmínek, které jsou platné pro všechny občany bez ohledu na jejich pohlaví, národnost, etnikum jazyk nebo náboženství. **Článek 8** se orientuje na práva žen v rámci vykonávání funkce, kde je zakázáno, že žena bude právně znevýhodněna. **V článku 13** je zmíněna podpora obecného dodržování genderové rovnosti, a hlavně její začlenění do aktivit OSN. **Článek 55 i 76** se zaměřuje na mezinárodní spolupráci v oblasti rovnosti mužů a žen, kdy článek 55 podporuje spolupráci mezi státy v této rovině a článek 76 se soustřeďuje na detailnější specifikaci spolupráce a má za úkol sestavení mezinárodních komisí, jejichž cílem je sledování dodržování lidských práv a základních svobod (Vyhláška č. 30/1947 Sb., o Chartě Spojených národů a Statutu Mezinárodního soudního dvora...,1947).

Všeobecná deklarace lidských práv byla schválena roku 1948 Valným shromážděním OSN. Určuje lidská práva ve třiceti člancích v rámci občanské, kulturní, sociální, politické a ekonomické oblasti (Všeobecná deklarace lidských práv, 2024). Úmluva se zakládá na tom, že *„užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoliv důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení“* (Fiala et al., 2015).

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech nabyl platnosti v březnu roku 1976, kdy byl přijat opět Valným shromážděním OSN. Česká republika se k paktu připojila v roce 1993. Cílem paktu je prosazování a uznávání vrozených hodnot všech jedinců. Ochraňuje základní občanská a politická práva mezi něž se řadí práva na život, svobodu projevu, spravedlivé soudní procesy a svobodnou vůli při výběru náboženství (International Covenant on Civil and Political Rights, 1976; Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, 2011).

Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání – mezinárodní smlouva opět odhlasována Valným shromážděním OSN tentokrát v roce 1984, kdy se roku 1987 stala platnou. Nyní je Úmluva závazná pro 155 zemí po celém světě. V Úmluvě se nachází definice mučení, jež je interpretováno jako *„jakékoli jednání, jímž je člověku úmyslně působena silná bolest nebo tělesné či duševní utrpení s cílem získat od něho nebo od třetí osoby informace nebo přiznání, potrestat jej za jednání, jehož se dopustil on nebo třetí osoba nebo z něhož jsou podezřelí nebo s cílem zastrážit nebo přinutit jej nebo třetí osobu nebo z jakéhokoli jiného důvodu založeného na diskriminaci jakéhokoli druhu, když taková bolest nebo utrpení jsou působeny veřejným*

činitelem nebo jinou osobou jednající z úředního pověření nebo z jejich podnětu či s jejich výslovným nebo tichým souhlasem“ (Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení, 2006; Harris, 2014).

Úmluva o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce – 25. července 1951 den, kdy tato Úmluva nabyla účinnosti poté, co byla roku 1949 schválena Valným shromážděním OSN. Jak už název vypovídá, pojednává se v ní o tom, že je zakázáno obchodovat s lidmi nebo je nutit k prostituci. Zmíněny jsou tam také nucené práce, otroctví nebo nevolnictví. Veškerá kontrola je pod dohledem Výboru proti obchodování s lidmi (Flegl, 1998).

Úmluva o právech dítěte byla schválena Valným shromážděním OSN v roce 1989. Její platnost nabyla účinnosti rokem 1991. Výborem pro práva dítěte, který je pod záštitou OSN, je situace analyzována a vyhodnocována, jestli je Úmluva dodržována. Jejím cílem je ochraňovat děti z pohledu práva, aby jejich práva nebyly narušeny či porušeny, aby se k nim přistupovalo zvláštním způsobem a aby měli co nejméně problémové dospívání (Úmluva o právech dítěte a související dokumenty, 2016). S touto Úmluvou úzce souvisí i **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením**, která byla přijata na Valném shromážděním OSN o 17 let později, přesněji 13. prosince 2006. Ačkoliv se obě Úmluvy zaměřují na jiné cílové skupiny spojuje je bezbrannost. Dítě je bezbranné samo o sobě, ať už se jedná o jeho vyvinuté vnímání světa a chování ostatních, tak i o jeho zkušenosti, které ještě postupně sesbírává. Člověk se zdravotním postižením je na tom obdobně. Jeho omezení v oblasti fyzického či mentálního zdraví mu může ztěžovat život ohledně samostatného fungování, proto ve většině případů se bez pomoci druhých osob neobejdou. Obě Úmluvy se snaží o to, aby těmto dvěma skupinám zajistili plnohodnotný život ve spravedlivé společnosti (Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, 2006).

I přes určité detailní rozdíly, všechny zmíněné dokumenty mají několik společných vlastností, které je dělají základními pilíři mezi národní ochrany lidských práv.

V této fázi práce je nezbytné soustředit se na dokumenty, které se bezprostředně zabývají tématem úzce souvisejícím s diplomovou prací.

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen neboli CEDAW (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women). Tato Úmluva je považována jako počáteční a vstupní bod do této problematiky, ačkoliv už v předchozích zmíněných dokumentech je začleněna podpora rovnosti. Valné shromáždění OSN ratifikovalo Úmluvu v roce 1979, se roku 1981 stala platnou (Introduction to the Committee, 2024). Dokument

požaduje, aby země co nejvíce potlačily nebo nejlépe odstranily jakoukoliv diskriminaci vůči ženám. Jejich hlavním úkolem je podpora rovnosti práv žen a dívek a zajišťuje pro ně stejné příležitosti jako pro muže. Existuje ještě jeden dokument spadající pod CEDAW a to je „CEDAW for Youth“, byl napsán mladou ženou a mužem, kteří chtěli, aby se tento dokument dostal i mezi mladší generaci (CEDAW for Youth, 2016).

Přestože sama úmluva poskytuje důležitá pravidla, nemůže mít dohled nad jejich splnění. Proto byl roku 1999 přijat Opční protokol, který se právě zaměřuje na to, aby vše bylo plněno tak jak má být. Poskytuje lidem možnost podání stížnosti, pokud mají pocit, že stát neplní závazky vůči Úmluvě a porušuje jejich práva. Pro to, aby mohla být stížnost podána jsou jasně daná pravidla. Podávající musí být ze země, která souhlasila s Úmluvou a dokument podepsala, pokud stěžovatel vyzkoušel všechny jiné možnosti k tomu, aby se dovolal spravedlnosti, a stížnost musí být podána pod pravým jménem a příjmením, tudíž žádná anonymita (UNHR, 1999).

Přestože CEDAW byl zásadní krok vpřed v rámci této problematiky, tak sám o sobě nestačil k dosažení plné právní ochrany žen. Teprve navrnutí **Deklarace o odstranění násilí páchaného na ženách** bylo klíčovým okamžikem v úsilí o ochranu žen. Deklarace byla přijata VS OSN v prosinci roku 1993. Jako první jasně vymezila definici násilí páchaného na ženách, který definuje „*násilí páchané na ženách jako jakýkoli akt genderově podmíněného násilí, jehož výsledkem je nebo může být fyzická, sexuální nebo psychologická újma či utrpení žen, včetně hrozeb takových činů, nátlaku nebo svévolného zbavení svobody, ať už ve veřejném, nebo soukromém životě*“ (Declaration on the Elimination of Violence against Women, 1993). Zaobírá se především osvětou a informovaností o tomto problému v jiných zemích (Odstranění násilí páchaného na ženách, 2009).

Pro **Meziamerickou úmluvu o prevenci, potírání a trestání násilí na ženách** se rok 1994 stal rokem vzniku, ale ne platnosti, ta začala až v roce 1995. Ve městě Belem do Para v Brazílii se Organizace amerických států (OAS) dohodla o platnosti a obsahu Úmluvy. Jak předešlá deklarace, tak i tato úmluva se snaží o osvětové kampaně, kde se informuje veřejnost o problematice spojené s genderově podmíněným násilím. S tím rozdílem, že Deklarace není právně závazná, jedná se spíše o politický dokument, na rozdíl od Úmluvy, která už je právně závazná a jedná se o mezinárodní smlouvu, tudíž je závazná i pro všechny ostatní státy, kteří ji podepíší (Niksch, 2023).

Pekingská deklarace neboli také **Pekingská akční platforma** z roku 1995 si kladla za cíl to, co většina těchto Úmluv. Hlavně rovnoprávnost pro ženy, a vyhnutí se veškerým formám

diskriminace a násilí na nich prováděných v různých životních, a hlavně pracovních sférách. Převážně v politice a ekonomice. Jejich hlavní motto je to, že pokud chcete, aby země byla spravedlivá pro všechny, bez ohledu na pohlaví, musí být na pracovních pozicích, například tedy v politice zastoupeni ženy i muži rovnocenně. Každá z těchto skupin se na určité situace dívají jiným pohledem s jinými zkušenostmi. I po tak dlouhé době od přijetí tohoto dokumentu, je jeho relevantnost současná a využitelná pro dnešní dobu (UN Women, 2018; Wennerholm Čáslavská, 2010; Ženy a česká společnost, 2021).

Akční plán OSN pro prevenci a potírání násilí na ženách a dívkách 2016-2020 - do roku 2020 zaštiťoval plán ochranu v boji proti násilí na ženách. Právě tento plán je navazujícím dokumentem na už zmíněnou Pekingskou akční platformu. Přestože tento plán už skončil, boj proti násilí musí pokračovat dál, a tak byly vytvořeny další navazující dokumenty např. **UN Trust Fund to End Violence against Women 2021-2025**, jehož cílem je především osvěta a podpora projektů či organizací. Dále tam je **UN Women Strategic Plan (2022-2025)**, který bojuje za veškeré ukončení násilí páchaného na ženách a snaží se snižovat rizika spojené s katastrofami. A za doby COVID-19 přišla na scénu **Kampaň UNITE (Unite to End Violence against Women)**, tato Kampaň už sice existuje od roku 2008, avšak doba COVIDU-19 všechny poznamenala úplně jinak a specificky se vytvořila Kampaň **Unite: generace rovnosti**, věnuje násilí proti ženám a dívkám, ale jeho hlavní zaměření je toto řešení problému za určité klimatické změny. Tedy naposledy rozšířené pandemie COVID-19. Domnívá se, že se rizika s problémovější změnou klimatu zhoršují. Do roku 2025 byl vytvořen ještě jeden navazující dokument: **Strategie OSN pro podporu žen a dívek za období 2021-2025**. Strategie přináší spoustu novinek nebo rozšíření. Například se zaměřuje hlavně na digitální formy a technologické změny, které by mohly dosáhnout k rychlejší a efektivnější genderové rovnosti (např. žena pracující v IT sféře), klade větší důraz na zahrnutí všech relevantních stanovisek vůči ženám, které mají zdravotní znevýhodnění nebo jsou etnických menšin. A především zohledňuje a reaguje na výsledky v rámci Akčního plánu OSN pro prevenci a potírání násilí na ženách a dívkách (2016-2020) (Svět proti násilí na ženách, 2021; Strategic Plan 2021-2025, 2021; UN Women Strategic Plan 2022–2025, 2021; UNITE! Invest to prevent violence against women and girls, 2024; About Generation Equality, 2024; DATA COMPANION AND SCORECARD, 2023).

Istanbulská úmluva jinak také oficiálně nazývaná **Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí proti ženám a domácího násilí**. Je zařazena mezi mezinárodní dohody, které se týkají lidských práv. Hlavním záměrem úmluvy je poskytnout ochranu a zajistit

práva žen převážně v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí. Kromě toho se také věnuje boji proti online násilí, stalkingu, násilnému potratu a násilné sterilizaci (Istanbulská úmluva: pro a proti, 2018). „*Úmluva je výzvou k větší rovnosti mezi ženami a muži, jelikož násilí na ženách má hluboké kořeny v nerovnosti pohlaví a je živeno patriarchální kulturou a kulturou netečnosti k této situaci*“ (#ZaIstanbul, 2016). Ještě lépe to bylo popsáno od Dimuna (2022), kdy tvrdí že Úmluva je „*přelomový dokument, který zavedl definici pohlaví nikoli jen jako biologický fakt, nýbrž také jako společenský konstrukt.*“ Pro podepsání úmluvy Českou republikou, byla dokonce vytvořena kampaň „Stop násilí na ženách“. Kampaň tomu napomohla a roku 2016 byla úmluva opravdu podepsána a zároveň byl stanoven rok její ratifikace (2018) (Práva žen, b.r.). Nicméně vstupuje rok 2024 a tímto je návrh považován za neratifikovaný. Česká republika stále nepatří mezi signatáře Istanbulské Úmluvy, kdy jí chyběly pouze dva podpisy k platnosti (Istanbulská Úmluva: Největší mýty a proč ji Česko ještě neratifikovalo? 2024).

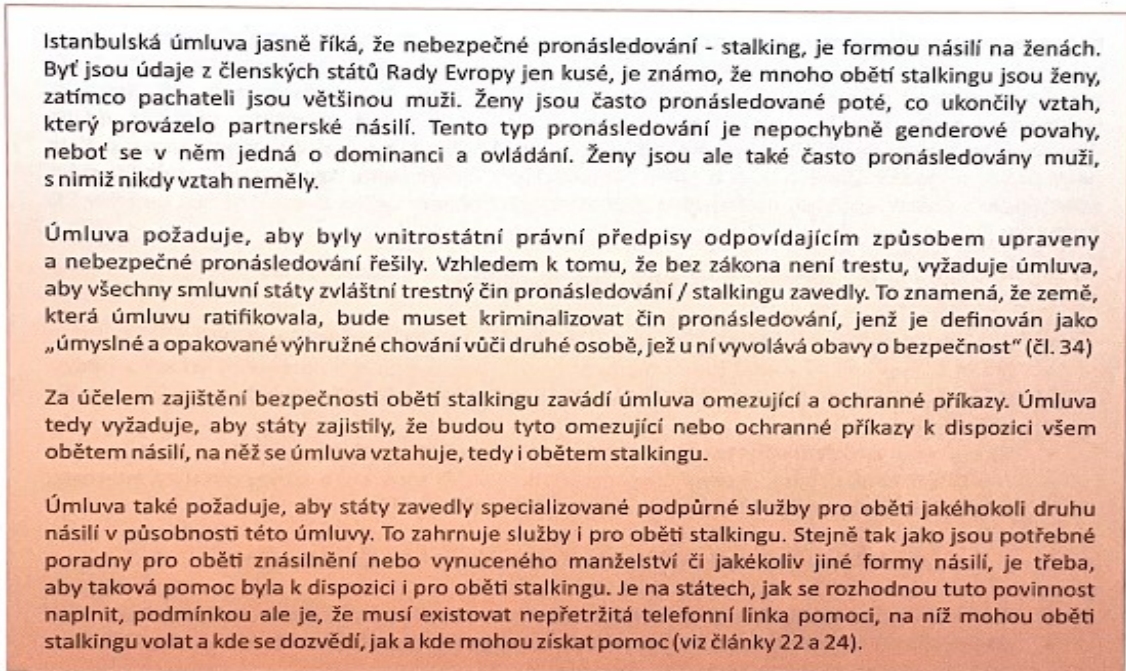
Hlavním cílem úmluvy je zajištění komplexního předcházení násilí páchaného na ženách či ostatních v jakékoliv podobě. Zaměřují se také na ochranu a trestní stíhání pachatelů. Prevence by měla být soustředěna na to, aby ze všech tradičních a zvykových praktik, které vycházejí ze stereotypních představ o rolích mužů a žen a podřízenosti žen, byly předsudky vymýceny (Ježková, 2016; #ZaIstanbul, 2016).

Celá Istanbulská úmluva je nejen podle České republiky kontroverzní a vedou se o ní rozporuplné názory. Dokument je kritizován a označován jako ideologický, a především nedávající žádný prospěch v oblasti ochrany žen a ochrany před domácím násilím (Nadbytečný ideologický dokument..., 2023).

Kromě toho existuje skupina odborníků GREVIO, jejichž úkolem je dohlížet na dodržování práv a povinností přijatých státy Istanbulské úmluvy. V případě výskytu závažného, rozsáhlého nebo dlouhodobého násilí, které spadá podle obsahu úmluvy, GREVIO je oprávněno zahájit speciální prošetřování (GREVIO, b.r.).

Česká republika nebyla jediná, co úmluvu neratifikovala. Kromě Ázerbájdžánu, kterou ji ani nepodepsal, tak Slovenskem, Maďarskem, Bulharskem, Litvou, Lotyšskem a Arménií nebyla také ratifikována (Istanbulskou úmluvu podepsalo 45 států...,2023).

Z nadcházejícího výňatku Istanbulské úmluvy je patrné, že do GPN spadá i stalking.

Obrázek 4 – Výňatek z Istanbulské úmluvy – Stalking
(Zdroj: #ZaIstanbul, 2016)

4 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část práce poskytovala detailní informace o genderově podmíněném násilí z teoretického a právního hlediska.

Cílem bylo seznámit čtenáře s důležitou terminologií a široce probranou danou problematikou. Byly popsány různé formy násilí, analyzovány příčiny a důsledky pro oběti i společnost. Také se práce zaměřila na právní předpisy týkající se genderově podmíněného násilí v rámci trestněprávní i netrestněprávní povahy a představila preventivní strategie a programy k boji proti tomuto jevu.

Genderově podmíněné násilí je závažný problém s dalekosáhlými důsledky na individuální i společenské úrovni. Jeho rozsah, vliv na oběti a pachatele, ekonomické náklady a porušování lidských práv obětí jasně ukazují jeho důležitost. Toto násilí je silně spojeno s nerovností a diskriminací a vyžaduje komplexní přístup zaměřený na prevenci a řešení, který bere v úvahu různé aspekty a teoretické koncepty, které jej vysvětlují. Boj proti genderovému násilí je nezbytný pro ochranu obětí a vytvoření spravedlivější společnosti.

Teoretická část slouží jako základ pro analytickou a aplikační část diplomové práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Práce si klade za cíl rozebrat komplexně problematiku genderově podmíněného násilí s důrazem na vyhodnocení preventivního opatření na individuální, komunitní a systémové úrovni. Převážně se orientuje na jednu z jeho forem – domácí násilí.

Teoretická část sloužila k uvedení problematiky do hlubšího kontextu a poskytuje všeobecný přehled v rámci GPN. Jako základ pro vyhodnocení následujícího průběhu budou zkoumány statistická data a průzkumy. Dále budou získávány informace z rozhovoru s odborníkem, jenž je zakladatelem neziskové organizace a od široké veřejnosti pomocí dotazníkového průzkumu. Na závěr bude popsána a zanalyzována kazuistika.

Výstupem diplomové práce bude vytvoření návrhu inovativní mobilní aplikace. Aplikace by mohla být nápomocná obětem genderově podmíněného násilí.

V praktické části práce budou uvedeny relevantní a významné statistiky v České republice k přihlédnutím k různým trendům v časovém úseku. Další část předkládá strukturovaný rozhovor s PhDr. Ing. Vladimírem Borským, MBA, LL.M, zakladatelem neziskové organizace Neodkládej to. Rozhovor je zaměřen na jeho zkušenosti s problematikou a provozem organizace. Rozhovor neobsahuje žádné úpravy a byl proveden pomocí online aplikace WhatsApp kvůli efektivitě a rychlosti. Kromě rozhovoru s panem Borským se autorka rozhodla i pro polostrukturovaný rozhovor s obětí domácího násilí pro opravdové vcítění do situace. Rozhovor se zaměřuje na emoce oběti, které prožívala za doby domácího násilí, jaké důsledky to mělo na její život a jak se jeho vyřešením změnil její další osud. Etické zásady v průběhu rozhovoru byly dodrženy a oběti byla poskytnuta v případě potřeby psychologická podpora. Účelem rozhovoru je zvýšit povědomí o problematice GPN v tomto případě o DN z pohledu oběti.

Po rozhovorech bude následovat případová studie, která se zaměřuje na podrobné a autentické vylíčení situace, která se přihodila oběti domácího násilí. Vše je popsáno v anonymní formě, kvůli citlivosti daného tématu a bude základním krokem pro SWOT analýzu. Ta ohodnotí silné a slabé stránky oběti a zhodnotí příležitosti a hrozby její situace.

V rámci pokračování výzkumu bylo pro širokou veřejnost vytvořeno anonymní dotazníkové šetření, které probíhalo od 6.3. 2024 do 6.4. 2024, zúčastnilo se ho 210 respondentů. Díky odpovědím je možné zjistit, zda je mezi veřejností rozšířen pojem GPN, jestli si lidé myslí, že je prevence v České republice dostatečná, zda by ocenili užitečnou aplikaci nebo jaký je procentuální podíl osob, které se setkali osobně s nějakou formou násilí.

Dílčím cílem práce je návrh mobilní aplikace OdZnova. Bude sloužit pro pomoc genderově podmíněného násilí. Především byla navržena obětí domácího násilí. Bude to prostředek pro podporu a získávání dalších informací, které budou mít snadnější dostupnost. Aplikace bude obsahovat funkce jako je tlačítko SOS, umožnění vyhledávání nejbližších intervenčních center a informační sekci věnovanou vysvětlení co to vůbec násilí je a jaké má formy. Cílem aplikace je u obětí dosáhnout zvýšeného pocitu bezpečí, zlepšení přístupu k informacím a zajištění osvěty v rámci této problematiky.

Závěrečná část práce se zaměřuje na zefektivnění preventivních opatření a programů boje proti genderově podmíněnému násilí v praxi.

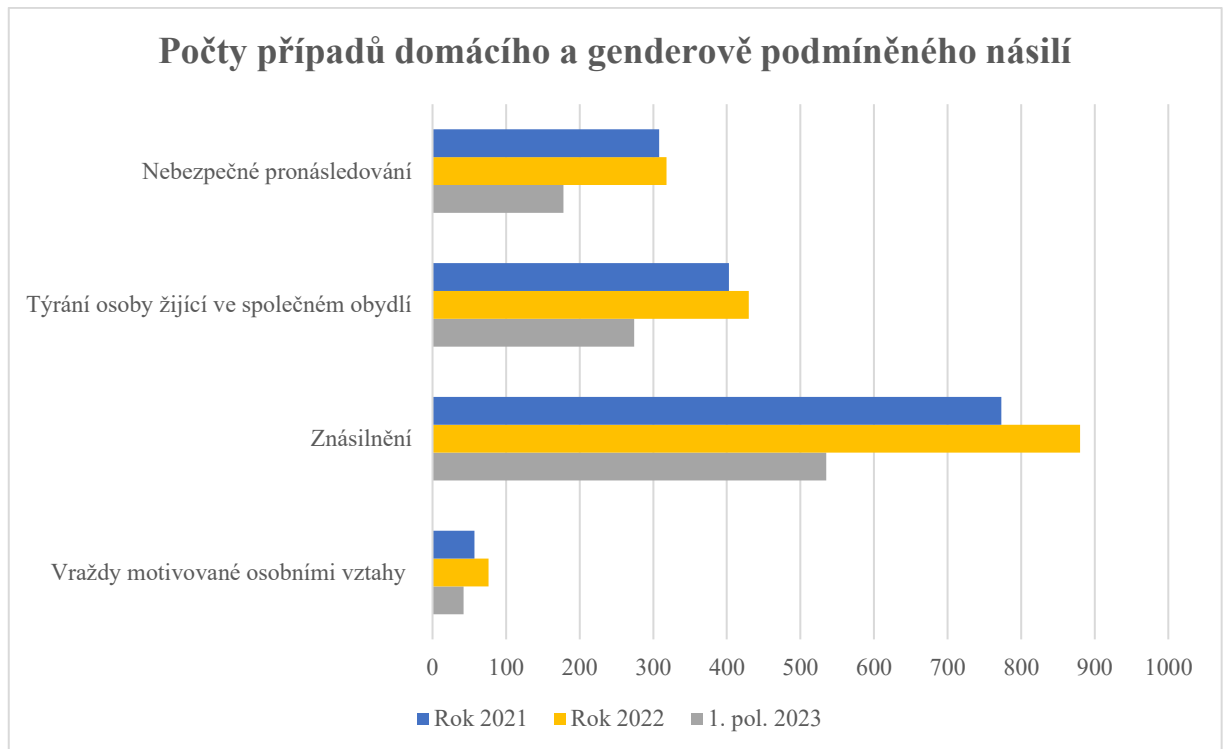
6 ANALÝZA STATISTIK

Není tajemstvím, že v České republice míra GPN a DN roste. Proto je na místě, že existuje dostatek služeb pro oběti násilí. Ovšem ne každý ví, kam a na koho se obrátit. Postižení se mohou obrátit na Intervenční centra, které se nachází v každém kraji a poskytují bezplatnou pomoc a zachovávají anonymitu oběti. Dále existují různé neziskové organizace, zaměřující se na informovanost veřejnosti a na pomoc obětem. V případě akutního ohrožení je důležité kontaktovat Policii České republiky. K tomu, aby se vědělo, zdali GPN či DN klesá nebo vzrůstá se vytváří statistické údaje. Je těžké přijít k reálným číslům, protože mnoho obětí se bojí někomu svěřit se svými zkušenostmi. Statistiky tak zachycují malý zlomek skutečných případů. Kromě nízké míry nahlašování, jsou i jiné faktory, které statistické údaje ovlivňují. Například se jedná o to, že oběti ani nemají tušení komu si říct o pomost nebo nemají důvěru v systému. K tomu, aby bylo dosaženo lepších a přesnějších údajů v statistikách je zapotřebí provádět osvětové kampaně a podporovat důvěru v systému tak, aby se oběti nebály.

6.1 Statistiky ke vztahu Genderově podmíněného a domácího násilí

To že to jsou hrozná čísla už se ví, ale statistiky z první půlky roku 2023 jsou dost než znepokojivé. Dne 24. srpna 2023 proběhla konference kde byl představiteli Úřadu vlády ČR představen Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na období 2023-2026, taktéž tam byli všichni seznámeni s docházejícím nárůstem čísel obětí násilí. Jedna z účastnic konference zdůraznila, že se jedná o vliv pandemie COVIDu-19 a restrikcí s nimž spojených. Přestože pandemie i omezení již skončili, je zřejmé, že dopady na GPN a DN měly obrovské (Letošní počty naznačují..., 2023).

V následujícím grafu je znázorněn vzrůst počtu násilných trestných činů v roce 2022, konkrétně 880 znásilnění, 430 případů týrání v rámci domácnosti, 318 nebezpečného pronásledování a 46 vražd motivovaných osobními vztahy. I přesto, že údaje za rok 2023 zahrnují pouze první pololetí, je stále viditelný nárůst s 553 znásilněními, 274 případy týrání, nebezpečných sledování je prozatím oproti roku 2022 o 140 méně a vražd je 34 méně.

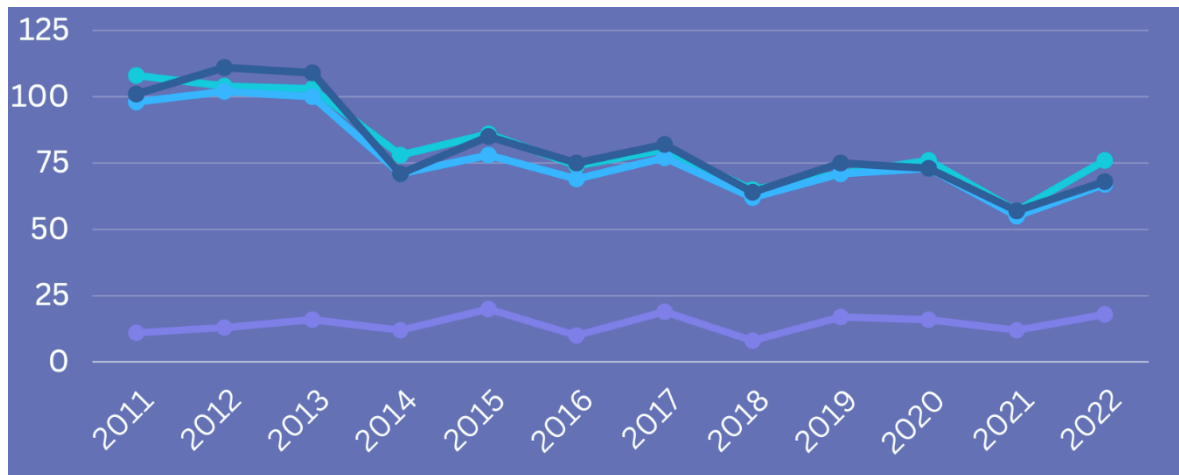

Graf 1 – Počty případů domácího a genderově podmíněného násilí
(Zdroj: Letošní počty naznačují..., 2023, vlastní zpracování)

6.2 Vraždy motivované osobními vztahy podle § 140

Vražda představuje nejtragičtější důsledek genderově podmíněného násilí. Týká se to žen, mužů, dětí i ostatních. Femicida, termín zavedený v 90. letech označuje vraždu ženy z toho důvodu, že je žena. Hlavním účelem je posílení patriarchálních struktur a utlumení ženské populace. Femicida se projevuje různými způsoby, od partnerem spáchaných vražd až po vraždy z "čestných" důvodů (Voňková a Oplatek, 2015).

Z analýzy Grafu 3, lze vyčíst, že do 1. pol. roku 2023 bylo na Policii České republiky nahlášeno 42 vražd motivovaných osobními vztahy. Z tohoto počtu se povedlo objasnit 30 případů. Celkový počet osob, které byly za tyto skutky stíhány činí 35, z nichž 9 byly ženy. Graf č. 2 zase poukazuje na to, že počet vražd v této kategorii vykazuje klesající tendenci od roku 2011, avšak porovnání s rokem 2022 oproti roku 2021 je vidět ztelná stoupající linie (Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023).

Graf 2 – Vraždy motivované osobními vztahy do roku 2022
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023)

Graf 3 - Vraždy motivované osobními vztahy do 1. pol. 2023
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023, vlastní zpracování)

Oba grafy využívají stejnou barevnou legendu:

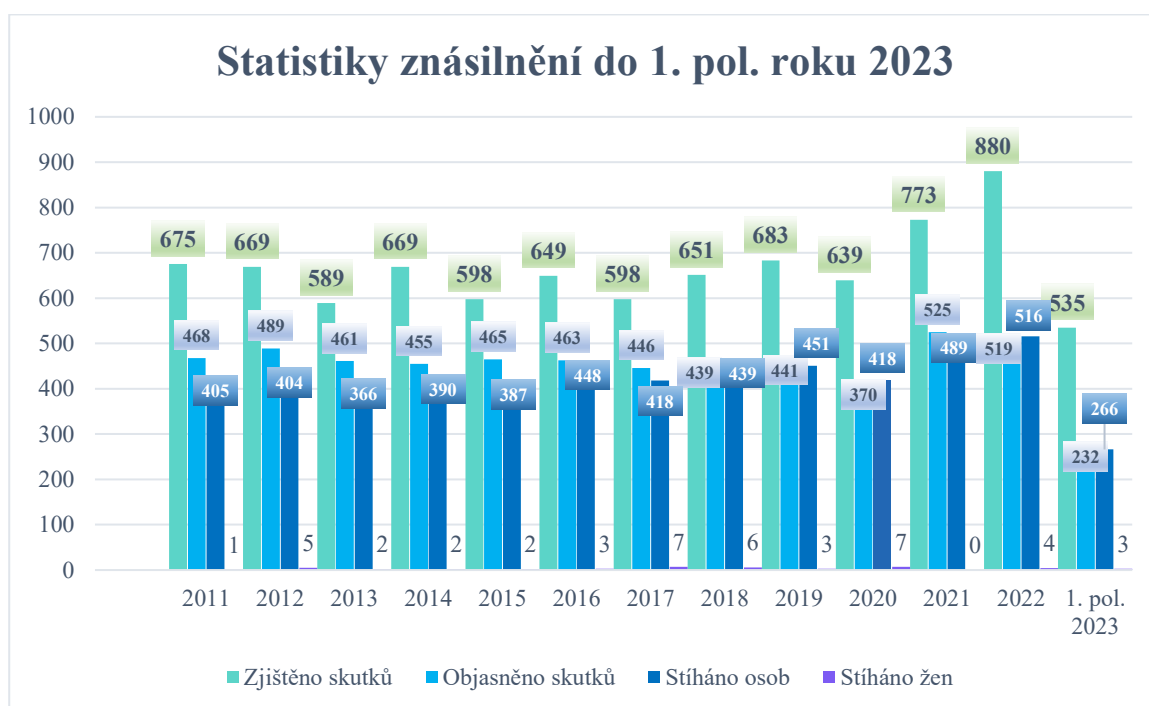
- Tyrkysová barva – znázorňuje počet zjištěných skutků
- Světle modrá barva – znázorňuje počet objasněných skutků.
- Tmavě modrá barva – znázorňuje počet osob stíhaných za tyto skutky.
- Fialová barva – znázorňuje počet stíhaných žen.

Z dat dostupných ve statistikách je patrné, že v České republice dochází každý rok k mnoha případům vražd v důsledku genderově podmíněného násilí. Tento jev je alarmující

a tragický, což poukazuje na vážnost problému násilí a potřebu komplexního přístupu k jeho řešení.

6.3 Znásilnění podle § 185

Přestože statistiky od Policie České republiky jsou velmi přínosným zdrojem informací, nelze je brát jako naprosto přesný odraz skutečnosti. Důvod je takový, že jsou zaznamenávány pouze ty skutky, které oběti na PČR nahlásí.

Graf 4 – Statistiky znásilnění za 1. pol. Roku 2023
(Zdroj: Zpráva za rok 2022 o rovnosti žen a mužů, 2023, vlastní zpracování)

Graf demonstruje vývoj počtu znásilněných v České republice od roku 2011 do 1. poloviny roku 2023. Vyplývá z něho, že během tohoto období je počet znásilněných kolem 700 případů ročně. Až rok 2022 byl kritický, kdy se počet znásilněných zvýšil na 880. Nemusí nutně znamenat, že přibylo tolik provedených skutků, může to také znamenat, že se oběti konečně odhodlávají činy nahlášovat.

Při prozkoumání stránek Bez trestu si čtenář ihned všimne sekce tzv. „Tvrdá data“,

která shrnuje informace týkající se nejen znásilnění uvádí např. že:

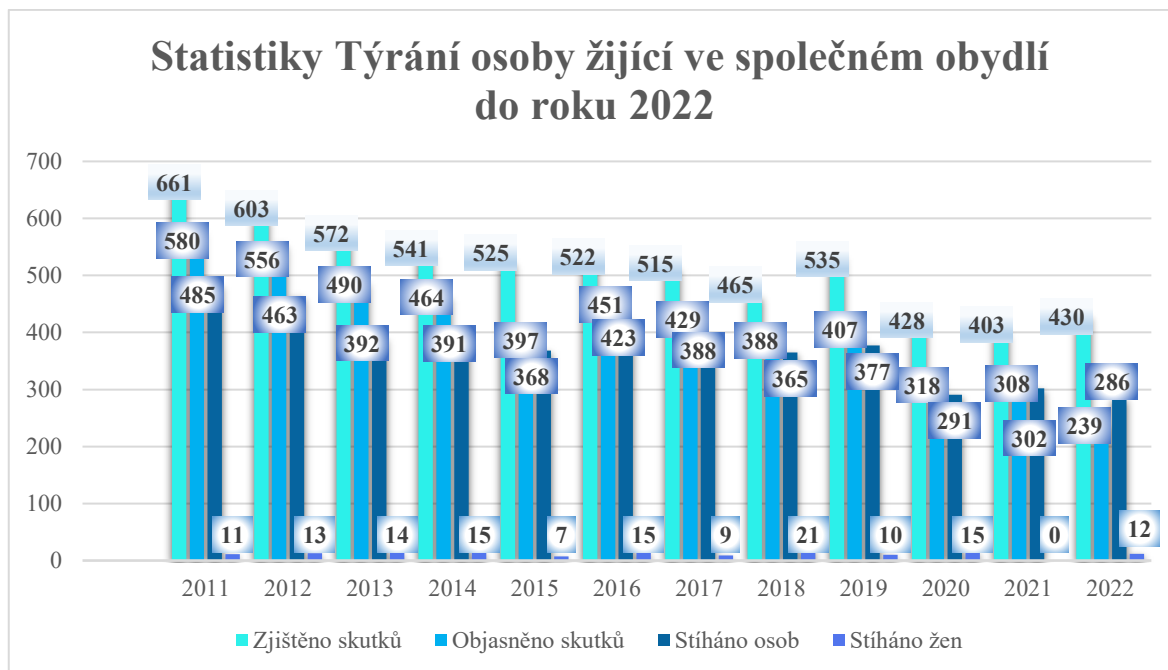
- ročně v České republice dochází až ke 12 000 případů znásilnění,
- v České republice je polovina pachatelů znásilnění odsouzena k podmíněnému trestu. Statistika naznačuje, že soudy často preferují tuto metodu trestu pro ty, kteří spáchali tak významný zločin,
- obětí, které oznámí znásilnění je opravdu malé množství (5 %)
- dva z pěti dospělých zažily jednu z forem sexuálního zneužívání (Bez trestu, b.r.).

6.4 Týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199

Chybějící přesná definice domácího násilí v zákoně je známý problém, který už je zmíněn v teoretické části uvedené práce. Aby Policie České republiky mohla posoudit, zdali se jedná o domácí násilí nebo ne, je důležitá přítomnost čtyř hlavních charakteristických rysů již představených v první části práce.

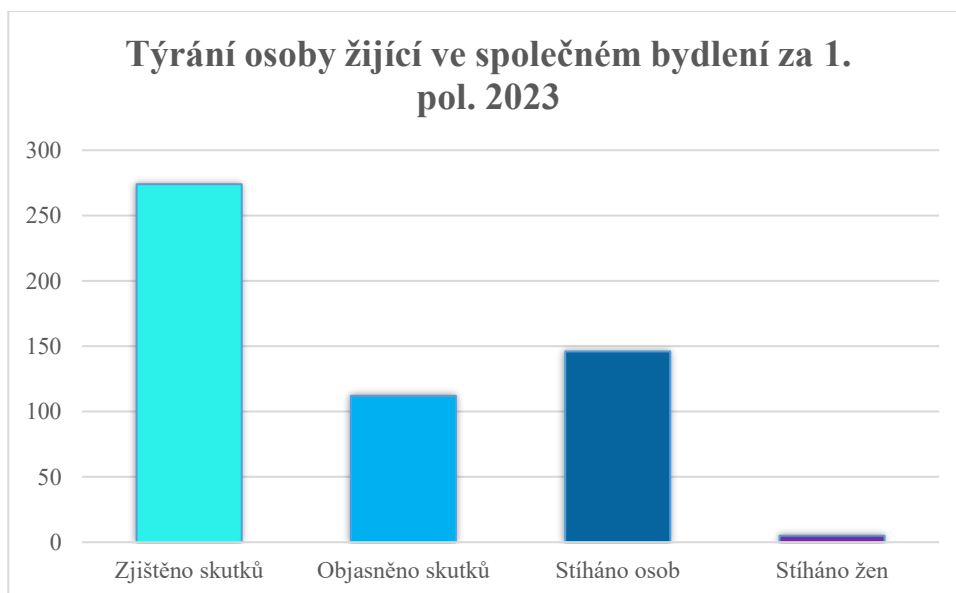
Týrání osoby žijící ve společném obydlí, jak je vymezeno v trestním zákoníku § 199. Osoba, která „pouze“ týrá jedince ve společné domácnosti si vyslouží trest odnětí svobody od 6 měsíců do 4 let. Pokud tedy nastane ten případ, kdy pachatel použije vůči oběti zvlášť surové jednání zvyšuje se mu trest na odnětí svobody od 2 do 8 let. Pokud případ skončí smrtí, hrozí pachateli trest odnětí svobody od roku až do 12 let (Šámal et al., 2022).

Dle nadcházejícího grafu je zřejmé, že od roku 2011, počet případů, kdy jsou týrány osoby ze společné domácnosti klesá. Přestože došlo k tomuto poklesu, nynější statistiky jsou stále alarmující. Počet žen obžalovaných za daný trestný čin dlouhodobě dosahuje přibližně 15 případů ročně. Rok 2018 však představoval výjimku, když počet stíhaných žen dosáhl 21. Pro rok 2021 bohužel nejsou k dispozici žádné reprezentativní data o počtu stíhaných žen za tento trestný čin. Proto je to zde v grafu uvedeno jako 0.

Graf 5 – Statistiky Týrání osoby žijící ve společném obydlí do roku 2022
(Zdroj: Zpráva za rok 2022 o rovnosti žen a mužů, 2023, vlastní zpracování)

Za 1. pol. Roku 2023 bylo Policií ČR evidováno 274 případů, kdy z toho bylo 112 objasněno. Stíháno bylo 5 žen z celkového počtu 146 osob.

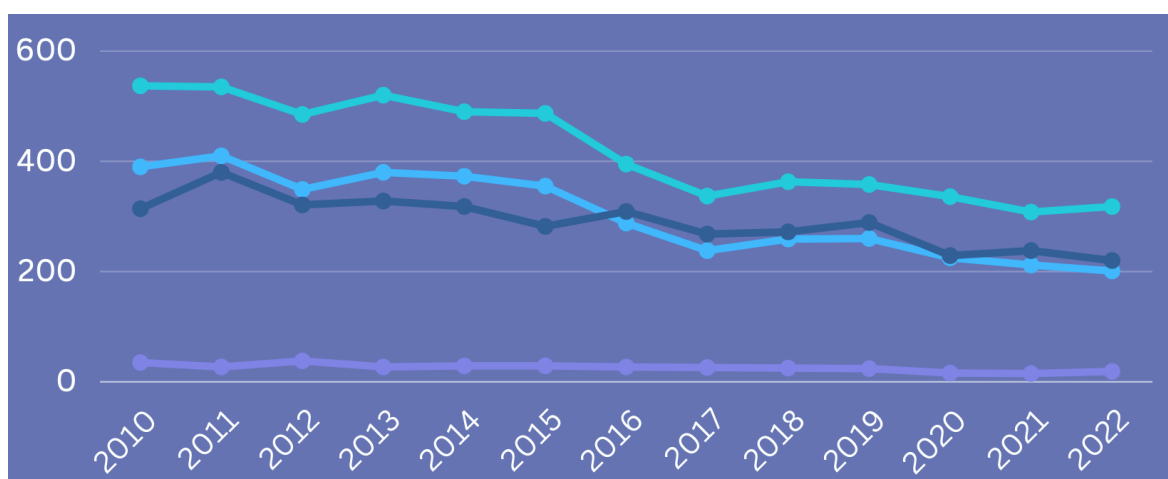
Graf 6 – Statistiky Týrání osoby žijící ve společném obydlí za 1. pol. 2023
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023, vlastní zpracování)

Pokud se čtenář opět obrátí na stránky Bez trestu a zaměří se na sekci „Tvrdá data“ dozví se že:

- Tři čtvrtiny jedinců, páchající trestnou činností týrání osoby žijící ve společném obydlí jsou odsouzeni pouze k podmíněnému trestu,
- Za dob COVIDu-19 došlo až o 50 % zvýšení domácího násilí,
- Téměř polovina dětí trpí po zkušenosti s násilím v dětství dlouhodobými následky, které ovlivňují jejich život až do dospělosti. Ve většině případech za tímto stojí jejich rodiče (Bez trestu, b.r.).

6.5 Nebezpečné pronásledování podle § 354

V České republice v období mezi lety 2011 až 2018 došlo podle statistik Policie České republiky, které byly vydány v roce 2019, k poklesu počtu osob stíhaných za TČ nebezpečného pronásledování (§ 354) neboli také stalking. Během těchto let byl průměrný počet stíhaných osob kolem 310 z celkového počtu. Například v roce 2011 bylo zjištěno 535 skutků, zatímco v roce 2021 už „jen“ 308. Tady lze vidět ten značný poklesový rozdíl. Každopádně z tohoto příkladu bylo v roce 2011 stíháno 314 osob a v roce 2021 jich bylo 270, což už tak markantní rozdíl není. Mezi větší procento pachatelů se řadí opět muži, počet stíhaných žen byl téměř konstantní a pohyboval se do max. počtu 29 stíhaných žen.

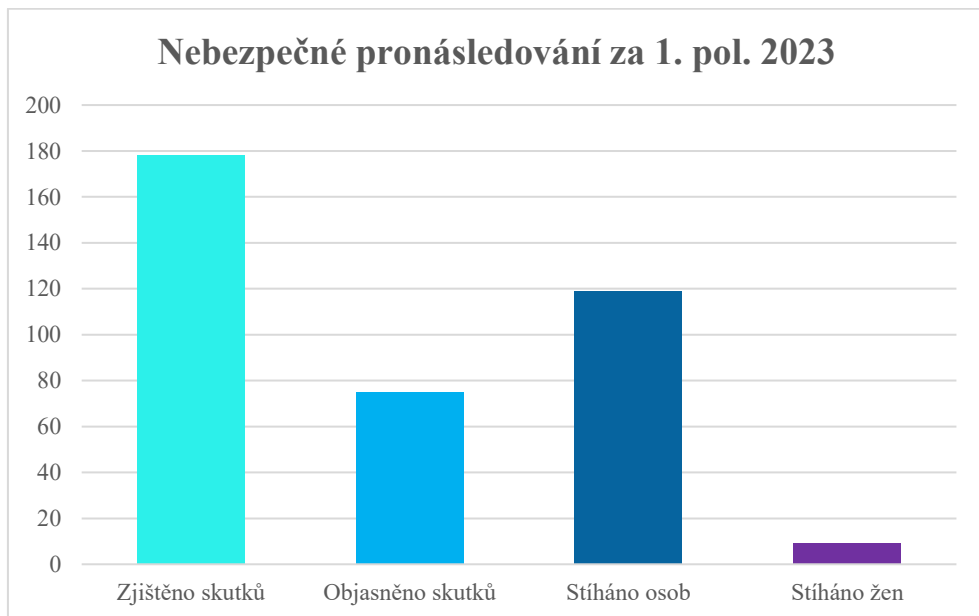

Graf 7 – Nebezpečné pronásledování do roku 2022
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023)

V roce 2011 proběhla v budově Ministerstva vnitra Konference o stalkingu, jež se považuje za poslední komplexnější studii ohledně pronásledování. Proto nejsou data z posledních let tak lehká dostupná (Novák, 2011). Je nutné zdůraznit, že konference se konala pouze rok

po zavedení statistik Policií ČR a také rok po právním ukotvení TČ v TZ. Tudiž uspořádání další konference za účelem poskytnutí aktuálnější interpretace dat se zdá být užitečná.

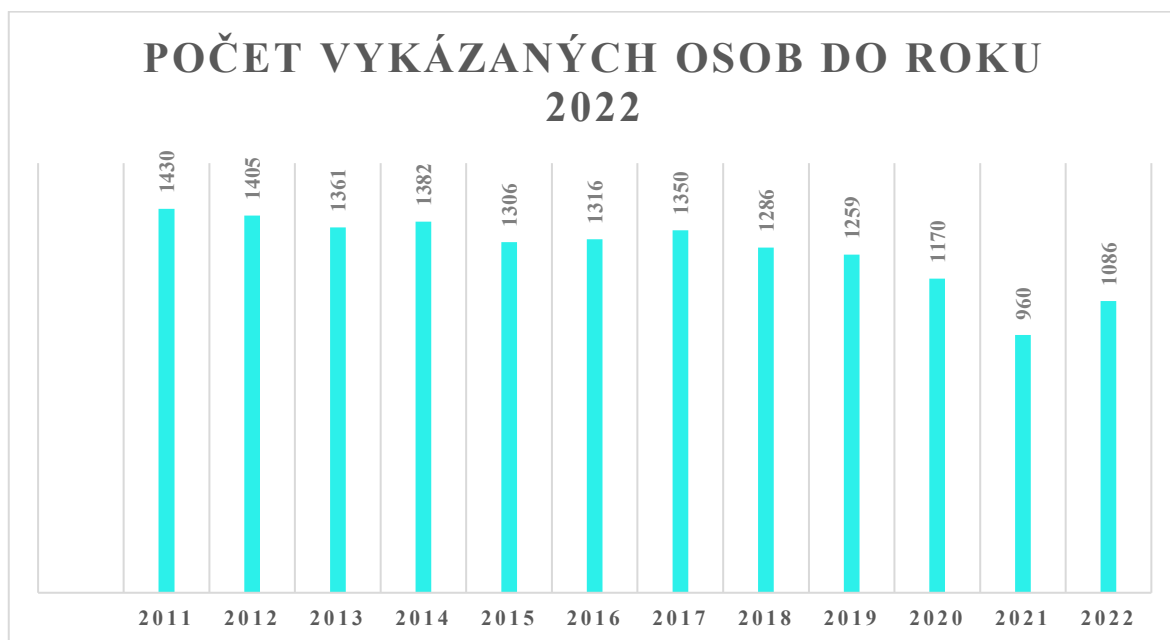
Za 1. polovinu roku 2023 bylo zjištěno 178 skutků nebezpečného pronásledování, z nichž jich bylo 85 objasněno. Bylo obviněno 9 žen z celkového počtu 119 stíhaných osob.

Graf 8 - Statistiky Nebezpečného pronásledování za 1. pol. 2023
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023, vlastní zpracování)

6.6 Statistika domácího násilí a vykázaných osob

Mezi statistiky, které mají, co dočinění s domácím násilím patří i statistiky vykázaných osob v České republice. Vedle dat poskytovaných Policií České republiky, existují také statistiky od Asociace pracovníků intervenčních center České republiky (APIC). Organizace monitoruje počet jedinců, vykázaných ze společného obydlí kvůli násilným činům. Přesná čísla dostávají právě od Policie ČR. Policie ČR vykazuje násilnou osobu pryč ze společné domácnosti v souladu s ustanovením §44 zákona o Policii ČR (č. 273/2008 Sb.).

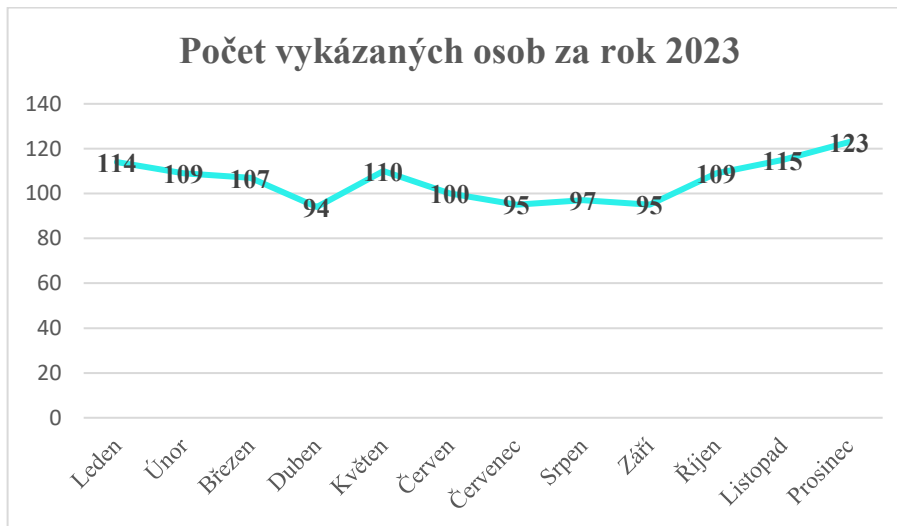
Graf 9 - Počet vykázaných osob do roku 2022
(Zdroj: PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ..., 2023, vlastní zpracování)

Podle vyhodnocení dat Bílého kruhu bezpečí, v Česku v průběhu let klesá využívanost institutu vykázání násilných osob ze společného obydlí. V roce 2011 bylo vykázáno nejvíce osob, poté nastává postupné klesnutí. Výjimkou byl rok 2022, kdy nastalo opětovné mírné vzrůstání. Tento trend mohl být potenciálně ovlivněn opatřeními zavedenými v letech 2020 a 2021, která, ačkoli mohla způsobit vzestup domácího násilí, zároveň omezila možnosti obětí žádat o pomoc. Nárůst v roce 2022 naznačuje návrat ke stavu před omezeními.

Celkový počet vykázaných za dobu dle Grafu 9 činí 15 311 osob.

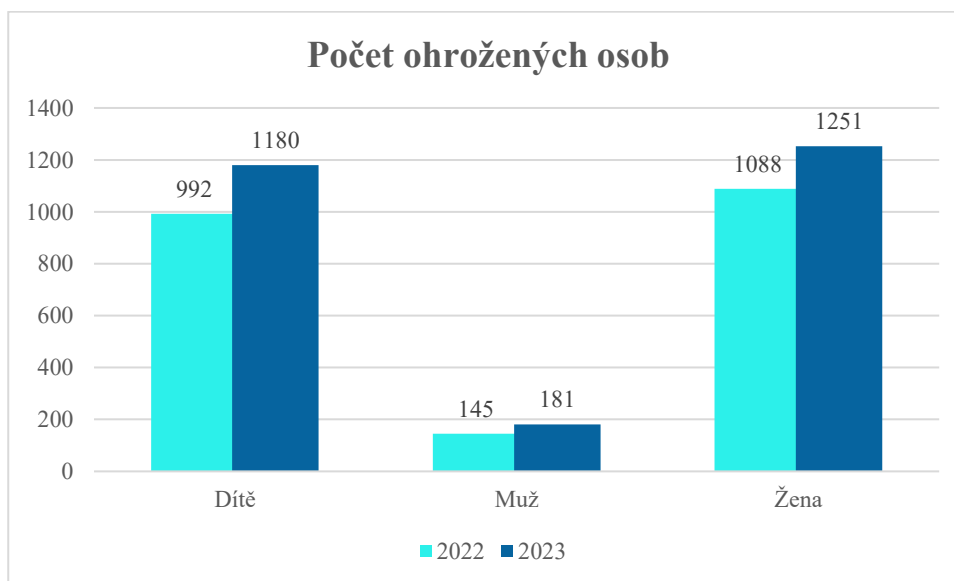
6.6.1 Současná situace vykázaní v České republice

Statistická data se rokem 2022 rozhodně neukončila, a tak je zapotřebí zmínit data i vykázaní za celý rok 2023.

Graf 10 – Počet vykázaných osob za rok 2023
(Zdroj: Statistické údaje..., ©2023)

Podle APIC, která vyhotovila statistiky za rok 2023 bylo vykázáno 1268 osob. Což je v porovnání s rokem 2022 opět navýšeno. Přesněji o 182 vykázaní. To by i potvrdzovalo domněnku toho, že od roku 2022 kdy byly uvolněny jisté restriktce zavedeny kvůli pandemii, dochází k opětovnému nárustu počtu vykázaných osob ze společného bydlení.

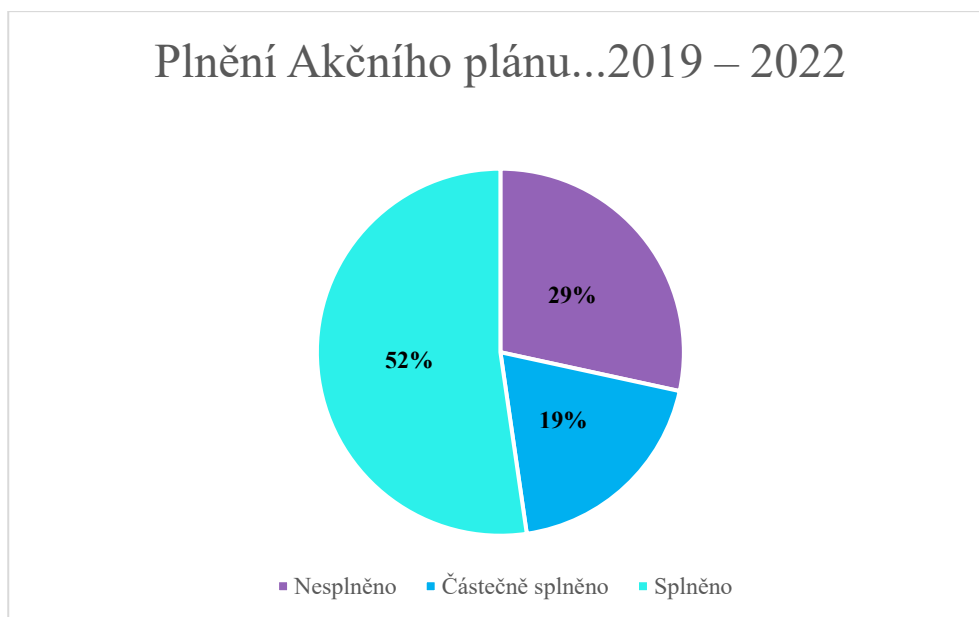

Graf 11 – Počet ohrožených osob za roky 2022 a 2023
(Zdroj: Statistické údaje..., ©2023)

Výzkum ohrožených osob v roce 2023 byl proveden v komparaci s rokem 2022. Celkový počet ohrožených osob v roce 2023 dosáhl počtu 2612 osob, což je o neskutečných 387 víc osob, než za rok 2022. V obou letech 2022 i 2023 bylo zjištěno, že ženy jsou nejpočetnější skupinou jedinců ohrožených, následovány dětmi a muži.

6.7 Plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí (dále jen „Akční plán“), který byl vyhotoven na léta 2019-2022 shledával 88 opatření. Z toho bylo 46 opatření úspěšně splněno, 17 opatření částečně splněno a 25 opatření zůstalo nesplněno. Přestože nebyly dosaženy všechny stanovené cíle, více než polovina opatření byla realizována, což je významný krok vpřed v boji proti násilí. Do nového Akčního plánu na léta 2023-2026 jsou vkládány naděje, že pozitivně naváže na úspěchy svého předchůdce a dosáhne srovnatelných, ne-li lepších výsledků.

Graf 12 – Statistika plnění plánu...2019-2022
(Zdroj: Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023, vlastní zpracování)

6.8 Děti jako oběti

Ani děti nejsou bohužel ušetřeny násilného chování, ať už v roli svědka nebo oběti. Každý takový případ je znepokojivý. Proto by měl být brán větší důraz a zřetel na prevenci násilí. Právě proto vznikl projekt Bubnovačka ve spolupráci České i Slovenské republiky, který je zaměřený na boj proti násilí páchaných na dětech (Havlíková, 2022).

Zneužívání nebo týrání dětí je často skrytým fenoménem. Obvykle se rodiče tím, co páchají nechlubí ostatním a děti se ze strachu a narušení důvěry bojí svěřit někomu jinému.

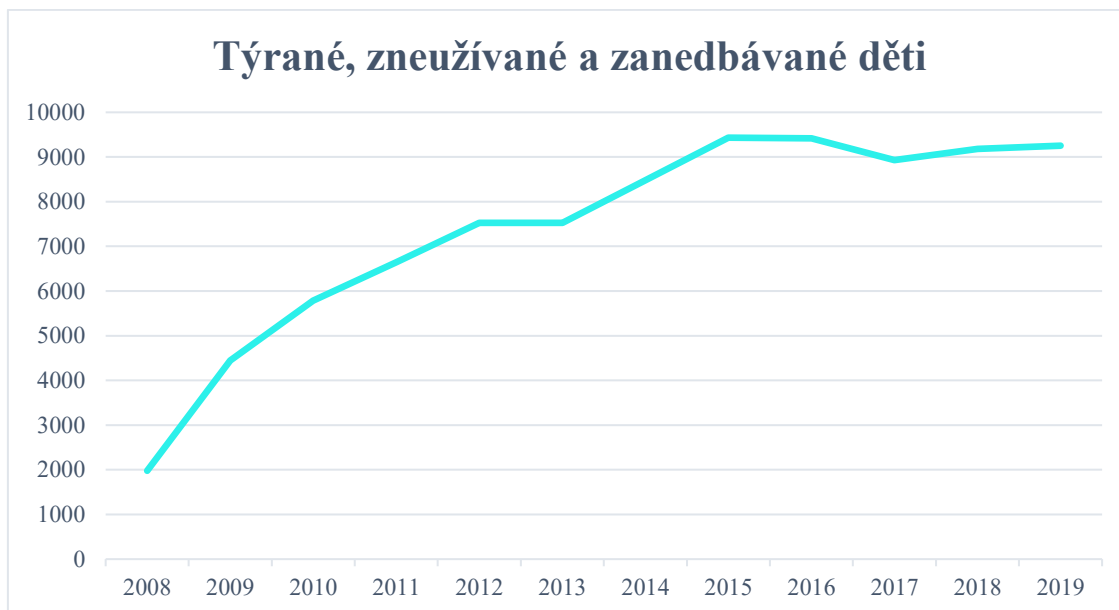
Na následujícím obrázku lze přehledně vidět veškerá data, která zaznamenávají počty týraných, zneužívaných nebo zanedbávaných dětí.

Rok	Populace dětí 0–18 let	Týrané, zneužívané a zanedbávané děti	Přepočet na 1000 dětí v populaci
2005	2 021 431	2002	0,99
2006	1 999 090	1620	0,81
2007	1 999 442	1884	0,94
2008	1 985 738	1978	1,00
2009	1 977 806	4447	2,25
2010 ²	1 969 452	5787	2,94
2011	1 958 920	6642	3,39
2012	1 947 752	7525	3,86
2013	1 948 290	7527	3,86
2014	1 965 355	8478	4,31
2015	1 988 367	9433	4,74
2016	2 012 817	9416	4,68
2017	2 040 078	8929	4,38
2018	2 068 307	9178	4,44
2019	2 093 836	9253	4,42

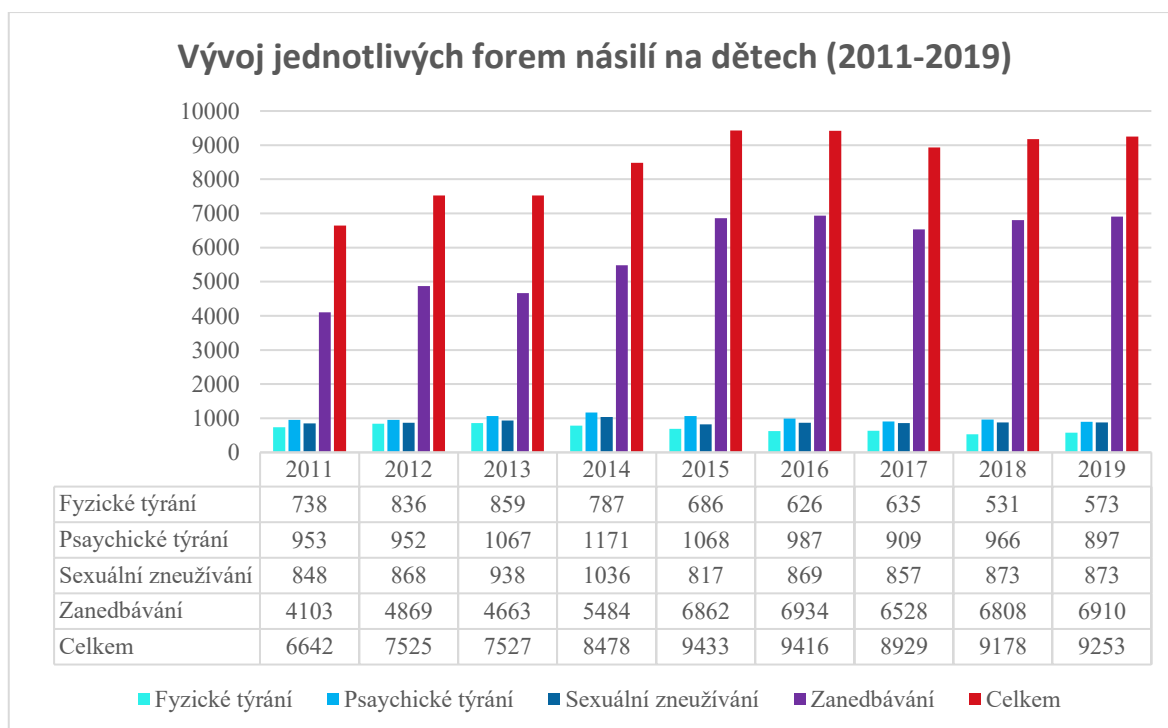
Obrázek 5 – Vývoj počtu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí (2005-2019)

Zdroj: (Pemová a Ptáček, 2022)

Graf 13 znázorňuje data z období let 2008-2019, které byly převzaty z obrázku č. 5. Pro lepší interpretaci stoupající intenzity problému byl rok 2008 vybrán záměrně. Do tohoto roku se průměrný počet týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí pohyboval pod hranicí 2 000. V roce 2008 to bylo přesně 1 978 dětí a jak graf, tak i obrázek ukazují dramatický nárůst na 4 447 dětí. Od té doby se začalo více sledovat téma zanedbávání dětí a tato kategorie byla zařazena do statistiky.

Graf 13 - Vývoj počtu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí (2008-2019)
 Zdroj: (Pemová a Ptáček, 2022, vlastní zpracování)

Graf 14 – Vývoj jednotlivých forem násilí páchaných na dětech v letech 2011-2019
 Zdroj: (Pemová a Ptáček, 2022, vlastní zpracování)

Graf zobrazuje rozvoj různých forem zneužívání dětí v České republice v letech 2011-2019. Je patrné, že nejčastějším projevem špatného zacházení s dětmi je zanedbávání, následované psychickým týráním. Celkový počet zanedbávání v roce 2019 mírně vzrostl s ohledem na rok předešlý. Je důležité si uvědomit, že hlášené případy zneužívání dětí nemusí nutně

odrážet skutečný výskyt zneužívání dětí. Existuje mnoho důvodů, proč nemusí být zneužívání nahlášeno, takže čísla uvedená v grafu pravděpodobně představují zlomek skutečného počtu případů.

V rámci problematiky zneužívání dětí, je nezbytné podotknout na mírnost stávajících trestních sankcí, které nereflektují závažnost zločinu a nebere v potaz, jak traumatické to pro dětskou oběť může být. Je alarmující, že spousta lidí neuvědomuje vážnost tohoto tématu. Informace a osvěta, jenž není předána veřejnosti a odsuzování obětí přispívají k jejich strachu. To je může ovlivnit natolik, že nebudou sdílet svoje zkušenosti a bude jim to bránit v najít si pomoci.

Hypoteticky je možné že trauma může na dítěti zanechat takové následky, že z oběti se v dospělosti stane pachatel a sám bude takové násilí páchat. Násilí a ponižování, které oběť jako dítě zažil, se mohou v dospělosti projevit jako agrese. Avšak je důležité upozornit, že se jedná o hypotetický scénář, a ne závazné pravidlo.

7 GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉ A DOMÁCÍ NÁSILÍ: ODBORNÁ PRAXE A OSOBNÍ ZKUŠENOST

Za účelem hlubšího pochopení problematiky byl kontaktován pan Vladimír Borský, odborník a spoluzakladatel neziskové organizace Neodkládej to.

S cílem obohacení práce o autentický pohled oběti násilí byl do ní začleněn rozhovor s osobou, která se stala obětí jedné z forem násilí. Autorka práce oběť znala osobně, čímž se podařilo vytvořit pro rozhovor poklidné, ale zároveň emotivní prostředí.

Kompletní shrnutí obou rozhovorů budou k dispozici v přílohách.

7.1 pplk. Mgr. Ing. Vladimír Borský, MBA, LL.M

Pan podplukovník Borský je muž s obrovským rozhledem. Kombinuje vyučování na akademické půdě s metodickým vzděláním Policie ČR jako jejich profesní metodik. Je spoluzakladatelem neziskové organizace Neodkládej to z.s., a v současné době zastává funkci předsedy této organizace (NEWTON očima osobností | Vladimír Borský, 2023). Tyto aktivity mohou do práce přinést vhled nejen z jeho teoretické stránky, ale především z té praktické. Tím se stává ideálním odborníkem pro tuto diplomovou práci.

Co by se podle Vás mělo zlepšit v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí a domácímu násilí?

„Osvěta, informace, vzdělávání, financování. Čím více bude možné vynaložit prostředků, například pro online propagaci, tím více budeme i my moci šířit informace. Čím více bude informací dostupných, tím méně bude existovat mýtů. Čím méně mýtů, tím více pomoci, porozumění, pochopení.“

Jak podle vás může být zlepšena informovanost veřejnosti o těchto problémech?

„Sociální sítě. Dnes se na ně zapomíná, a přitom to je nejdostupnější zdroj informací, který máme každý z nás v kapse. I Vy. Nyní.“

Jaké jsou specifické problémy obětí genderově podmíněného násilí a domácího násilí v České republice?

„Nevědí, kam se obrátit. Mají existenční obavy (hypotéka, maminka na mateřské s dítětem, dluhová tíseň) a neznají možnosti řešení, třeba i před soudem. Dnes však existují právě intervenční centra, která mohou do velké míry podat pomocnou ruku.“

Jak může právní systém lépe reagovat na případy genderově podmíněného násilí a domácího násilí? S jakými překážkami nebo trhlinami se potýkáme v oblasti trestního stíhání a ochranou obětí?

„To je náročná otázka... Způsobů legislativní ochrany je celá řada, od preventivních po represivní instituty, které chrání nejen oběť, ale i rodinu. Policie České republiky například má za povinnost v případě vykazání dítě AUTOMATICKY považovat za oběť domácího násilí bez ohledu na jeho přímý vliv. Dříve tomu tak nebylo. Trhlinou bych nazval možná nesystémové poskytování péče v případě existenčního ohrožení. I přes síť azylových domů se můžeme setkat s tím, že obětí nemusí být vyhověno a může to být pro ně objektivní překážka k odchodu z násilného vztahu.“

Jaké jsou aktuální výzvy a nejnovější zjištění v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí a domácímu násilí? Jsou i nějaké nové postupy a přístupy k intervenci tomto odvětví?

„Je to oblast poměrně dynamická. Mnoho inovací se děje pod povrchem a nejsou na první pohled zcela zřejmé. Hovoříme o novelizacích zákonů a interních aktů řízení, neustálému proškolení pracovníků intervenčních center a zefektivnění pomoci obětem apod. Výzvou v oblasti genderově podmíněného násilí může být v současné době dynamicky vyvíjející se pohlavní totožnost, na základě, které může docházet ke zkreslení statistik v oblasti genderově podmíněného násilí, ale i násilí domácího.“

Jak může společnost přispět k prevenci těchto druhů násilí?

„Hovořit o nich, finančně podporovat organizace, které se zabývají osvětou. Změna legislativy v mnoha ohledech může být spíše zbytečná, protože se nejedná obvykle o nástroj, který by odstraňoval příčinu násilí“

7.2 Svědectví obětí

Dne 8. března 2024 se uskutečnila schůzka s obětí domácího násilí. Vzhledem k tomu, že oběť vyjádřila ochotu, tak byl toho dne uskutečněn rozhovor. Považovala za důležité, aby se veřejnost dozvěděla o lidských osudech, které nejsou jen o šťastných chvílích. Určitě i osoby, které také prožili nebo prožívají nějakou formu násilí by si rádi přečetli, že v těchto situacích nejsou sami. Osvěta problematiky v době, kdy vypovídající násilí zažívala, byla ještě horší než v současnosti. Proto věří, že sdílením příběhu může přinést aspoň malou změnu ve prospěch osvěty do budoucna. Vzhledem k tomu, že jde o blízkého člověka

autorky, setkání proběhlo v poklidném atmosféře, ačkoliv pořád se jedná o velice citlivé téma. Tudíž panovaly velmi silné emoce. Během rozhovoru bylo nutné udělat pár přestávek, aby se oběť s nimi mohla vyrovnat. Přestože poškozená uvedla, že nemá problém se zveřejněním jejího jména, autorka se přesto rozhodla o zachování anonymity kvůli možným budoucím rizikům.

Můžeš mi prosím popsat, co se stalo? Kdy a kde se to odehrávalo?

„Násilí začalo vlastně už velmi záhy po seznámení, co si tak vzpomínám, ale bylo to takové nepatrné pošťuchování. Byl to cizinec, byl milý, byl hezký a já jsem byla svobodná matka a nechtěla jsem být na to všechno sama. Byl velmi komunikativní a rychle se seznamoval. S tím se ruku v ruce neslo, že s místními začal i pít. To, že do toho kouří trávu jsem zjistila až asi za 2 roky. Mou dceru měl svým způsobem rád, té nikdy neublížil, aspoň fyzicky tedy ne, ale řeči proti ní měl a ty směřoval na mě...co jí, jak jí, jak ji vychovávám atd. Samozřejmě, když se mě snažil po rozchodu získat zpět, tak šel přes ni a já jsem se vždycky nechala znovu nachytat. Ze začátku chodil k nám do bytu. Měla jsem pronajatý byt od obce a ten byl jen na 3 roky. Když jsme se seznámili dceři byl rok a 4 měsíce. Poprvé jsme se rozešli asi po půl roce. Za pár dní přišel s prosíkem, omluvami, obrovskou kytkou. Našel si milenkou a já jsem mu na to přišla. Bohužel jsem ho vzala zpátky a myslím, že tam byl ten moment, kdy začal posouvat své i mé hranice. Začali jsme spolu bydlet, čím víc pil, tím víc byl agresivní, arogantní, urážel mě. Nebylo to hned samozřejmě, byly mezi tím cca půlroční rozestupy, ale postupně se tyhle intervaly zkracovaly. Začal být velmi žárlivý a dělal vše pro to, abych na něj taky žárlila. Postupně mě odstříhl od peněz, od přátel a když už toho na mě bylo moc odešla jsem k rodičům...no a pak se zase vrátila...už jsem se bála, že bez něho nic nedokážu, jak mi neustále opakoval. Vyrůstala s myšlenkou, že „ženská musí něco vydržet“ a já přece musím dokázat, že něco vydržím. Vždyť doma se taky hádali a furt byli spolu.“

Chápu tedy správně že jsi prožila jak psychické, tak i ekonomické násilí? Zažila jsi ještě nějakou jinou formu násilí?

„Ano, Ze začátku to bylo „nevinné pošťuchování“, pak se to začalo měnit na psychické, kdy mi postupně bylo naznačováno, že ho potřebuji, že je pro mě ten nejlepší, pak už mi bylo říkáno, že už jsem úplně nic, že nic nedokážu, nic neumím a pokud bude chtít, že zavolá sociálku a seberou mi dceru. No s nárůstem jeho sebevědomí, mírou alkoholu se začalo dít i fyzické napadání. Vždycky mi říkal, že vím, jak mě zabít, aby nebylo nic vidět. Několikrát

mi klečel na krku a ke konci už mi říkal, že mrtvolu by bylo nejlepší schovat do studny. Občas i za střízliva pronesl, že má doma schovanou zbraň. Byla jsem tak paralyzovaná, že dodnes nevím, proč jsem neodešla. Občas mi sebral peněženku, telefon, schoval kabelku. Nechtěl, abych chodila do práce a když jsem si nějakou našla, tak mi tam chodil dělat scény, tak jsem musela odejít. To, že mě podváděl a pak neskutečně žárlil, bylo velmi únavné. Nadával mi, kontroloval mě.“

V první otázce jsi zmínila, že tam byly určité intervaly v jeho chování, jak často tě tedy napadal?

„Ze začátku tam byly intervaly asi půl roku a půl roku bylo hezky a pak takový nějaký zkrat. Postupně se zkracovali a ke konci už nějaký druh násilí byl na dennodenním pořádku. Nebil mě, když byl střízlivý, to používal jen psychický teror.“

Jaká situace se ti vybaví, při které ses cítila nejvíce ohrožená?

„Když byl jednou opilý a já jsem se snažila utéct po schodech dolů a ven a on mě chytil pod schody a klečel mi na krku. Jednou rukou mi tlačil hlavu k podlaze a druhou rukou mi tlačil asi na záda, teď už nevím a prskal na mě, jestli už ho budu poslouchat ... říkala jsem mu, že nemůžu dýchat, ale trvalo to strašně dlouho, než mě pustil. Měla jsem modřiny jak na krku, tak i na hlavě. To jsem se opravdu už bála.“

Kdo ti nejvíce pomohl nebo poskytl podporu?

„Nejvíc mi pomohly holky z Hospodářské Komory, když v té době organizovaly kurzy seberozvoje a já se díky tomu dostala k informacím, které mi dodaly sebevědomí, zjistila jsem, co všechno jsem schopná zvládnout a co všechno umím. Poznala jsem nové dámy, které mi daly příležitost ukázat, co umím. Mohla jsem malovat svatební šaty na módní přehlídku, svatební oznámení, deštníky, prostě jsem získávala to, co jsem potřebovala. Sebelásku a sebevědomí. A i když ten násilný vztah trval i v době kdy jsem tyto kurzy navštěvovala a čím víc jsem se odpojovala od vztahu, tak to bylo čím dál tím drsnější, tak jsem měla postupně sílu to zvládnout.“

Co by podle tebe mohlo předcházet domácímu násilí?

„Určitě bych neřekla, že to platí jen pro domácí násilí, ale učit děti od malička, jak by mělo chování v partnerském životě vypadat. Mít sebeúctu, mít sebereflexi, zdravé sebevědomí, mít se upřímně rád.“

Jaké rady bys dala ostatním, které se nacházejí v podobné situaci?

„Podařilo se mi díky mým zkušenostem pár ženám pomoci, aby se na svůj vztah podívaly očima nezainteresované osoby, aby pochopily, co je ve vztahu špatně a taky jsem jim pomohla si najít svou cestu k sebelásce. Ale určitě bych tuto pomoc poskytla komukoliv, kdo je jako oběť zainteresovaný v domácím násilím. Nemusí se jednat jen o ženy. Určitě bych jim poradila, aby se pokoušely najít odbornou pomoc. I když to v tom daném momentě nebude to pravé, co potřebují, tak je to první krok k tomu, aby po malých krůčcích začaly jednat samy za sebe. A nikdy pachatele neomlouvat, nikdy.“

8 PREDIKCE A POMOC V PRAXI: KAZUISTIKA A SWOT ANALÝZA

Přestože znásilnění podle ročních statistik figuruje jako nejrozšířenější forma GPN, tato práce se soustředí převážně na násilí domácí, a tak mu bude věnována i nadále prioritní pozornost. GPN představuje fyzické, psychické sexuální, ekonomické či kulturní utrpení. Traumata, které mohou oběti zažívat jsou vysoká.

Oběť, která byla ochotna poskytnout rozhovor, se rozpovídala konkrétněji i o jednom příkladu, který v rozhovoru uvedla. Z kazuistiky bude navazovat SWOT analýza, která přehodnotí pozitivní či negativní stránky, ale také upozorní na hrozby i příležitosti dané situace. Je potřeba zanalyzovat, zda prevence či pomoc, která byla oběti poskytnuta byla dostačující.

Stejně jako v případě rozhovoru, bude zachována anonymita jak oběti, tak všech zainteresovaných v příběhu. Aby kazuistika byla pro čtenáře čtivější a lépe pochopitelná, bude pro účely této případové studie uvedené smyšlené jméno.

Vzhledem k tomu, že od události popisovaných v kazuistice uběhlo více než 10 let se mohou v paměti oběti objevovat zkreslené verze. I přes toto omezení bude snaha o vytvoření co nepřesnější rekonstrukce situace. Základní fakta i dopad prožitého traumatu budou přesné pro relevantnost SWOT analýzy.

8.1 Kazuistika

Na úvod případové studie je důležité představit hlavní aktéry příběhu.

Tabulka 2 - Seznámení se zainteresovanými (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

	Jméno	Věk	Zajímavost
Oběť	Lucie	33 let	Jedno dítě
Pachatel	John	29 let	Cizinec

Lucie pracovala jako pomocná síla v mateřské škole. John, francouzského původu, se do České republiky přestěhoval za prací. Žili i Luciinou desetiletou dcerou ve velkém

rodinném domě na vesnici blízko krajského města. Z Johna se s postupem času začal stávat alkoholik, který nevládal skrývat svoje agresivní emoce. S jeho narůstající závislostí se zvyšovala i míra agresivity. Eskalující domácí násilí vyústilo v následnou situaci, která byla pro Lucii po 11 dlouhých letech téměř konečná. Po události se k partnerovi ještě na chvíli vrátila, ale byla již přesvědčena, že tento vztah je třeba ukončit.

Osudný den John i Lucie v kuchyni popíjeli alkohol. Místnost se nacházela ve druhém patře jejich domu. John k tomu velkému množství alkoholu přidal pilulky antidepresiv a pravděpodobně užil i nějakou tu drogu. Zřejmě marihuanu. Přestože Lucie také požila alkohol, chování Johna ji začalo znepokojovat. Upozornila ho na to, že by měl s tím kombinováním přestat a tím mezi nimi vznikla slovní potyčka. Nakonec John zaútočil na Lucii pěstmi. Ta se samozřejmě síle pachatele nemohla ubránit. Když se John chystal k dalšímu loku alkoholu, Lucie využila situace a utekla ke schodům. John tento okamžik zaregistroval a pod schody ji napadl. Pak ji srazil na zem a klekl si na její krk. Doprovázel to manipulativním a agresivním komentářem. Po asi pěti minutách, kdy Lucie byla zcela vysílená a začala ztrácet vědomí se John zvedl a šel pokračovat v pití. Po celou dobu, kdy se situace odehrávala se Luciina dcera schovávala v pokoji a sledovala incident zpoza dveří. Luciinou jedinou starostí bylo, aby John nezačal vybíjet svůj vztek na ní. Přestože měla určitě strach, nevydala ani hlásku. Na konci pak dokonce Lucii sdělila, že ji trápí, že se jí nemohla zastat, a že se jí omlouvá. Což v Lucii vyvolalo ještě větší pocit viny, že za vše může ona sama.

Přestože podobné situace v jejich vztahu nebyly ojedinělé, nikdy Lucie nezavolala Policii České republiky, až do tohoto momentu. PČR sice na místo činu dorazila, ale vykázaní pachatele z domu nemohla nařídit, protože se jednalo o dům pachatele. Doporučili Lucii, aby hned v daný okamžik zašla k doktorovi a s lékařskou zprávou podala na Johna trestní oznámení. Lucie sice lékaře opravdu navštívila, ale TO už nepodala, protože ji obměkčila Johnova lítost, kterou projevoval po každém napadení. Jeho chování se ale samozřejmě nezměnilo a po pár dnech se Lucie rozhodla tento vztah nadobro ukončit. TO, ale pořád nepodala.

Po rozchodu Lucie začala hledat okamžitou pomoc pro sebe i svou dceru. Je důležité si uvědomit, že v té době nebyly takové možnosti jako dnes, a neexistovalo tolik neziskových organizací a specializovaných center. Lucie se rozhodla navštívit Intervenční centrum ve svém krajském městě. Bohužel se setkala s neprofesionálním přístupem. Pracovníci se o ni nezajímali a neposkytli jí žádné vysvětlení situace. Pouze jí řekli, aby Johnovi nezvedala

telefon. Lucie se nedočkala vysvětlení, proč právě ona prochází tímto utrpením. Cítila se odmítnutá a bezmocná. Nakonec Lucii pomohla až odborná psychologická a psychiatrická pomoc. Začala mít myšlenky na sebevraždu, a proto bylo nezbytné, aby se obrátila na odborníky. Ti jí vysvětlili chování manipulátorů a ujistili ji, že za nic nemůže. Chyba je v pachateli, nikoli v oběti. Její dcera, přestože byla s celou situací vyrovnaná, také potřebovala pomoc odborníka, aby se zbavila nočních můr a strachu z Johnova návratu. Díky podpoře, kterou od Lucie dostávala i když měla sama se sebou problémy, se naučila zpracovávat své emoce a začala pracovat na zdravém sebevědomí.

Lucie i její dcera si po traumatickém zážitku užívají spokojený život. Lucie se zotavila a našla si práci, kterou miluje, protože tam může pomáhat ostatním. Přestože prošla velkým utrpením je z ní silná a vyrovnaná žena, která už nedovolí nikomu ji zneužívat ani s ní manipulovat.

Z její dcery vyrostl také vyrovnaný jedinec. Zkušenosti s domácím násilím ji poznamenal, ale zároveň ji motivovaly k pomáhání obětem v podobných situacích. Díky svému pohledu jako nepřímý svědek dokáže lépe porozumět jejich situaci a poskytovat jim podporu.

Přestože Lucie na Johna nikdy nepodala trestní oznámení, osud se nakonec obrátil i proti němu. Po podání dávky drog a alkoholu ve velké dávce mu selhalo srdce. I přes všechno utrpení, které způsobil, byl konec jeho života tragický.

Tímto je kazuistika oběti genderově podmíněného násilí ukončena. Opět je důležité připomenout, že v tehdejší době, kdy se situace odehrála, nebylo pro oběti tolik možností pomoci. V dnešní době existuje spousta neziskových organizací programů zaměřených na prevenci. Nicméně i přes tento významný posun, stále neziskové organizace čelí nedostatku finančních prostředků, které by jim umožnily ještě více a komplexněji se věnovat a pomáhat obětem GPN.

8.2 SWOT analýza

V rámci této kazuistiky, byla využita pro ukázání si praktických aspektů prevence a poskytnutí pomoci oběti jedna z metod analýzy rizik, konkrétně tedy SWOT analýza. Je zásadní si uvědomit, že se může jednat o zkreslený pohled na situaci a že pro komplexní analýzu by bylo nezbytné provést podrobnější průzkum.

Základem SWOT analýzy jsou její čtyři klíčové faktory, a to rozdělení na silné a slabé stránky (**S**trengths, **W**eaknesses) a na příležitosti a hrozby (**O**pportunities, **T**hreats).

SWOT analýza může být popsána jako dvě osy, přičemž jedna reprezentuje pozitivní osu podpory (silné stránky a příležitosti) a druhou lze nazvat jako zobrazuje osu překážek (slabé stránky a hrozby). Dále je možné rozdělení na interní faktory (horní polovina), které subjekt ovlivňuje, a externí faktory (dolní polovina), které jsou mimo jeho kontrolu (Kubečka, 2017).

Tabulka 3 – SWOT analýza (Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

	Silné stránky	H	V	H*V		Slabé stránky	H	V	H*V
1	Odhodlání oběti	4	0,1	0,4	1	Neprofesionální intervence	-4	0,3	-1,2
2	Lékařská dokumentace	4	0,1	0,4	2	Neznalost neziskových organizací	-2	0,1	-0,2
3	Vyhledání pomoci	5	0,3	1,5	3	Nepodání TO	-4	0,2	-0,8
4	Vyrovnaní s traumatem	5	0,2	1,0	4	Ovlivnění alkoholem	-4	0,3	-1,2
5	Profesionální péče	5	0,3	1,5	5	Nedostatečná policejní reakce	-3	0,1	-0,3
Celkem		<1;5>	Σ1	4,8			<-1;-5>	Σ1	-3,7
	Příležitosti	H	V	H*V		Hrozby	H	V	H*V
1	Zefektivnění policejních postupů	5	0,2	1,0	1	Stigmatizace oběti	-5	0,3	-1,5
2	Osvěta	5	0,3	1,5	2	Návrat pachatele do společné domácnosti	-4	0,2	-0,8
3	Podpora neziskových organizací	5	0,1	0,5	3	Finanční omezení pro NO	-3	0,1	-0,3
4	Komplexní péče pro oběti	4	0,3	1,2	4	Doživotní následky	-3	0,3	-0,9
5	Prevence a preventivní programy	4	0,1	0,4	5	Nedůvěra v pomoc	-2	0,1	-0,2
Celkem		<1;5>	Σ1	4,6			<-1;-5>	Σ1	-3,7

Lucie se odhodlala opustit tragický vztah, což je první silnou stránkou. Dále stojí za zmínku, že po útoku správně vyhledala lékařskou pomoc a získala celý lékařský spis o svých zraněních. Dokumentace mohla sloužit jako důkaz v Trestním řízení a pomohla by Lucii při dokazování domácího násilí. Kromě toho Lucie využila odbornou péči psychologa a psychiatra, kteří jí pomohli se vyrovnat se s traumatem. To je další pozitivní aspekt zařazující se do silných stránek.

Na druhé straně případové studie lze identifikovat stránky slabé. Mezi ty patří neadekvátní postup Policie České republiky, která pachatele nepřevzala do své péče a neprošetřila incident důkladněji. Existuje i možnost, že se toho dne mohlo stát něco vážnějšího po odjezdu PČR. V době, kdy se tato událost odehrála, nebylo vysoké procento neziskových organizací nebo obecně organizací, které by se zabývaly oběťmi násilí. Kdyby takové organizace existovaly, mohla by Lucie využít jejich pomoci. Tím by se mohla Lucie vyhnout negativní zkušenosti s intervenčním centrem, což se řadí mezi další slabou stránku případu. Je zřejmé, že Lucie udělala chybu, když nepodala trestní oznámení. Toto rozhodnutí je jednou z největších chyb v případě, hned po tom, co se po tragické události, byť jen krátce, vrátila k pachateli. Tím ohrozila nejen sebe, ale i její dceru.

Mezi příležitosti pro zlepšení situace v případové studii lze rozhodně zařadit zefektivnění policejních postupů. Například speciálním výcvikem policistů zaměřeným na řešení domácího násilí. Je důležité stanovit jasná pravidla pro postup při těchto případech. Možná by nebylo od věci poskytnout školení v oblasti krizové komunikace s oběťmi a poskytování potřebné podpory. Je také možné zvážit rychlejší reakce po nahlášení případů domácího násilí, aby měly oběti pocit, že jsou v bezpečí. Rozhodně je nezbytné zvýšit povědomí o problematice mezi širokou veřejností. Zahrnuje to medializaci reálných případů, vyšší počet kvalitních informačních letáku a pořádání kampaní, o kterých bude s předstihem informováno. Nejlépe i se zapojením medií, kvůli co největšímu dosahu. Souvisí to také s finanční podporou pro neziskové organizace, kterých je v současné době mnohem více než dříve, avšak na ně stále platí to stejné. Finanční podpora by v minulosti byla velmi přínosná pro jejich založení, zatímco v současné době by to přispělo k posílení podpory a pomoci obětem, a zvýšilo by se tak jejich kapacita k přijímání. Toto se týká jakéhokoliv druhu násilí. Zlepšení poskytování komplexní péče pro oběti. S ohledem na psychologickou podporu i právní pomoc. Důležitou složkou je komunikace a koordinace mezi klíčovými aktéry. Prevence a preventivní programy byly zařazeny do této kategorie s cílem začlenit téma domácího násilí do školního vzdělávacího plánu. Mnoho dětí prochází tímto problémem a bojí se o pomoc požádat, tento přístup by je však mohl povzbudit. Nejlepším přístupem by byly programy zaměřené na budování zdravých vztahů a zejména respektu. Preventivní programy pro dospělé by pak mohly obsahovat, jak rozpoznat varovné signály ve vztahu nebo jak řešit konflikty bez použití násilí.

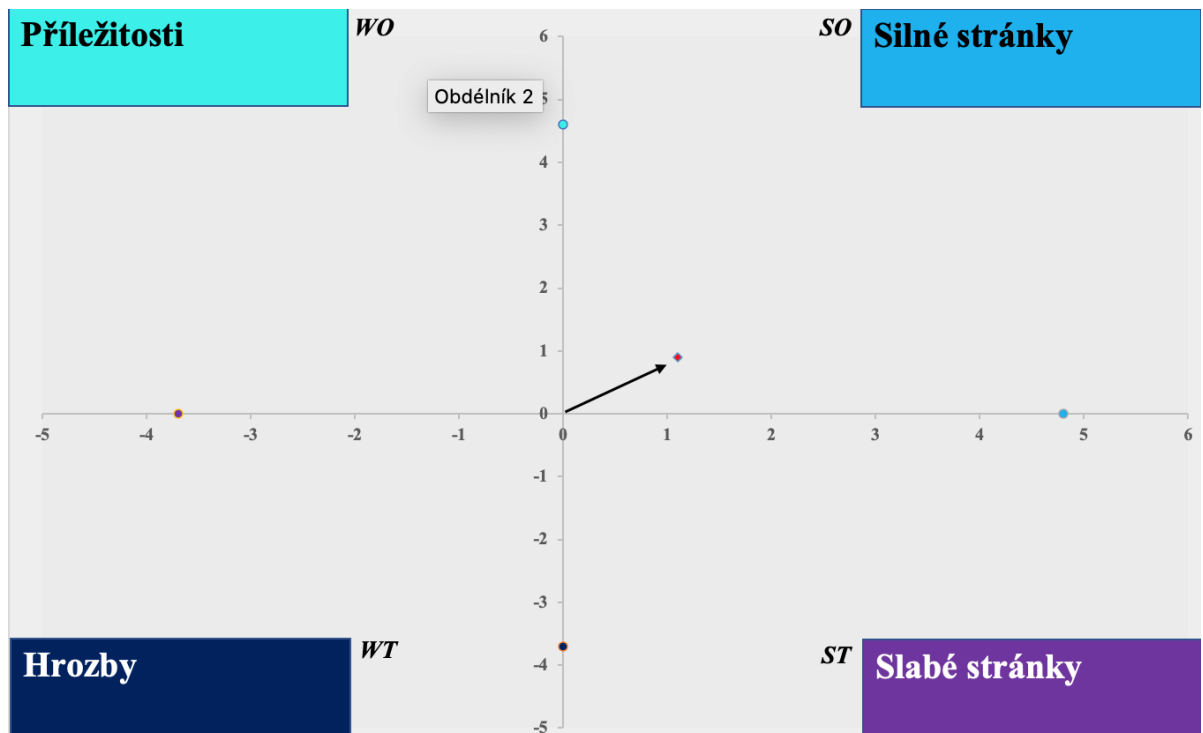
Hrozby spojené s domácím násilím jsou závažné a mohou mít dlouhodobé dopady. Určitě sem patří stigmatizace oběti, i když toto slovní spojení ani její význam není v kazuistice

přesně použito. Z rozhovoru, který předcházel analýze, je však zřejmé, že se k oběti přátelé otočily k zády. Nejspíše toto téma dokonce bagatelizovali. Toto chování může oběť naprosto rozhodit, může se od všech ostatních izolovat a tím prohlubovat trauma. Pokud by případ neskončil pro pachatele tragicky, existuje možnost návratu a tím zvýšení opakování násilí, které by pro oběť nemuselo skončit "jen" s oděrkami. Nedostatečné financování NO můžou omezit jejich schopnost poskytovat podporu. Pokud neuvidí zlepšení výsledků, může nastat situace, kdy NO budou zanikat. Domácí násilí může na oběti zanechat doživotní následky jak psychické, tak fyzické. Například mohou trpět depresemi, posttraumatickou stresovou poruchou (PTSD) a dalšími zdravotními problémy. Toto také může negativně ovlivnit jejich schopnost budovat vztahy v budoucnosti. Pokud oběti nedostanou pečlivou a profesionální pomoc mohou se k vyhledání další pomoci otočit zády. to může vést k zanechání oběti v beznadějně situaci.

8.3 Výsledek SWOT analýzy

Pro správný počet SWOT analýzy je nezbytné určit body hodnocení (H) a váhu (V) jednotlivých faktorů. Následně se provede výpočet ($H \cdot V$) pro zjištění výsledku v každém kvadrantu. Následně dochází k odečtení součtu hodnocení slabých stránek od součtu hodnocení silných stránek. Stejně tak se provádí odečtení součtu bodových hodnocení hrozeb od součtu bodových hodnocení příležitostí.

Konečný výsledek se vizualizuje do grafu.

Obrázek 6 – Výsledek SWOT analýzy
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Graf jasně poukazuje na to, že výsledek analýzy se pohybuje v ofenzivní strategii. To znamená, že silná stránka převážila nad slabou, a Lucie z případové studie udělala všechno správně a tak, jak by měla. Přestože v tomto případě byly identifikovány i slabé stránky, neměly vliv na šťastné ukončení příběhu. Potenciální hrozby by mohly výrazně ovlivnit budoucí život oběti. Na druhou stranu přítomnost příležitostí ve SWOT analýze ukazuje, že existují další možnosti pro nový pokrok.

9 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

V této kapitole bude soustředěnost věnována sběru dat prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření, které se zaměřovalo na problematiku GPN. Výzkum se konkrétně soustředil na jednu z nejčastějších forem násilí – domácí násilí.

Dotazník obsahoval dvě sady otázek:

1. **Pro širokou veřejnost** – první sada otázek se zaměřovala na veřejnost. Cílem bylo zjistit, jestli mají o problematice povědomí, zda znají preventivní opatření a jestli je třeba identifikovat případné nedostatky ve znalostech.

Po dokončení první fáze následovala rozhodující otázka. Pokud bylo zakliknuto, že se jedinec setkal s násilím, pokračovala druhá sada otázek. V druhém případě dotazník skončil.

2. **Pro osoby s osobní zkušeností** – druhá sada otázek byla vytvořena speciálně pro lidi, kteří mají s nějakou formou násilí zkušenost. Skupina může zahrnovat oběti, svědky nebo profesionály, kteří pracují s oběťmi (například sociální pracovníci, policisté nebo psychologové). Cílem dotazníku bylo získat konkrétnější informace o zkušenostech obětí, o pomoci, která jim byla nabídnuta a jak efektivní byla.

Do sběru informací se zapojila i spolupracující nezisková organizace Neodkládej to, která ho vyvěsila na své sociální síti. V dotazníku byly pro začátek položeny standardní otázky týkající se základních informací respondentů, kterých se zúčastnilo celkem 210. Z toho 85 odpovídajících se setkala s nějakou formou násilí a dotazník dokončili celý.

Více se průzkumu zúčastnilo žen (138), oproti mužům (72). Nejvíce se vyjádřili respondenti ve věku 21-30 let (122), což potvrzuje další otázku týkající se povolání, kde nejvíce odpovídali studenti (93). Zajímavostí je, že jeden jediný respondent uvedl věk 15 let a méně. Bohužel, právě tento respondent se setkal s domácím násilím, ale o tom až později.

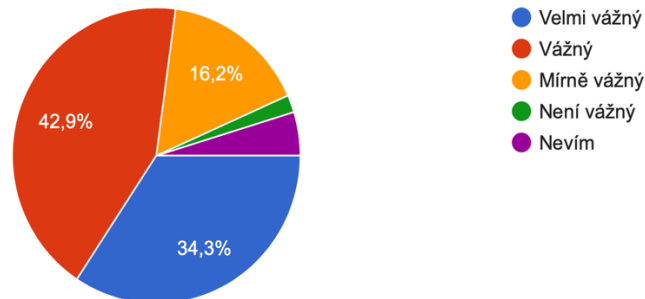
V kolonce povolání se kromě nejvíce uvedeného pojmu “student” objevila spousta jiných zajímavých povolání. Od podnikatelů přes pracovníky IZS, koordinátory bezpečnosti až po účetní, učitele nebo jiné rukodělné práce.

Nejvyšší počet odpovídajících respondentů bydlí ve velkých městech (36,7 %). Co se týče otázky na jejich rodinný vztah, 91 respondentů uvedlo, že jsou svobodní, 72 respondentů je v partnerském vztahu a žádný z nich nesetrvává v registrovaném partnerství.

Otázka č. 6 se zaměřovala na povědomí veřejnosti o vážnosti dané problematiky.

6. Domníváte se, že genderově podmíněné násilí, hlavně domácí násilí, je v České republice vážný problém?

210 odpovědí

Obrázek 7 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 6
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

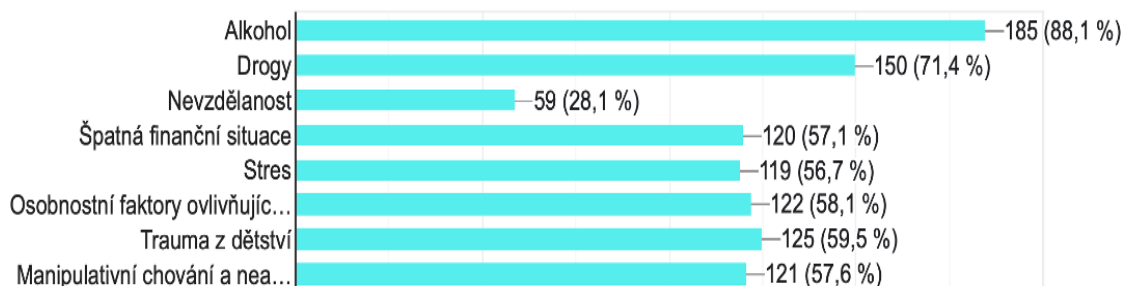
Nejvyšší počet odpovídajících (90) uvedlo, že se jedná o vážný problém pro Českou republiku, naopak 4 osoby si myslí, že se nejedná o vážnost situace. Většina lidí má tendenci vnímat tuto situaci jako závažnou, přestože ji nevnímají jako velmi vážnou. Zároveň je zajímavé, že 10 lidí nemá jasnou představu o současné situaci v České republice.

Sedmá otázka se týkala povědomí o podpoře, kterou oběti dostávají od společnosti a její dostatečnost. Jednoznačně se ukázalo, že veřejnost domnívá, že podpora pro oběti od společnosti je nedostatečná. Potvrdilo to 167 (79,5 %) odpovídajících, menší část osob (17,1 %) neví co si o tomto nedostatku myslet a pouze 7 lidí si myslí, že podpora je dostatečná.

Osmá otázka směřovala k tomu, o čem si společnost myslí, že jsou nejdůležitější faktory způsobující násilné chování. Bylo možné vybrat více odpovědí, protože většinou není jen jeden faktor. Nejčastěji byl označen alkohol jako hlavní činitel nežádoucího chování, což celkem uvedlo 185 lidí, poté následovaly další návykové látky, které se často spojují s právě alkoholem, a to uvedlo 150 lidí. Dalších kolem 120 respondentů odpovědělo, že traumatické následky z dětství, kdy mohl pachatel sám být obětí, stres a finanční tíseň jsou příčinou násilného chování. Respondenti vnímali jako nejméně významný faktor úroveň vzdělání, nebo spíše nevzdělanost pachatele. Měli také možnost odpovědět z vlastního pohledu a tam se objevily odpovědi jako například: páčání násilí z důvodu žárlivosti, nesprávné hodnoty pachatele, kdy nemá dostatek sebevědomí a má potřebu opovrhovat někým druhým a neschopnost zvládnání agrese.

8. Jaké jsou podle vás, hlavní příčiny domácího a genderově podmíněného násilí? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

210 odpovědí

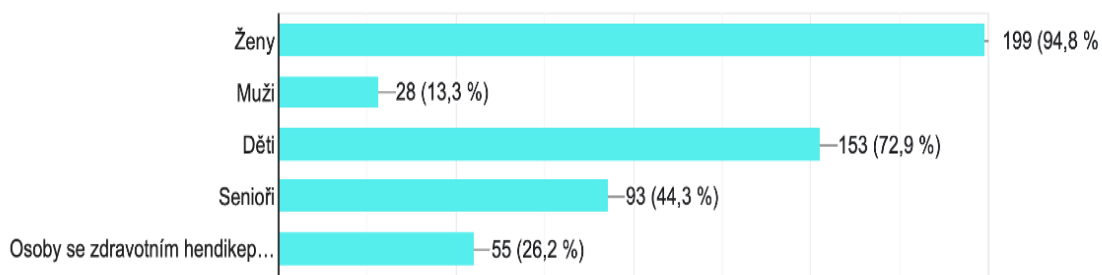

Obrázek 8 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 8
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Devátá otázka respondentům taktéž umožňovala výběru více odpovědí. Cílem bylo zjistit jaké skupiny vnímají jako nejvíce ohrožené. Nejčastěji zvolenou odpovědí (94,8 %) byly ženy, čímž se potvrdilo očekávání, že společnost tuto skupinu zvolí mezi nejvíce ohrožené. Následovaly děti (72,9 %), senioři (44,3 %) a osoby se zdravotním znevýhodněním (26,2 %). Nejméně ohroženou skupinou byli muži (13,3 %). Kromě nabízených možností, které byly uvedeny v dotazníku, respondenti ve volných odpovědích rovněž zmínili LGBTQ komunitu jako další skupinu, která je vystavena ohrožení v důsledku genderově podmíněného násilí.

9. O kterých skupinách se domníváte, že jsou nejvíce vystaveny riziku násilí? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

210 odpovědí

Obrázek 9 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 9
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

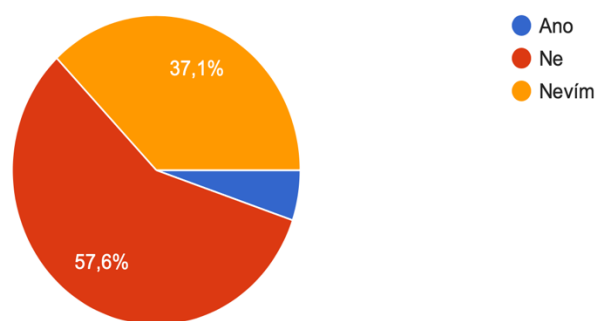
U **desáté otázky** se lze dozvědět, jestli respondenti v běžném životě pociťují dostatečnou informovanost o této problematice. Výsledky ukázaly, že většina respondentů (143 osob) pociťuje nedostatek informovanosti o genderově podmíněném násilí. Naopak

32 respondentů uvedlo, že se v běžném životě setkávají s dostatečnými informačními materiály o GPN. Zbytek respondentů (35 osob) si nebyl jistí a zvolil možnost "Nevím".

S předešlou otázkou je spojena následující **otázka č. 11**. Je zajímavé zjištění, že většina dotázaných nemá pocit, že by byly preventivní opatření dostatečná. Dalších 11 osob se domnívá, že situace je v pořádku a prevence v České republice je dostačující. A 78 osob. Uvedlo, že si nejsou vědomi, jaká je preventivní situace v České republice.

11. Je prevence v České republice dostatečná?

210 odpovědí

Obrázek 10 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 11
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Doplňující otázka navazuje na otázku č. 11. a byla určena pouze pro ty respondenty, kteří v otázce č. 11 zvolili možnost "Ne". Cílem otázky bylo zjistit, proč si respondenti myslí, že prevence genderově podmíněného násilí v České republice není dostatečná. Jako hlavní důvody uváděli nedostatek osvětových kampaní, chybějící informace o dostupné pomoci obětem, nízké tresty pro pachatele, malou osvětu ve školách, přehlížení projevů domácího násilí a bagatelizaci obětí.

Podle autorky dotazníku jsou nejzajímavější a nejmýstižnější odpovědi respondentů:

- „Většina obětí v ČR má pocit, že pomoc od státu je běh na dlouhou trať a raději situaci neřeší. Dále jsou v zákonech dle mého velké nedostatky z pohledu, kdy ve zprávách vidím, že za znásilnění dostal pachatel podmínku, ovšem za pěstování konopí 5 let vězení. Po této informaci bych se taktéž na stát skrz pomoc neobrátila,“
- „Když jsou oběti muži, tak se to bere jako ostuda s tím jít na povrch. V posledních letech cítím, že se to na sociálních sítích dost probírá, takže trochu posun od minulosti. V minulosti mi přišlo, že bylo mnohem víc obětí mezi ženami,

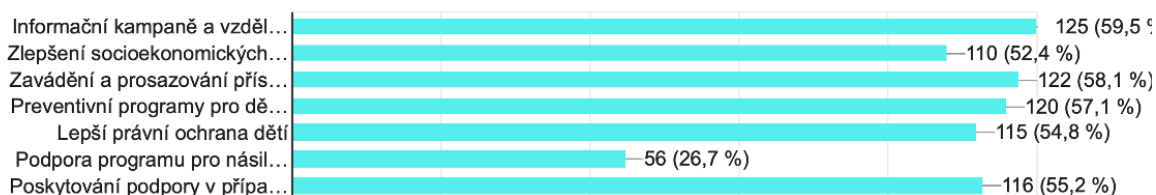
ale tím, jakým směrem se vyvíjí populace mi přijde, že případů žen ubývá a mužů přibývá,“

- *„Na školách nám není vůbec nabídnuta možnost se o tom dozvědět něco víc nebo jak se zachovat, když se v té situaci ocitneš, když jsi dítě. Nebo se vůbec neřeší podchycení násilného chování u dětí. Třeba když už ve škole prokazuje toto chování, tak se mi nezdá, že by to někdo nějak řešil. Anebo když už to škola začne řešit, tak rodičům je to jedno a už nepodstoupí následující kroky anebo rodiče sami jsou násilní, ale už to nikdo neřeší,“*
- *„Nikde z mých školních let jsem nezaznamenala, byť jednu přednášku o tomto tématu, vzhledem k tomu, že genderové násilí se může promítnout i do profesního života, by takové přednášky by byly vhodné i na pracovišti,“*
- *„Totálně nefunkční systém, díky kterému oběti násilí nenahlašují. Tím je vykázané nižší procento případů domácího násilí a společnost si tak myslí, že jde o jednotky případů. Pak to vede k myšlenkám, že nejde o závažný problém a není tak potřeba pracovat na osvětě a prevenci,“*
- *„Nedostatek odborníků, nevzdělávání v prevenci pedagogických pracovníků, pracovníků OSPOD, zdravotníků.“*

Poté následovala další navazující **otázka č. 12**, která se ptala na nejlepší způsob prevence GPN a DN podle veřejnosti. Nejvíce lidí bylo upoutáno informačními kampaněmi a související osvětou (125 odpovědí), dále by bylo vhodné prosazovat a uplatňovat přísnější zákony proti násilí a zefektivnit stíhání pachatelů (122 odpovědí). Také by bylo vhodné vytvořit preventivní programy zaměřené na lidské vztahy pro děti a mládež jako jednu z nejlepších možných forem prevence (120 odpovědí). Podle veřejnosti by se prevence měla zaměřit také na zlepšení právní ochrany dětí (115 odpovědí), poskytování podpory pro svědky násilí (110 odpovědí) a zlepšení socioekonomických podmínek a dostupnosti služeb pro oběti (110 odpovědí). Pouze 56 odpovědí se přiklání k možnosti zavedení programu pro pachatele jako formy prevence. Mezi volnými odpověďmi byla zmíněna rodina, vzdělání a změna vnímání DN ve společnosti. Byla tam také jedna velmi zajímavá odpověď, že je zapotřebí správně označit příčiny násilí a zejména jeho původ.

12. Jaká je podle vás nejlepší možná prevence před domácím a genderově podmíněným násilím?
(možnost zaškrtnout více odpovědí)

210 odpovědí

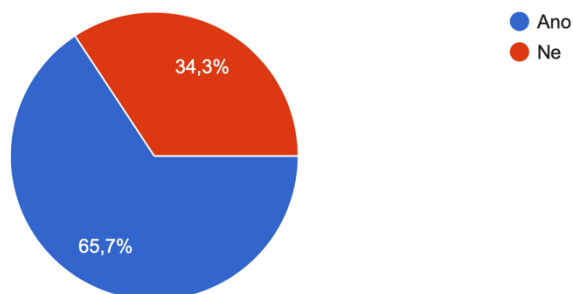
Obrázek 11 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 12

(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Otázka č. 13 s podotázkou se věnovaly organizacím, které se zabývají genderově podmíněným násilím. První ze zmiňovaných otázek se ptala na to, jestli odpovídající vůbec nějaké takové organizace znají. Je potěšující, že většina oslovených jedinců, konkrétně 138 odpovědí (což představuje 66,7 %), odpověděla pozitivně. Nicméně, stále existuje početné množství lidí, konkrétně 72 odpovědí (tj. 34,3 %), kteří nejsou obeznámeni s žádnou organizací.

13. Znáte organizace, které se zabývají domácím a genderově podmíněným násilím?

210 odpovědí

Obrázek 12 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 13

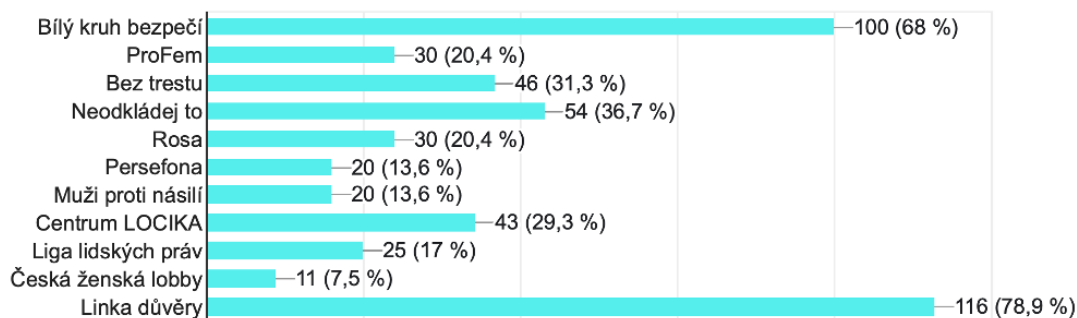
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Ve skupině dotazovaných, kteří předtím odpověděli "Ano", byl proveden průzkum povědomí o konkrétních organizacích, které se zaměřují na pomoc obětem genderově podmíněného násilí a domácího násilí. Nejznámější organizací mezi respondenty je Linka důvěry se 78,9 %. Na druhém místě se umístil Bílý kruh bezpečí se 68 %. Je potěšující, že 36,7 % respondentů také zná organizaci Neodkládej to, i když se jedná o značný pokles v počtu znalých respondentů ve srovnání s výše zmíněnými organizacemi. Mezi další zmiňované organizace patřily Bez trestu s 31,3 %, Centrum LOCIKA s 29,3 %

a shodné 20,4 % pro Rosa a ProFem. Liga lidských práv byla známa 17 % respondentů, Persefona a Muži proti násilí 13,6 % a Česká ženská lobby 7,5 %. V otevřené otázce respondenti nejčastěji uváděli Organizaci Věřím ti a Pod svícnem.

Pokud ano, jaké? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

147 odpovědí

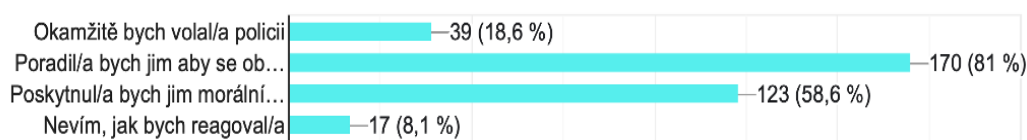

Obrázek 13 – Výsledek dotazníkového šetření – podotázka č. 13
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2023)

Jak by člověk reagoval, pokud by se mu někdo svěřil, že je obětí nějaké formy násilí? Na to se zaměřovala **otázka č. 14**. Většina oslovených (170) by osobě, která je obětí, navrhla, aby vyhledala odbornou pomoc. Z toho 123 respondentů by také nabídlo finanční nebo hmotnou podporu a 39 z nich by v případě akutního ohrožení zavolalo policii. Mezi další uvedené reakce bylo zmíněno podání anonymního oznámení, konfrontace s útočníkem, poskytnutí emocionální podpory a doprovod k lékaři nebo policii. 17 respondentů nevědělo, jak by reagovali, což je vzhledem k citlivosti tématu pochopitelné. Získané informace naznačují, že respondenti mají vůli pomoci obětem domácího násilí, která by se měla promítnout do skutečného jednání a usnadnit obětem přístup k odborné pomoci.

14. Jak byste reagovali, pokud by se vám někdo otevřel a sdělil vám, že je obětí domácího nebo genderově podmíněného násilí? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

210 odpovědí

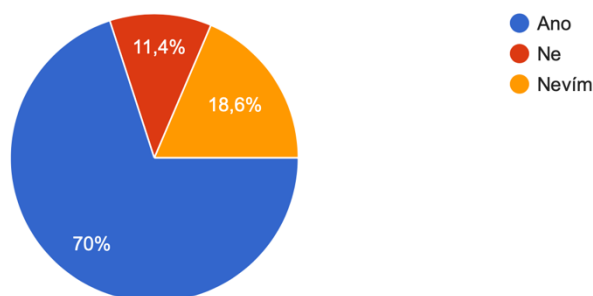
Obrázek 14 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 14
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Otázka č. 15 dotazníku zjišťovala potenciální zájem obětí domácího násilí o využití SOS mobilní aplikace pro svou ochranu a zajištění si pomoci. Výsledky naznačují, že aplikace má pozitivní potenciál, neboť 147 respondentů by ji využilo. Přibližně třetina

(39) respondentů není úplně jistá, ale jen 24 respondentů (cca 11,4 %) aplikaci odmítá. Skutečnost naznačuje, že SOS aplikace by mohla být užitečným nástrojem.

15. Využili byste jako oběť mobilní aplikaci, která by vám napomohla vyhledat odbornou pomoc a začít žít život od znova?

210 odpovědí

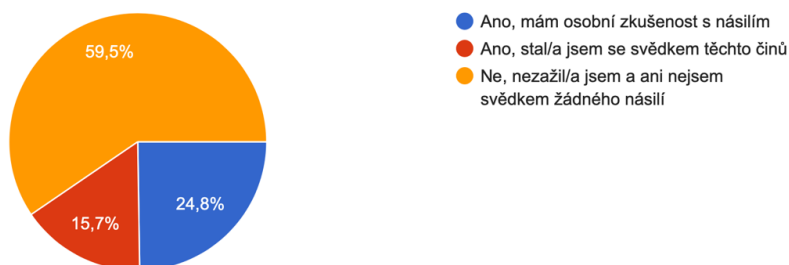
Obrázek 15 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 15
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Následující otázka ovlivní, zdali respondent bude v dotazníku pokračovat nebo se dotazník ukončí.

Otázka č. 16 se ptá, jestli někdo z dotazovaných byl přítomen genderově podmíněnému násilí. Naštěstí většina dotazovaných (125) se s GPN nesetkala ani jako svědci ani jako oběti. Nicméně je smutné, že 33 lidí se ocitlo v pozici svědků násilí a je ještě smutnější, že 52 lidí mělo osobní zkušenost s násilím.

16. Zažili jste někdy genderově podmíněné násilí nebo přímo domácí násilí? Nebo jste byli svědky těchto činů?

210 odpovědí

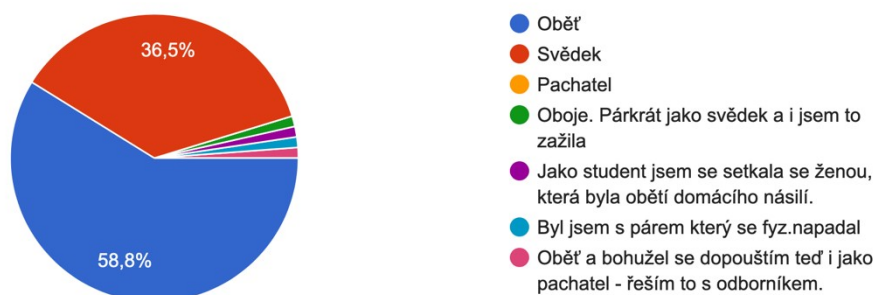

Obrázek 16 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 16
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Po zodpovězení otázky v dotazníku pokračovalo 85 z 210 respondentů, kdy 50 respondentů se setkala s násilím jako oběti, zatímco 31 osob bylo svědky násilí. I když se žádný respondent nepřiznal k roli pachatele, ve volných odpovědích se objevily dva neobvyklé případy: jeden respondent se stal obětí i pachatelem násilí a momentálně se snaží o řešení s odborníky, a druhý respondent se stal jak obětí, tak svědkem násilí. Zbylé odpovědi se týkaly pracovníků, kteří s oběťmi násilí pracují.

17. V jaké roli jste násilí zažili?

85 odpovědí

Obrázek 17 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 17
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

U **otázky č. 18** se objevovaly odpovědi na prožité formy násilí. Různé formy násilí používané pachateli na své oběti se lišily. Nejčastěji se vyskytovalo psychické násilí, což bylo zaznamenáno ve 58 odpovědích (68,2 %). Překvapivě následovalo fyzické násilí s 50 odpověďmi (58,8 %), tady je zajímavé, že se objevilo až na druhém místě. Většina lidí si pod pojmem násilí představí právě to fyzické. Ekonomické násilí postihlo 18 respondentů (21,2 %), sexuální násilí bylo prožito 16 lidmi (18,8 %), stalking zasáhl 14 respondentů (16,5 %), omezení sociální interakce postihlo 13 lidí (15,5 %) a online násilí bylo zaznamenáno u 10 respondentů (11,8 %). Zbývající respondenti nebyli oběťmi násilí, což naznačuje, že jde o svědky nebo pracovníky, kteří s oběťmi pracují.

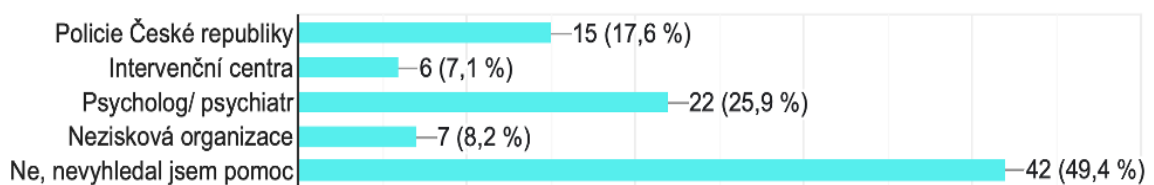
Otázka č. 19 se zaměřila na to, kdo byl pachatelem dané problematické události. Nejčastěji se vyskytovalo, že daným pachatelem byl partner (36 odpovědí). Dále se v roli pachatele podle 25 respondentů objevil jiný rodinný příslušník, tedy například otec, matka nebo někdo z prarodičů. S 20 odpověďmi se pachatel vyskytl mezi manželem či manželkou. Ve 12 případech se jednalo o cizího člověka. Zajímavé odpovědi zahrnovaly situace, kde respondenti uvedli šéfa v práci, partnery od jednoho z rodičů nebo kolegy v práci jako pachatele.

V otázce č. 20 a č. 21 se zkoumala četnost násilných akcí a do jakého časového horizontu spadají. Z 85 respondentů jich 39 (45,9 %) uvedlo, že se jednalo o časté násilné jednání. Občasný útok byl zaznamenán ve 32 odpovědích, což představuje 37,6 %. Denní dávku násilného chování zažilo 8 osob (9,4 %), a dalších 6 (7,1 %) respondentů se setkalo s jednorázovým násilným útokem. Naštěstí je pro 80 % (68 osob) dotazovaných GPN již minulostí. Bohužel se 16,5 % (14 osob) respondentů stále potýká s násilím i v přítomnosti. Ve volných odpovědích se objevilo, že pro některého respondenta je násilí stále aktuální jen při návštěvě rodiny. Zbytek procent se vyskytuje mezi lidmi z různých profesí.

V tomto dotazníku nesmí chybět otázka na vyhledání pomoci. Tomuto tématu se věnuje **otázka číslo 22**. Zjištění bohužel není vůbec uspokojivé. Největší procento respondentů (42 osob) nevyhledalo žádnou pomoc. 22 osob se obrátilo na odbornou lékařskou pomoc, konkrétně na psychologa nebo psychiatra. 15 osob využilo pomoc Policie České republiky, zatímco 7 osob se spojilo s nějakou neziskovou organizací. 6 respondentů navštívilo intervenční centrum. Mezi volnými odpověďmi se nacházely různé situace: někteří si pomohli sami nebo za pomoci přátel, jiní využili právní pomoc nebo linku důvěry. V jednom případě nebyla využita pomoc, protože se jednalo o svědka a daná oběť nežádala o pomoc.

22. Vyhledali jste pomoc? Pokud ano, jakou? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

85 odpovědí

Obrázek 18 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 22
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Otázka č. 23 souvisí s předchozí otázkou. Jednalo se o nepovinnou otevřenou otázku, kde respondenti odpovídali na to, jakou jinou podporu potřebovali ve svém boji proti násilí. Respondenti dotazníku nejčastěji uváděli, že jim chyběla podpora ze strany rodiny. Mnoho z nich se obávalo stigmatizace ze strany blízkých, pokud by se s nimi o svém utrpení svěřili. Hlavním přáním obětí bylo, aby jim ostatní věřili a nezpochybňovali jejich problémy.

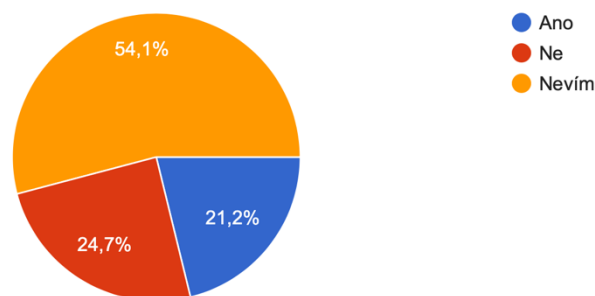
Autorka dotazníku dále zdůrazňuje některé z nejzajímavějších odpovědí respondentů na otázku: **Jakou jinou službu nebo podporu jste jako oběť potřebovali, ale nebyla k dispozici?:**

- „Nejspíš existuje, ale podporující laická skupina, tu sem hledala, abych se nemusela svěřovat oficiálně v neziskovce. Zvláště za lockdownu,“
- „IT podpora pro odhalení a odstranění sledovacích zařízení a aplikaci,“
- „Policie – neudělali vůbec nic, násilník přišel na výslech a odcházel s úsměvem na rtu,“
- „Rychlá pomoc psychologa – všude dlouhé objednávací lhůty,“
- „obecně info, kam se obrátit, co dělat, ideálně přechodné bydlení – takto jsem skočila do jiného vztahu jen kvůli bydlení – byl to naštěstí fajn člověk, ale nedal mi prostor vše zpracovat a zpracovat.“

Otázka č. 24 v dotazníku se zaměřovala na spokojenost respondentů s poskytnutou pomocí. Převažující odpovědí byla odpověď "nevím" (46 osob), z čehož lze usuzovat, že si respondenti nebyli jisti, zda jim poskytnutá pomoc skutečně pomohla. Celkem 18 respondentů vyjádřilo spokojenost s poskytnutou pomocí, zatímco 21 respondentů mělo negativní zkušenost.

24. Byli jste s dostupnou pomocí spokojeni?

85 odpovědí

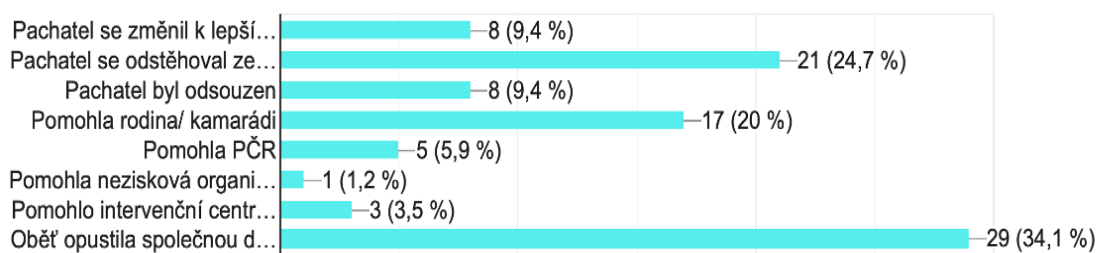
Obrázek 19 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 24
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Otázka č. 25 se ptala na to, jak se násilí u respondentů vyřešilo. Nejvyšší počet respondentů se vyjádřil (29 osob), že oběť opustila společnou domácnost, hned poté byla nejčastější odpověď že naopak opustil obydlí pachatel (21 osob). V 20 % případů pomohli oběti vyřešit

situaci přátelé, v 5 % případů Policie České republiky a v 3,5 % případů intervenční centrum. V 8 % případů respondenti uvedli, že se pachatel napravil, nebo byl odsouzen. Pouze jeden respondent uvedl, že jeho problém byl vyřešen s pomocí neziskové organizace. Ve volných odpovědích se objevily další informace odpovídajících jako například: úmrtí pachatele, odchod z práce, nebo pokračující násilí bez nalezení trvalého řešení.

25. Jakým způsobem se u vás násilí vyřešilo? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

85 odpovědí

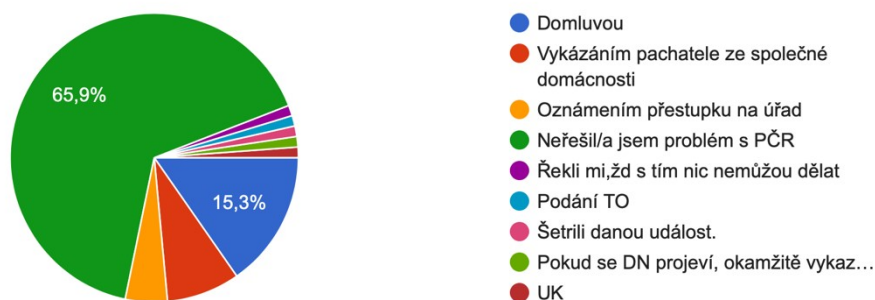

Obrázek 20 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 25 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Otázka č. 26 v dotazníku se zaměřuje na řešení genderově podmíněného násilí prostřednictvím Policie České republiky. Poukazuje na to, že 56 z 85 respondentů svůj problém s PČR vůbec neřešilo. Další část respondentů (13 osob) uvádí, že policie jejich problém řešila domluvou a u 7 osob to vyřešila vykázaním násilné osoby. U čtyřech případech nahlásili přestupek na úřad. Někteří respondenti bohužel uvedli, že PČR situaci neřešila s odůvodněním, že se s tím nedá nic dělat. Jedním z respondentů je i příslušník z řad policie a uvedl, že při prvních projevech DN okamžitě vykazuje násilnou osobu ze společné domácnosti a poté s obětí probírá další kroky.

26. Pokud bylo násilí řešeno s Policií České republiky, jak vaši situaci řešila?

85 odpovědí

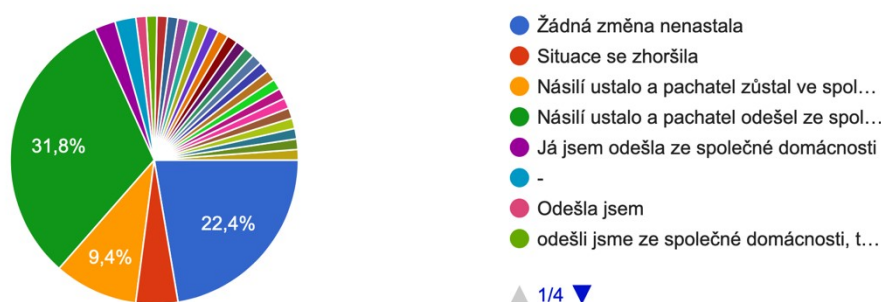

Obrázek 21 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 26 (zdroj: Vlastní vyhodnocení, 2024)

U otázky č. 27 se objevilo nespočet různých odpovědí. U respondentů, kteří vyhledali pomoc, se situace po vyhledání pomoci vyvíjela různě. Nejčastějším řešením (31,8 %) bylo ustání násilí po odchodu pachatele ze společné domácnosti. U 19 osob (22,4 %) žádná změna po vyhledání pomoci nenastala. V 9,4 % případů se situace vyřešila tak, že pachatel zůstal ve společné domácnosti, ale jeho chování se naštěstí napravilo a 4 osoby (4,7 %) se bohužel žádné změny nedočkaly. Dále se objevovaly odpovědi typu: vyřešení situace odchodem oběti, po vyhledání pomoci se situace ještě zhoršila, jednalo se o cizí osobu, kterou oběť už pak nadále nevidala nebo se někdo vyjádřil že se situace zlepšila až po odchodu ze své práce. Je důležité podotknout, že velká část respondentů žádnou pomoc nevyhledala, a proto nelze s jistotou říct, jak by se jejich situace vyvíjela, kdyby pomoc vyhledali.

27. Jak se u vás situace násilí vyvíjela po vyhledání pomoci?

85 odpovědí

Obrázek 22 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 27
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Poslední otázka byla dobrovolná a zaměřovala se na přímou osobní zkušenost respondentů a dopady, které násilí mělo na jejich život. Tuto otázku vyplnilo 55 z celkových 85 osob. Autorka si velice váží všech odpovědí.

Zde bude pár odpovědí zmíněno:

- „*Sexuální problémy, problémy v partnerském vztahu, důvěra v chlapské pohlaví, falešné předvídání nastávajících kroků osoby, vytváření špatného názoru na osobu po určitém falešném spojení vzoru chování s násilníky,*“
- „*Jsem teprve dospívající, bohužel už jsem měla s tímto problémem čest, zanechalo mi to šrámy na duši, když se snažím si to nepřiznávat, nejhorší pro mě bylo se dívat na to, jak otčím bije mamku,*“

- *„Není to obvyklé, ale i pro muže je domácí násilí nějakým způsobem bolestivé. Je pro nás pak trapnější si vyhledat pomoc,“*
- *„Naprosto pošlapané sebevědomí, panické ataky, nepředstavitelný strach z opilců. 2 roky intenzivní terapie a dokážu se bránit a ozvat,“*
- *„Stále chodím k psychologovi, i když jsem byl jen přihlížející,“*
- *„Nejdřív jsem byla nesebevědomá, neměla jsem kamarády, nechtěla jsem se otevřít a ukázat jaká jsem, protože jsem se bála odsouzení a posměchu, díky bohu se to dospíváním zlepšilo a našla jsem správné lidi, kterým jsem mohla věřit a byli úžasní,“*
- *„Měla jsem velké štěstí, že jsem to přežila. Dostala jsem se z toho i po psychické stránce a naštěstí to nemělo devastující vliv ani na mou dceru, spíš naopak. Teď už rozpoznám manipulaci na hody a žádný druh násilí netoleruji,“*
- *„I když jsem byla jen svědkem, jsem z domácnosti, kde bylo násilí skoro na denním pořádku a já si takto prožila hodně nehezkých chvil. Co se týká dopadů, rozhodně se bojím věřit mužům, při každém zvýšení hlasu se mi hrnou slzy do očí a ani doma se necítím stále úplně bezpečně. Nejezdím domů s pocitem nadšení, že bych konečně byla doma, protože nevím, jestli se to vše nevrátí a já nebudu třeba znovu vyhozena z domu,“*
- *„Nemůžu se v životě (například kariérně) posunout dál, kvůli dětem nejsem schopný opustit rodinu, nevyhledávám pomoc, protože nechci, aby to mělo následky na děti,“*
- *„Jelikož se jednalo o mého otce, který jednou udeřil moji matku, tak se doted' lehce bojím jít do vztahu. Vyhledávám samé muže, kteří potřebují pomoc a já mám potřebu je zachraňovat. Také jsem naprosto emocionálně otupělá, co se týče vztahů s muži. I po letech se mého otce při velkých hádkách bojím, i když už žádné další násilí nikdy nepřišlo,“*
- *„Jsem násilník, výbuchy vzteku, nezvládnutí situací, hroucení...,“*
- *„Deprese, poruchy spánku a poruchy příjmu potravy,“*
- *„úzkostně depresivní porucha, vysoký tlak a zhoršené astma, které jsem měla několik let zaléčené = návrat ke kosterokortikodum – v důsledku léčby jsem i dost přibrala, stále bojuji se stravováním (tendence zajídat stres), nedůvěra v lidi a problém*

navazovat závaznější bližší vztahy, naopak velmi pozitivní vztah k sexu bez nátlaku na vztah,“

- *Chodila jsem do práce psychicky vyčerpaná, každý den jsem čekala, kdy se po mně vedení poveze, vygradovalo to až do fáze, kdy jsem pocítila syndrom vyhoření. Psycholog i psychiatr byl na denním pořádku. Teď mám konečně práci, co mě naplňuje a vedení je rádo, že mě má,“*
- *„Určité vzorce a věci si v hlavě беру do budoucího vztahu, problémy s důvěrou, strach a averze vůči prvkům násilí ve společnosti/vztahu, ostražitost, získávání zpět sebedůvěry“*

Závěrem dotazníkového šetření je důležité zdůraznit, že násilí není nic, co by se mělo zanedbávat nebo bagatelizovat. Autorka sama byla překvapena různorodostí odpovědí, přestože se dlouhodobě tématem zabývá. Její empatie vůči všem vypovídajícím byla značná. Odpovědi byly různorodé, a proto je důležité stále o těchto tématech diskutovat a podporovat oběti, aby se nebály vyhledávat pomoc. Je alarmující, že právě většina vypovídajících nevyhledala žádnou pomoc. Proto je třeba vytvářet prostředí, kde se lidé budou cítit bezpečně a budou podpořeny v tomto hledání.

Především co se týká prevence je u respondentů povědomí mizivé. Výsledky dotazníkového šetření jasně ukazují, že je třeba věnovat větší pozornost osvětě a informovanosti v této oblasti.

Každý krok směrem k prevenci a řešení násilí je důležitý, ať už jde o individuální situace nebo celospolečenské kampaně.

Výsledky dotazníkového šetření budou poskytnuty neziskové organizaci Neodkládej to.

10 NÁVRH MOBILNÍ APLIKACE

V boji proti domácímu a jinému násilí hrají důležitou roli preventivní opatření. Kromě osvětových kampaní a podpůrných programů může významný přínos přinést i mobilní aplikace určená obětem násilí. Mobilní aplikace pro oběti domácího násilí by mohl být nástroj, který poskytne pomoc a podporu pro toho, kdo se ocitne v obtížné situaci. Návrh aplikace byl vytvořen s cílem poskytnout obětem násilí nezbytné informace, kontakty na pomocné organizace a prostředky, které jim mohou pomoci se chránit a získat nezbytnou podporu. Hlavním cílem je zvýšení bezpečnosti a ochrany obětí násilí a poskytnutí podpory a pomoci při jejich procesu zotavení.

Proces tvorby návrhu aplikace byl dlouhý a náročný. Musely být zajištěny všechny požadované body, které by měla zahrnovat. Při úplně prvním zamyšlení bylo uvažováno o vytvoření webových stránek, avšak počet těchto stránek jsou již ve velkém množství, a proto padl další nápad právě na aplikaci vytvořené pro mobilní telefony. Mobilní telefony jsou běžně dostupné u většiny lidí, a proto by aplikace měla být snadno přístupná pro všechny. Díky aplikaci by mohli uživatelé mít všechny potřebné informace a funkce přímo "na dosah ruky".

10.1 Název a logo

Prvním bodem bylo vymyšlení názvu a loga. Tyto informace jsou klíčové pro uživatele. Motivuje je ke stažení a používání aplikace. Název musí být přitažlivý, snadno zapamatovatelný a jasně popisovat funkci aplikace. Logo by mělo být vizuálně atraktivní, snadno rozpoznatelné, odrážet hodnoty aplikace a být vhodné pro různé platformy. Název "OdZnova" byl vybrán, protože oběti chtějí začít život od začátku. Někteří by dokonce rádi vymazali násilnou kapitolu ze svého života. Logo bylo v úmyslu navrženo s červenou barvou, aby přitáhlo pozornost. Přemýšlelo se i o zelené, která by symbolizovala bezpečí, nebo modré, která by představovala naději. Avšak uvedená SOS aplikace má za účel, aby se oběti ozvaly co nejdříve a nečekaly až to zajde příliš daleko.

Ohraničení písmen "Od" může mít dvojí význam:

- První způsob může značit situaci, které se oběť chce zbavit a ohraničení vnímá jako oddělení se od minulosti. Přesně řečeno: začínáme od ZAČÁTKU.

- Druhý způsob může představovat bezpečný domov. Ohraničení připomíná stříšky, což může znamenat bezpečí a útočiště. Aplikace “OdZnova” je jako bezpečný domov, kam se oběti mohou obrátit.

Podle průzkumů u veřejnosti je nejvíce zaujal tento návrh loga.

Obrázek 23 – Logo a název aplikace
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

10.2 Funkce a využití

Podkapitola bude zaměřena na to, co aplikace dělá a jak by mohla pomáhat obětem domácího a jiného násilí.

Po spuštění aplikace uživatel uvidí intuitivní rozhraní, které mu poskytne přehled o funkcích a možnostech aplikace. V horní liště se nachází logo aplikace, umístěné na viditelném místě, a výběr jazyka, aby byla co nejdostupnější pro co nejširší okruh uživatelů. Těsně pod horní lištou je odkaz na vytvoření osobního profilu. Hlavním prvkem je tlačítko SOS, které je umístěno uprostřed, aby bylo snadno viditelné. Okolo něj jsou odkazy na můj deník, druhy násilí, kontakty a na kolonku přepsat osud. Každá stránka aplikace odkazuje na webové stránky neziskové organizace Neodkládej to.

Obrázek 24 – Úvodní strana
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Vytvoření osobního profilu je prvním krokem k plnému využití aplikace. Je důležité vyplnit všechna pole, jako je celé jméno, aby bylo zřejmé, s kým aplikace komunikuje. Také je důležité uvést věk, protože to může ovlivnit dostupné funkce a obsah. Telefonní číslo a e-mailová adresa jsou důležité pro komunikaci s uživatelem. Podle adresy pak lze vyhledávat nejbližší intervenční centra, které se nachází v okolí oběti.

OD ZNOVA

MŮJ PROFIL

ANNA NOVÁKOVÁ

34 LET

+420 777 888 999

NOVAKOVA@SEZNAM.CZ

ADRESA

www.neodkladejto.eu

Obrázek 25 – Můj profil
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Základní službou aplikace je funkce SOS tlačítka. Po kliknutí na ni se objeví možnost volání. Uživatelé mají možnost zvolit libovolnou osobu, u které se domnívají, že jim poskytne pomoc. Pro demonstraci jsou k dispozici čísla na PČR, linka 112, Linka bezpečí a SOS linka v okolí, pod kterou je možné skrýt číslo místního intervenčního centra, aby bylo snadno dostupné v případě nouze. Tímto způsobem může aplikace efektivně reagovat na potřeby uživatelů.

Obrázek 26 – SOS funkce
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Kategorie “Můj deník” je důležitým nástrojem pro budoucí pomoc obětem. Doporučují ho odborníci, a to z dobrého důvodu. Oběť si daný útok pamatuje nejpřesněji ihned po incidentu. Proto je klíčové si zapisovat co nejvíce pocitů a prožitků právě v tomto okamžiku. Existuje několik důvodů, proč je deník efektivní:

- **Důvěra v deník:** Později, když oběť hledá odbornou pomoc, nemusí se cítit pohodlně s vypovídáním. Stačí ukázat odborníkovi zápisky v deníku, které obsahují všechny důležité informace.
- **Přesnost:** Deník zachycuje emoce a detaily, které by mohly být později zapomenuty. Je to cenný záznam, který může pomoci odborníkům lépe porozumět situaci.
- **Odrážky a smajlíci:** Deník může obsahovat odrážky, kde oběť zaškrtně, jaký druh násilí zažila. Také může použít smajlíky, aby vyjádřila, jak se při útoku cítila (například od 1 do 5), nebo zaznamenávat intenzitu útoku.

Je jen otázka, kolik obětí by mělo motivaci si zapisovat pocity hned po incidentu, protože se jedná o tíživou situaci. Mnoho obětí v tom okamžiku prožívá trauma, stres a strach, a proto nemají chuť se okamžitě vracet k nepříjemným vzpomínkám. Nicméně, i když se ne každá oběť rozhodne okamžitě vést deník, tato metoda je velmi účinná.

Obrázek 27 - Můj deník
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Odkaz “Druhy násilí” je užitečným zdrojem pro ty, kteří si nejsou jistí, jakou formu násilí zažívají. Po kliknutí na každou kolonku se zobrazí podrobný popis. To může pomoci uživatelům lépe pochopit, co prožívají, a v případě potřeby se lépe orientovat při vyhledávání pomoci. Aplikace by mohla pro interaktivitu zahrnovat i animované obrázky. Tato část aplikace by mohla zahrnovat i anonymní případové studie obětí násilí, které by uživatelům pomohly lépe se ztotožnit s jejich situací a najít inspiraci k řešení jejich problémů.

Obrázek 28 – Druhy násilí
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Po rozkliknutí kolonky "Kontakty" v mobilní aplikaci se uživatelům automaticky zobrazí přímý odkaz na webové stránky neziskové organizace Neodkládej to. To jim umožní snadno a rychle získat přístup k široké škále služeb a podpory, které Neodkládej to nabízí. Zde by mohla být zahrnuta mapa s nejbližšími pobočkami intervenčních center, aby oběti mohly snadno najít pomoc ve svém okolí.

KONTAKTY

NEBOJ SE ŘÍCT SI O POMOC...

Obrázek 29 – Kontakty
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

Poslední část mobilní aplikace pro oběti domácího a jiného násilí se zaměřuje na téma "Přepsání osudu" a nabízí obětem cenné informace a podporu na jejich cestě k uzdravení a budování nového života bez násilí.

Informace v tomto oddělení jsou převzaty právě z webových stránek neziskové organizace Neodkládej to, která se specializuje na pomoc obětem domácího násilí. Tyto informace

zahrnují rady a pokyny, jak se oběť má zachovat v případě násilí, a to počínaje přiznáním si své role oběti až po vyhledání pomoci a budování nového života bez násilí.

Obrázek 30 – Přepiš osud
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

10.3 Zhodnocení

Mobilní aplikace pro oběti domácího či jiného násilí by představovala cenný a komplexní nástroj, který by obětem nabízel podporu a informace na jejich cestě k uzdravení a budování nového života bez násilí. Návrh aplikace obsahuje širokou škálu funkcí, od interaktivního dotazníku pro identifikaci typu násilí až po podrobný popis druhů násilí a přímý odkaz na neziskovou organizaci Neodkládej to. Poslední část aplikace s názvem "Přepsání osudu" pak nabízí obětem cenné rady a podporu na jejich cestě k uzdravení a budování nového života bez násilí. Aplikace je podle návrhu snadno použitelná a intuitivní, s přehlednými a jasnými instrukcemi. Informace jsou předávány srozumitelným a citlivým způsobem,

s ohledem na specifické potřeby obětí násilí. Implementace mobilní aplikace pro oběti domácího a jiného násilí by představovala důležitý krok v boji proti tomuto širokému problému ve společnosti. Aplikace má potenciál oslovit širokou veřejnost obětí.

Pro zajištění maximálního účinku a efektivity mobilní aplikace pro oběti domácího a jiného násilí je důležité zvýšit povědomí o ní mezi veřejností. K tomuto účelu lze využít různé metody, jako je vytvoření atraktivního a výstižného banneru s jasným vzkazem, spolupráce s neziskovými organizacemi zaměřenými na pomoc obětem násilí, pořádání informačních kampaní, spolupráce s influencery na sociálních sítích a začlenění aplikace do stávajících programů a služeb pro oběti. Pro tento návrh aplikace byl vytvořen poutavý banner.

Obrázek 31 – Banner
(Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)

11 PREVENCE A PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ V PRAXI

Tato kapitola je dle autorky jedna z těch nejdůležitějších. Prevence představuje zásadní a významný krok v boji proti genderově podmíněnému nebo v boji právě proti domácímu násilí. Nejlépe aby bylo odstraněno z každodenního života občanů, přestože by to byl velice náročný úkol. Začít se může u obeznámení lidí o vážnosti problematice oblasti. Bez znalosti o ni, si pachatel ani oběť nemusí uvědomovat, jak závažná situace to je.

Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, nejčastějším typem GPN, se kterým s lze setkat je znásilnění, následované domácím násilím, stalkingem a vraždami motivovanými osobními vztahy, které představují nejméně početnou skupinu. Přestože počet 46 vražd je stále šokující.

11.1 Vzdělávání a osvěta

Jako největší klíčový prvek v rámci prevence je rozhodně vzdělání a osvěta. Určitě by se mělo do školních osnov zavést vzdělávání o domácím i genderově podmíněném násilím. Už v mládí mohou děti přijít do styku s těmito formami násilí a je nutné, aby byly informovány o tom, co násilí znamená, jaké jsou jeho různé projevy a jak se mohou bránit. Výuka Základů společenských věd funguje určitě na každé základní ne-li střední škole, a tak je to vhodným místem pro zařazení této problematiky. Umožňuje nejen zkoumat samotné násilí, ale také jeho příčiny, následky a preventivní opatření.

Děti, které se stanou ať už přímým nebo nepřímým svědkem domácího násilí jsou tím tak postihnuty, že mohou trpět dlouhodobými traumaty. Je proto důležité, aby děti byly informovány o tom, jak se správně chovat k druhým a jaké chování je nevhodné. Je možné, že v dospělosti by mohly dokonce pochytit násilné vzorce chování od svých rodičů. Vyučování by se mohlo obohatit o výuku pocitů, emocí a sebepoznání. Aby děti byly schopny lépe pochopit a zvládat různé situace, které se mohou vyskytnout.

Ovšem vzdělání není jen pro ročníky školou povinné. Vzdělávat by se měli rodiče, učitelé, vlastně celá široká veřejnost. Jak by mohl například rodič své dítě podpořit a naučit správnému chování, když by sám nevěděl jak na to. To stejné platí pro učitele, nemohou učit něco, čemu sami nerozumí. Učitelé by se mohli zúčastňovat školení a zapojovat se do osvětových kampaní.

Což přivádí k tématu: Osvěta problematiky. Dle pplk. Borského jsou sociální sítě velmi vlivné a měl pravdu. Tak proč je nevyužít k něčemu prospěšnému. Internet má každý,

ve většině případu dokonce hned po ruce v podobě dat v mobilu. Je důležité mluvit o těchto problémech a finančně podporovat projekty a organizace, které se zaměřují na informování v této oblasti. Příběhy lidí, které zažili nějakou formu násilí, mohou přitáhnout pozornost veřejnosti. Hlavně pokud se dostanou do médií. Lidé obvykle považují za nejzranitelnější skupinu ženy a děti. Ale co muži, senioři nebo dokonce lidi s určitým zdravotním hendikepem? e důležité o těchto lidech mluvit více, a to stejně často jako o ženských obětech. Tím je spojena potřeba osvěty o problematice, která by měla odstranit mýty a stereotypy. Například že ženy by měly být pouze v kuchyni u sporáku a muži by měli vydělávat, nebo že kadeřník nemůže být muž, protože je to práce určená pouze ženám. Tyto představy již dávno neplatí, tak proč bychom se neměli osvobodit od stereotypu, že muži nemohou být obětí, že nesmějí projevovat svou zranitelnou stránku, že musí řešit všechno sami bez pomoci? A naopak, proč jsou ženy stále znevýhodňovány v pracovních pozicích a považovány za hysterické, když je někdo uhodí? Osvěta je klíčovým nástrojem k vyřešení těchto problémů a přispěje ke změně.

11.1.1 Mýty a fakta genderově podmíněného násilí

Mýty i stereotypy jsou ve společnosti často objevovány. Předsudky pak bohužel mohou přispět ke stigmatizaci oběti. Když se hovoří o násilí, často se oběti nespravedlivě odsuzují nebo jim není dostatečně důvěřováno. To může mít za následek to, že se oběti ostýchají sdílet své zážitky nebo mají obavy, že nebudou brány vážně.

Mýty, se kterými se můžeme setkat a jak je to doopravdy:

- Pokud je člověk vystudovaný a je finančně zaopatřen, domácího násilí se ho netýká (Čírtková, 2020) – mylná domněnka, která je v rozporu s realitou a zastiňuje skutečnost, že domácí násilí může postihnout kohokoli bez ohledu na socioekonomický status, vzdělání, rasu, pohlaví, náboženství, sexuální orientaci, věk či národnost. Podle dotazníkové šetření věří tomuto mýtu hodně respondentů.
- Za domácím násilím vždy stojí alkohol (Čírtková, 2020) – je sice pravda, že alkohol může u některých jedinců snižovat zábrany a zesilovat agresivní impulzy, čímž se stává spouštěčem násilného chování. Nicméně, domácí násilí je komplexní problém s hlubšími kořeny, které sahají daleko za vliv alkoholu.
- Kdyby chtěl/a, mohla ho/ji už dávno opustit (Čírtková, 2020) - mnoho lidí má přesvědčení, že pokud jeden z partnerů zůstává v násilném vztahu, tak mu toto chování nevádí. Ve skutečnosti však často jde spíše o strach z odchodu, samoty nebo

dokonce přiznání si, že je něco špatně. Navíc to, že oběť odejde, neznamena automaticky, že tím pro ni násilí skončilo.

- Nechtěnost se starat o cizí vztahy, protože je to jejich problém (Buskotte, Vaníčková Horníková, 2008) – naopak, neměli byste zavírat oči, pokud víte o nějakém takovém případě. Oběť často potřebuje pomoc, ale sama si o ni neřekne. Domácí násilí je závažným společenským problémem, a i když se odehrává v rámci vztahu, má dopad na celou společnost
- Pokud dítě není přímým účastníkem domácího násilí, nijak ho to nepoznamená (Čírtková, 2023) – neplatí to tedy jen pro dítě, přestože ty emoce vnímají ještě znatelněji. DN má ničující dopady na všechny osoby, které žijí v násilné domácnosti.
- Muži nemohou být oběťmi genderově podmíněného násilí – asi nejvíce známý stereotyp. Přestože je pravda, že ženy jsou rozšířenějšími oběťmi všech druhů násilí, muži mohou být oběťmi stejně jako ostatní.

11.2 Podpora oběti a poskytování pomoci

Pokud oběti nedostanou dostatečnou podporu, může dojít ještě k většímu počtu nenahlášených případů. Je důležité k obětem přistupovat s ohleduplností a respektem. Oběti by měly mít možnost hledat pomoc bez obav z odsouzení či nedůvěry. Pro úspěšnou prevenci a řešení domácího a genderově podmíněného násilí je nezbytný empatický a citlivý přístup ze strany profesionálů i veřejnosti. Dle dotazníkového šetření se již nyní více obětí ani nepokouší hledat pomoc, ať už z důvodu strachu z pachatele, stigmatu spojeného s násilím, nebo nedůvěry v systém. To má za následek prohloubení traumatu obětí, zhoršení jejich psychického stavu a prodloužení doby, po kterou žijí v násilném prostředí. Tomu by mohlo napomoc zavedení a rozhodné prosazování komplexních právních předpisů, které jasně budou definovat a trestat genderově podmíněné násilí. Je důležité, aby zákony explicitně obsahovaly termín "genderově podmíněné násilí", aby oběti měly jasné povědomí o existenci právního rámce, který jim může poskytnout ochranu a pomoc.

Poškození mají možnost využít různé formy pomoci. Mezi tyto formy patří psychologická podpora, právní poradenství a navštívení intervenčních center. Služby jsou klíčové v poskytování podpory a ochrany obětem. Nicméně, existuje oblast, která může být problematická – azylové domy. Azylové domy jsou určeny pro oběti násilí, které potřebují

okamžitý úkryt a bezpečí. Jsou to místa, kde mohou oběti najít dočasný úkryt před násilníky a získat pomoc od odborníků. Přestože jsou azylové domy důležité, jejich dostupnost a kapacita mohou být omezené. Jak správně uvedl pan pplk. Borský, v tomto systému existuje hlavní nedostatek. Oběti mohou mít problémy s nalezením volného místa v azylovém domě, což může být pro ně ohrožující. Je třeba se zaměřit na zlepšení dostupnosti a kapacity azylových domů, aby oběti měly jistotu, že v případě potřeby budou moci najít bezpečné místo, kde se mohou skrýt a získat pomoc.

11.3 Neziskové organizace

Neziskové organizace jsou hlavními aktéry v boji proti genderově podmíněnému a domácímu násilí. Podle pplk. Borského jsou nejvýznamnějšími zdroji pomoci obětem, protože se zabývají porozuměním kořenových příčin násilí a jeho prevencí, aniž by soudily oběti, namísto orgánů trestního řízení. V diplomové práci budou představeny méně známé neziskové organizace, které autorka chce podpořit a zviditelnit. Tyto organizace se specializují na konkrétní aspekty problému.

- **Neodkládej to** – v rámci diplomové práce je důležité zmínit právě tuto neziskovou organizaci, jelikož je úzce propojena s praktickou částí. Autorku práce zaujala reklama organizace, přehledné Webové stránky, které jsou přehledné a informativní, čímž usnadňují obětem i široké veřejnosti přístup k relevantním informacím a zdrojům pomoci. Dále oceňuje jejich aktivitu a přístup. Organizace se zaměřuje primárně na problematiku domácího násilí.
- **Muži proti násilí** – v předchozím průzkumu v dotazníkovém šetření, byla zmíněna nezisková organizace Muži proti násilí, o níž vědělo pouze 20 respondentů. Tato důležitá informace poukazuje na nedostatečné povědomí o problému domácího násilí páchaného na mužích a na přetrvávajících genderových stereotypech, které jim brání vyhledávat pomoc. V podkapitole, která je zaměřená na vyvracení mýtů a stereotypů bylo zdůrazněno, že muži mohou být oběťmi násilí způsobeného genderovými předsudky. Tato skutečnost však stále není dostatečně reflektována a mužské oběti se potýkají se stigmatizací a obviňováním, což jim brání v procesu uzdravování a v boji proti traumatickým zážitkům. Právě proto vznikla organizace, zaměřená pouze na mužské oběti.

S neziskovými organizacemi souvisí otázka financí. Otázka představující dlouhodobý a trvalý problém. Často jim chybí finance, protože nedostávají dostatečnou podporu od měst

a obcí. V důsledku toho se musí spoléhat na veřejnost, která může poskytnout finanční podporu formou darů, dotací nebo dobrovolnickou práci. Nedostatek peněz negativně ovlivňuje fungování těchto organizací a kvalitu služeb, které mohou poskytnout obětem násilí. Omezuje jejich personální kapacity, provozní náklady a možnosti investovat do vybavení a technologií. To vede k přetížení pracovníků, nedostatečnému individuálnímu přístupu k obětem a omezení dostupnosti služeb.

Jako doporučení se navrhuje, aby obce a města zvýšily dotace vyčleněné speciálně pro organizace zabývající se genderově podmíněným násilím. Alternativně by mohly vytvořit dotační programy, které by poskytovaly konkrétní podporu pro tyto organizace. Důležitou součástí je také již zmíněná osvěta, protože bez reklamy bude málo lidí vědět o existenci dané organizace. V rámci neziskových organizací je možné spolupracovat se soukromým sektorem a například veřejnosti by mohly sdělit, kam a na co konkrétně jsou využívány jejich příspěvky, čímž získají větší podporu a důvěru.

11.4 Podpora pachatelů

Dalším doporučením pro snížení výskytu jakékoliv formy genderově podmíněného násilí jsou podpůrné programy pro pachatele. Programy mohou snížit opakování násilných činů tím, že pomáhají pachatelům rozpoznat a změnit své myšlenkové vzorce a posílit jejich sebevědomí. Pokud pachatelé trpí duševní poruchou, je důležité, aby programy byly zaměřeny i na tato onemocnění a pomáhaly jim s jejich zvládnutím. Dále je důležité, aby se pachatelé naučili přijmout odpovědnost za škody, které způsobili. Je tedy vhodné, aby programy byly řádně financovány, aby cena vstupu neodradila potenciální účastníky. Při tom je však vždy nejdůležitější myslet na oběti a zajistit jejich bezpečnost.

11.5 Sledování a vyhodnocování efektivity preventivních programů

Sledováním a vyhodnocováním preventivních programů společnost přispěje k dalšímu zlepšení prevence vůči GPN. Analyzováním lze identifikovat nedostatky nebo naopak silné stránky daných programů. Tím je možné maximalizovat jejich účinek. Financující organizace mohou díky tomuto sledování vědět, že jejich peníze jdou správným směrem a podporují kvalitní služby. To by mohlo vést ke zlepšení finanční situace neziskových organizací. Navíc sledováním těchto programů lze ovlivnit i změny nebo nápravu legislativy.

11.6 Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022

V roce 2023 byl schválen nový akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí Vládou České republiky na léta 2023–2026. Tento plán má za cíl zlepšit stávající úroveň pomoci obětem a předcházení těchto problémů.

Představuje čtvrtý pilíř v boji proti tomuto palčivému problému. Navazuje na dřívější akční plány a obsahuje 22 komplexních opatření s 104 úkoly, které budou v následujících 4 letech realizována jednotlivými ministerstvy. Kromě zavádění nových strategií plán zahrnuje i revizi stávajících opatření a klade důraz na koordinaci mezi státními institucemi, neziskovými organizacemi a oběťmi násilí. Díky tomuto komplexnímu přístupu a propojení s minulými plány má Akční plán potenciál stát se klíčovým nástrojem v boji proti domácímu a genderově podmíněnému násilí. Jeho úspěch však závisí na aktivní spolupráci všech zainteresovaných stran a na dostatečném financování. Pravidelné monitorování a hodnocení plánu je nezbytné pro zajištění jeho efektivity a pro zavádění nezbytných úprav v případě potřeby (Úřad vlády ČR, 2023).

Ze statistik je patrné že do první poloviny roku 2023 byl předešlý akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí v České republice z větší části splněn v pozitivním smyslu. Mnoho opatření a úkolů bylo úspěšně realizováno, což přispělo k ochraně obětí ovšem je diskutabilní, jestli to pomohlo ke snížení násilí, protože už ze statistik lze vyčíst, že v roce 2023 bylo vykázáno více osob se společného bydlení než v roce předchozím. Ale je důležité si uvědomit, že prevence násilí je dlouhodobý proces a úspěch nelze měřit pouze jednorázovými statistikami.

Doufáme, že nový akční plán bude přinejmenším stejně úspěšný jako ten minulý, nejlépe aby jej předčil. To vyžaduje spolupráci všech zúčastněných stran, pravidelné vyhodnocování a přizpůsobení strategie na základě reálných výsledků. Primární prevence, zlepšení dostupnosti služeb a osvěta jsou klíčové pro dosažení tohoto cíle.

11.7 Dostupnost služeb a jejich zefektivnění

Mezi ještě nezmiňené služby je možné zařadit tísňové linky. K zefektivnění služeb by autorka zařadila podrobnější školení pro zaměstnance na tísňových linkách a zavedla komplexnější protokoly pro přijímání hovorů od obětí domácího a genderově podmíněného násilí. Tyto kroky by mohly výrazně zlepšit reakci a podporu obětem. Zaměstnanci

na tísňových linkách by měli být dobře vyškoleni, aby byli schopni empatie a citlivého jednání s oběťmi. Je důležité, aby rychle identifikovali situace, ve kterých je oběť ohrožena, a poskytli jim informace o možnostech pomoci.

Jako další služba pro zlepšení následků domácího násilí pro dětské oběti, by mohl být k dispozici specializovaný tábor. Tento tábor by poskytoval individuální terapii a psychologické poradenství, stejně jako terapeutické sezení spojené s hrami a zábavnými aktivitami. Díky těmto aktivitám děti mohou zpracovat traumatizující zážitky. Tábory by byly určeny pro děti ve věku 6 až 17 let. Děti se často obávají sdílet s někým své pocity. Tento způsob by jim v tom mohl napomoci.

Jako službu mezi preventivní doporučení pro praxi autorka zařazuje i její návrh mobilní aplikace z kapitoly 10.

ZÁVĚR

Diplomová práce s tématem genderově podmíněného násilí a jeho prevence obsahuje komplexní strukturu problematiky. Hlavní důraz je kladen na prevenci a implementaci preventivních programů a opatření v boji proti násilí.

V teoretické části jsou detailně prozkoumány široká spektra literárních zdrojů a právních norem. Během psaní práce byl dokonce schválen zákon týkající se označování násilí, tzv. znásilnění z podstaty, což znamená, že “ne” konečně opravdu znamená “ne”. Tím bylo dosaženo důležitého pokroku pro Českou republiku.

Hlavním cílem práce bylo analyzovat podstatu genderově podmíněného násilí a zhodnotit prevenci v České republice. Tento cíl byl úspěšně dosažen pomocí použitých metod. Práce zahrnuje využití různých metod, jako je analýza statistických dat a rozhovory s odborníkem a obětí násilí. Zajímavým poznatkem, který autorka zjistila při psaní práce, je to, že až v posledních letech se dítě automaticky považuje za oběť násilí, i když může být pouze svědkem. Dříve tomu tak nebylo. Dalším přínosným zdrojem byl konkrétní příběh už vypovídající oběti a SWOT analýza, která byla na něm založena. Dotazníkové šetření ukázalo, že veřejnost má malé povědomí o genderově podmíněném násilí a jeho prevenci. Druhá část dotazníku, která byla zaměřena na osobní zkušenosti, ukázala, že valná většina svůj případ ani nikde nenahlásila.

V aplikační části práce je navržena mobilní aplikace jako SOS nástroj, který by byl dostupný pro všechny. Implementace aplikace by znamenala velký krok vpřed, protože všichni lidé v současnosti neustále nosí své mobilní telefony u sebe. Nezapomnělo se ani na navrhované efektivní preventivní opatření, které by měly zahrnovat osvětu a vzdělávání v oblasti genderově podmíněného násilí. Autorka se sama angažovala v propagaci informačních materiálů a neziskových organizací prostřednictvím internetu.

Téma genderově podmíněného násilí, a především tedy domácí násilí je pro autorku osobně velmi důležité, doufá, že její práce bude sloužit v boji proti domácímu násilí a genderově podmíněnému násilí jako celku. Samotná autorka vnímá tuto práci jako terapii a doporučuje obětem systematicky si vést zápisy do deníku, neboť se to skutečně osvědčuje.

Obsah diplomové práce bude poskytnut neziskové organizaci Neodkládej to.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

About Generation Equality, 2024. *UN Women* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/get-involved/beijing-plus-25/about>

APPELTOVÁ, Michaela, Alžběta MOŽÍŠOVÁ a Lenka VOCHOCO VÁ, 2016. Analýza mediálního zobrazování genderově podmíněného násilí. In: *To je rovnost* [online]. Praha: Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.tojerovnost.cz/wp-content/uploads/2021/06/Analyza-mediálního-zobrazování-genderově-podmíněného-násilí.pdf>

ASKLÖF, Cecilia et al., 2003. Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rada-pro-rovne-prilezitosti/oddeleni/dokumenty/Prirucka-na-cestu-k-rovnosti.pdf>

BEZ TRESTU, b.r. Tvrdá data. *Bez trestu* [online]. [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.beztrestu.cz/tvrda-data>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, 2024. Co je domácí násilí. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Domacinasili.cz* [online]. ©Bílý kruh bezpečí [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/co-je-domaci-nasili/>

BOUČKOVÁ, Pavla et al., 2010. *Antidiskriminační zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-315-8.

BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ, 2014. *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN 978-80-7308-545-2.

BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie, ed., 2008. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1786-6.

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW) for Youth, 2016. *UN Women* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/12/cedaw-for-youth>

ČÁMSKÝ, Pavel, Jan SEMBDNER a Dagmar KRUTILOVÁ, 2011. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0027-7.

ČECH, Ondřej et al., 2011. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia. ISBN 978-80-904854-0-2.

ČESKO, 1961. *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním*. In: Sbírnka zákonů České republiky. Praha: Národní shromáždění Československé socialistické republiky. Ročník 1961, částka 66, číslo 141.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2006a. O sociálních službách. In: *Sbírnka zákonů České republiky*. Praha, ročník 2006, 108/2006, číslo 108.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2006b. Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. In: *Sbírnka zákonů Česko republiky*. Praha, ročník 2006, 135/2006, číslo 135.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2008. O Policii České republiky. In: *Sbírnka zákonů České republiky*. Praha, ročník 2008, 273/2008, číslo 273.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2009. Trestní zákoník. In: *Sbírnka zákonů České republiky*. Praha, ročník 2009, 40/2009, číslo 40.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2013. O obětech trestných činů a o změně některých zákonů. In: *Sbírnka zákonů České republiky*. Praha, ročník 2013, 45/2013, číslo 45.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2016. O odpovědnosti za přestupky a řízení o nich In: *Sbírnka zákonů České republiky*. Praha, ročník 2016, 250/2016, číslo 250.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2020. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-806-8.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2023. *Právní psychologie: v aktuálních tématech*. Praha: Galén. ISBN 978-80-7492-694-5.

ČUHELOVÁ, Kateřina, 2016. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-341-9.

DATA COMPANION AND SCORECARD: to the UNICEF Gender Action Plan, 2023. In: *UNICEF* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/2246/1379390EN.pdf?sequence=1>

Declaration on the Elimination of Violence against Women: Proclaimed by General Assembly resolution, 1993. In: *United Nations* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z:

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/eliminationvaw.pdf>

DIMUN, Petr, 2022. Hranice 70 let pro soudce platí dál. Vyhybavé rozhodnutí, argumentuje část ÚS. *Česká justice* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2022/06/hranice-70-let-pro-soudce-plati-dal-vyhybave-rozhodnuti-argumentuje-cast-us/>

Direct, cultural and structural violence, 2013. *We Humans Are Together* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <http://whatamagazine.com/en/direct-cultural-and-structural-violence/>

Diskriminace, 2023. *Policie České republiky* [online]. MVČR [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/diskriminace.aspx>

Domácí násilí, 2023. *Profem: Právo, Pomoc* [online]. Praha: ProFem [cit. 2023-12-28]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>

Domácí a genderově podmíněné násilí v ČR, 2023. In: ÚŘAD VLÁDY ČR. *Tojеровnost* [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/wp-content/uploads/2023/08/Domaci-a-genderove-podminene-nasili-v-CR.pdf>

Domestic Violence and Children, 2023. *The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* [online]. [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: https://www.aacap.org/AACAP/Families_and_Youth/Facts_for_Families/FFF-Guide/Helping-Children-Exposed-to-Domestic-Violence-109.aspx

DRAŠTÍK, Antonín, 2015. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-790-4.

DVOŘÁČKOVÁ, Jana. Analýza existujících výzkumů v ČR v oblasti partnerského násilí. *Vláda České republiky*, 2017.

FIALA, Zdeněk et al., 2015. *Evropská veřejná správa*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-110-2.

FLEGL, Vladimír, 1998. *Významné mezinárodní dokumenty k ochraně lidských práv*. Praha: C.H. Beck. Beckova skripta. ISBN 8071792047.

Gender: Základní pojmy, 2016. *Český statistický úřad* [online]. Praha [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/gender/gender_pojmy

Genderově podmíněné násilí, 2016. *Evropský institut pro rovnost žen a mužů* [online]. Litva: European Institute for Gender Equality [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1153?lang=cs>

GREVIO, b.r. *Council of Europe* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>

GUBOVÁ, Nad'a, 2014. Znásilnění. In: CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCÍHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ. *In:proFem* [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <http://www.profem.cz/clanek.aspx?a=265>

HARRIS, David, 2014. *Law of the European Convention on Human Rights*. 4. vydání. Oxford: Oxford University Press.

HAVLÍKOVÁ, Nela, 2022. Děti jako oběti domácího násilí, jak jim pomoci? *PrahaIN* [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/deti-jako-obeti-domaciho-nasili-jak-jim-pomoci-9784.html?_zn=aWQ9MzEyMTMyODc3NTk2OTkyMjg3fHQ9MTcxMjg1Nzk5My40MTV8dGU9MTcxMjg1Nzk5My40MTV8Yz1BNTA5RTUwNjI0NjAxRUNCRkUwNDA3RjQ0MkM1NDcxRA%3D%3D

International Covenant on Civil and Political Rights, 1976. *United Nations* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>

Introduction to the Committee, 2024. *United Nations* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw/introduction-committee>

Istanbulská úmluva: Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, 2015. In: *Blog Rovné šance* [online]. Praha: Český svaz žen [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.rovnesance.cz/prilohy/istanbul/2-sada-L1.pdf>

Istanbulská úmluva: pro a proti, 2018. *Česká ženská lobby* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/istanbulska-umluva-pro-proti>

Istanbulská Úmluva: Největší mýty a proč ji Česko ještě neratifikovalo? 2024. *Asociace společenské odpovědnosti* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.spolecenskaodpovednost.cz/istanbulska-umluva-nejvetsi-myty-a-proc-ji-cesko-jeste-neratifikovalo/>

Istanbulskou úmluvu podepsalo 45 států, sedm zemí včetně ČR chybí, 2023. *Česká justice* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/07/istanbulskou-umluvu-podepsalo-45-statu-sedm-zemi-vcetne-cr-chybi/>

JARKOVSKÁ, Lucie, 2013. *Gender před tabulí: etnografický výzkum genderové reprodukce v každodennosti školní třídy*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-119-0.

JELÍNEK, Jiří, 2022. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

JEŽKOVÁ, Veronika, 2016. *Právem proti násilí na ženách: bílá místa české legislativy*. Praha: ProFem. ISBN 978-80-904564-7-1.

KODYMOVÁ, Pavla a Peter VLČKO, 2014. Probace a domácí násilí na jedincích se zdravotním postižením. In: *Fórum sociální práce* [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/97135/1397537_pavla_kodymova_8-94.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KONSENT, Z. S., © 2021. Chybná definice znásilnění nepokrývá cca 70% případů. *Konsent* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://konsent.cz/souhlas/>

KUBEČKA, Karel, 2017. *Využití metod analýzy rizika ve forenzních vědách: aplikace metod analýzy rizik v oceňování nemovitostí a hodnocení škod a vad*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-281-5.

KUTÁLKOVÁ, Petra a Lubica KOBOVÁ, ed., 2014. *Sexuální násilí: proč se nikdo neptá?* Praha: In Iustitia. ISBN 978-80-260-5793-2.

Letošní počty naznačují další meziroční nárůst domácího a sexuálního násilí, 2023. *Advokátní deník* [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/08/24/letosni-pocty-naznacuji-dalsi-mezirocni-narust-domaciho-a-sexualniho-nasili/>

LEVÍČKOVÁ, Žaneta, 2022. Manifest vraha je vyhlášením rasové války. Slovensko na extremismus reaguje slabě, míní sociolog. *Český rozhlas* [online]. Praha [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/vrazdy-na-slovensku-diskriminace-mensin-bratislava-utocnik-v-baru-na-slovensku_2210131841_lev

LIBIGER, Milan, 2011. Žena, která zastřelila manžela tyrana, je na svobodě po půlce trestu. *IDNES.cz: Zpravodajství* [online]. MAFRA [cit. 2023-03-26]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/zena-ktera-zastrelila-manzela-tyrana-je-na-svobode-po-pulce-trestu.A110820_1637891_zlin-zpravy_zep

Mapa intervenčních center, b.r. *Neodkládej to* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://neodkladejto.eu/>

MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH (MFMER), 2022. Domestic violence against women: Recognize patterns, seek help. MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH (MFMER). *Healthy Lifestyle Adult health* [online]. [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/adult-health/in-depth/domestic-violence/art-20048397>

Metodické doporučení MPSV č. 3/2010 k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, 2010. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/rok-2010>

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, 2011. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezinumluv/mezinarodni-pakt-o-obcanskych-a-politickych-pravech-19851/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2019. Intervenční centra. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*[online]. 6. 8. 2019 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/intervencni-centra>

Muži jsou také oběťmi partnerského násilí, 2020. *Persefona* [online]. Brno: © Persefona [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/muzi-jsou-take-obetmi-partnerskeho-nasili>

MÜLLER, Jan, 2017. Rodina a domácí násilí (4): Předběžné opatření soudu ve věci ochrany proti domácímu násilí. *Rodinné listy*. 6(6), 13.

Nadbytečný ideologický dokument'. Senátní výbory nepodpořily ratifikaci takzvané Istanbulské úmluvy, 2023. *Rozhlas* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nadbytecny-ideologicky-dokument-istanbulska-umluva-senat-ratifikace-ne_2308221424_ne1

NEWTON očima osobností | Vladimír Borský, 2023. *NEWTON TV* [online]. [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.newton.tv/blog/newton-ocima-osobnosti-vladimir-borsky>

NICOLSON, Paula, 2019. *Domestic Violence and Psychology: Critical Perspectives on Intimate Partner Violence Abuse*. 2. vydání. London: Routledge Taylor & Francis Group. ISBN 9780815385233.

NIKSCH, Maecey Jade, 2023. An Inter-American human rights system without the United States? Understanding why the United States has not ratified the Belém do Pará Convention. In: *Boston University* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://open.bu.edu/bitstream/handle/2144/46277/Niksich%2C%20Maecey%20-%202023%20Honors%20Thesis.pdf?sequence=4>

NOVÁK, Pavel, 2011. Ministerstvo vnitra uspořádalo konferenci o stalkingu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>

Odstranění násilí páchaného na ženách: Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2009 o odstranění násilí páchaného na ženách, 2009. In: EVROPSKÁ UNIE. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:285E:0053:0058:CS:PDF>

PAULÍK, Karel, 2017. *Psychologie lidské odolnosti*. 2., přepracované a doplněné vydání. Psyché (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5646-2.

PEMOVÁ, Terezie a Radek PTÁČEK, 2022. *Data o dětech: sociálně-právní ochrana dětí v České republice v datech*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-1338-5.

PIKÁLKOVÁ, Simona, ed., 2004. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách - Česká republika/2003: příspěvek k sociologickému zkoumání násilí v rodině*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. ISBN 80-7330-054-0.

PIKÁLKOVÁ, Simona, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK, 2015. *Ženy jako oběti partnerského násilí: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-189-3.

POLICIE ČR, © 2024. Informace pro oběti trestných činů. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/informace-pro-obeti-trestnych-cinu.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024. Domácí násilí. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie ČR* [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-644841.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024. Právo na ochranu před nebezpečím. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie ČR* [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pravo-na-ochranu-pred-nebezpecim.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie ČR* [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zakon-c-273-2008-sb-o-policii-ceske-republiky.aspx>

Práva žen, b.r. *Amnesty international* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/prava-zen>

PREVENCE A POTÍRÁNÍ SEXISMU: Doporučení CM/Rec(2019)1, 2019. In: RADA EVROPY. *Council of Europe* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/doporuceni-vyboru-ministru-rady-evropy-cs/16809537f6>

Předběžná opatření v trestním řízení, 2019. *EPRAVO.CZ* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/predbezna-opatreni-v-trestnim-rizeni-109222.html>

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ POLICIÍ ČR DLE KRAJŮ, 2023. In: BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, Z.S. *Domáci násilí* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: https://www.domacinasili.cz/wp-content/uploads/2023/08/VYKAZANI-07_2023.pdf

QUIGG, Zara et al., 2020. Violence, health and sustainable development. In: *World Health Organization: Regional Office for Europe* [online]. Dánsko: WHO [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/430854/InterpersonalViolenceAcrossTheLife-Course-eng.pdf

ROBINSON, Lawrence a Jeanne SEGAL, 2024. Help for Men Who are Being Abused. *HelpGuide.org* [online]. Los Angeles [cit. 2024-02-08]. Dostupné z: <https://www.helpguide.org/articles/abuse/help-for-men-who-are-being-abused.htm>

ROSA CENTRUM, ©2024. Legislativa v ČR. ROSA CENTRUM. *ROSA Centrum pro ženy* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/informace-pro-zeny/legislativa-v-cr/>

Sexuální násilí, 2024. *Profem* [online]. Praha: Redakce FenomioFlow [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/sexualni-nasili>

SMETÁČKOVÁ, Irena et al., 2019. *Prevence sexuálního obtěžování ve státní správě: Příručka pro úřady* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2024-02-26]. ISBN 978-80-7440-234-0. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Prevence-sexualniho-obtezovani-ve-statni-sprave.pdf>

Statistické údaje intervenčních center v ČR srovnání roku 2022 až 2023, ©2023. In: *Asociace pracovníků intervenčních center* [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <http://www.domaci-nasili.cz/wp-content/uploads/Komentář-APIC-2023.pdf>

STOČESOVÁ, Veronika a David ČÁP, 2020. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládání vzteku, agrese a násilných projevů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1655-1.

Strategic Plan 2021-2025, 2021. *UN Women* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://untf.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/06/strategic-plan-2021-2025>

Svět proti násilí na ženách, 2021. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://osn.cz/svet-proti-nasili-na-zenach/>

ŠABATOVÁ, Anna et al., 2019. *Diskriminace*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. Stanoviska (Kancelář veřejného ochránce práv). ISBN 978-80-7598-430-2.

ŠÁMAL, Pavel, 2015. Právní úprava domácího násilí v ČR. In: *Justičná akadémia Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: https://ja-sr.sk/files/Pavel%20Šámal_Právní%20úprava%20domácího%20násilí%20v%20ČR.pdf

ŠÁMAL, Pavel et al., 2022. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-764-8.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda, 2011. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2624-3.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda, 2017. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5327-0.

TOPINKA, Daniel, ed., 2016. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: základní fakta a výsledky*. Ostrava: SocioFactor. ISBN 978-80-906615-0-9.

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS (UNHR), 1999. Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. *United Nations* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-elimination-all-forms>

UNITE! Invest to prevent violence against women and girls, 2024. *UN Women* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/unite/theme>

UN Women Strategic Plan 2022–2025, 2021. *UN Women* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/un-women-strategic-plan-2022-2025>

Úmluva o právech dítěte a související dokumenty, 2016. [Praha]: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. ISBN 978-80-7421-120-1.

Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, 2006. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 29. 9. 2020 [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/umluva-osn-o-pravech-osob-se-zdravotnim-postizenim>

Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení, 2006. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/umluva-proti-muceni-a-jinemu-krutemu--nelidskemu-ci-ponizujicimu-zachazeni-20135/>

ÚŘAD VLÁDY ČR, 2023. Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2023–2026. In: *Tojrovnost* [online]. [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: https://www.tojrovnost.cz/wp-content/uploads/2023/08/AP_DGPN-2023_final.pdf

Violence against children, 2024. *Council of Europe* [online]. France: Council of Europe [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/children/violence-against-children>

Violence against women, 2021. *World Health Organization* [online]. WHO [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

VÍZNEROVÁ, Hana, 2017. *Genderová rovnost ve vaší výzkumné instituci: jak na to: kulturní a institucionální změna*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-304-4.

VLÁDA ČR, 2024. TZ: Rada vlády pro rovnost žen a mužů podpořila nový zákon o domácím násilí i Chartu proti domácímu násilí. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-podporila-novy-zakon-o-domacim-nasili-i-chartu-proti-domacimu-nasili-212787/>

VOŇKOVÁ, Jiřina a David OPLATEK, 2015. *Vraždy v kontextu domácího násilí*. Praha: proFem. ISBN 978-80-904564-3-3.

Vyhláška č. 30/1947 Sb., o Chartě Spojených národů a Statutu Mezinárodního soudního dvora, dohodnutých dne 26. června 1945 na konferenci Spojených národů o mezinárodní organizaci, konané v San Francisku, 1947. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Wolters Kluwer/ ASPI* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/15343/1/2/vyhlaska-c-30-1947-sb-o-chartě-spojonych-%20narodu-a-statutu-mezinarodniho-soudniho-dvora-dohodnutych-dne-26-cervna-1945-na-%20konferenci-spojonych-narodu-o-mezinarodni-organizaci-konane-v-san-%20francisku?vtextu=charta%20organizace.#lema0>

Všeobecná deklaráce lidských práv, 2024. *Amnesty International* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/hnuti/zakladni-dokumenty-k-lidskym-pravam/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

What is violence?, 2023. *Saferspaces: working together for a safer South Africa* [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://www.saferspaces.org.za/understand/entry/what-is-violence>

Z lásky nenávisť: Domácí násilí na mužích [online], 2018. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10617868301-z-lasky-nenavist/21756226630/>

#ZaIstanbul, 2016. Praha: Český svaz žen. Na pomoc ženám. ISBN 978-80-87227-04-6.

Znásilnění, © 2024. *Policie ČR* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-znasilneni.aspx>

Zpráva za rok 2022 o rovnosti žen a mužů, 2023. In: ÚŘAD VLÁDY ČR. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zpravaorovnosti2022.pdf>

Ženy a česká společnost: Hodnocení implementace pekingské akční platformy (Peking +20), 2021. In: *Cats2cats z.s.* [online]. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z:

https://cz.boell.org/sites/default/files/2022-03/zeny-a-ceska-spolecnost_2021_final_1.pdf#page=88

6. Osobnost pachatele trestných činů, 2013. *Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity* [online]. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/osobnost>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APIC Asociace pracovníků intervenčních center

DN Domácí násilí

GPN Genderově podmíněné násilí

IC Intervenční centro

NO Nezisková organizace

PO Předběžné opatření

PČR Policie České republiky

PO Předběžné opatření

TČ Trestný čin

TO Trestní oznámení

TZ Trestní zákoník

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Diagram vzorce násilí (Zdroj: What is violence?, 2023, Vlastní zpracování)	14
Obrázek 2 – Fáze cyklu domácího násilí (Zdroj: Domácí násilí, 2023, Vlastní zpracování)	19
Obrázek 3 – Bezpečnostní plán (Zdroj: Policie České republiky, 2024)	41
Obrázek 4 – Výňatek z Istanbulské úmluvy – Stalking (Zdroj: #ZaIstanbul, 2016)	49
Obrázek 5 – Vývoj počtu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí (2005-2019) Zdroj: (Pemová a Ptáček, 2022)	65
Obrázek 6 – Výsledek SWOT analýzy (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	79
Obrázek 7 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 6 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	81
Obrázek 8 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 8 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	82
Obrázek 9 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 9 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	82
Obrázek 10 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 11 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	83
Obrázek 11 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 12 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	85
Obrázek 12 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 13 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	85
Obrázek 13 – Výsledek dotazníkového šetření – podotázka č. 13 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2023)	86
Obrázek 14 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 14 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	86
Obrázek 15 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 15 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	87
Obrázek 16 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 16 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	87
Obrázek 17 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 17 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	88
Obrázek 18 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 22 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	89
Obrázek 19 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 24 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	90
Obrázek 20 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 25 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	91
Obrázek 21 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 26 (zdroj: Vlastní vyhodnocení, 2024)	91

Obrázek 22 – Výsledek dotazníkového šetření – otázka č. 27 (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	92
Obrázek 23 – Logo a název aplikace (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	96
Obrázek 24 – Úvodní strana (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024).....	97
Obrázek 25 – Můj profil (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024).....	98
Obrázek 26 – SOS funkce (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024).....	99
Obrázek 27 - Můj deník (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	100
Obrázek 28 – Druhy násilí (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	101
Obrázek 29 – Kontakty (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	102
Obrázek 30 – Přepiš osud (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024).....	103
Obrázek 31 – Banner (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024).....	104

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Rozbor dokumentu Z lásky nenávist (Zdroj: vlastní zpracování, 2024)	22
Tabulka 2 - Seznámení se zainteresovanými (Zdroj: Vlastní zpracování, 2024)	73
Tabulka 3 – SWOT analýza (Zdroj: vlastní zpracování, 2024)	76

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: ROZHOVOR – PPLK. VLADIMÍR BORSKÝ

Příloha P II: ANONYMNÍ ROZHOVOR S OBĚTÍ

Příloha P III: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Příloha P IV: NÁVRH MOBILNÍ APLIKACE

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR – PPLK. VLADIMÍR BORSKÝ

1. Jak jste se dostal k vaší práci a jak dlouho pracujete na své pozici?

„U Policie České republiky pracuji od roku 2009 a s oběťmi domácího násilí jsem pracoval po celou dobu výkonu služby. Následně jsem začal působit v policejním vzdělávání, kde je domácí násilí a s tím spojené i generové násilí součástí.“

2. Co je projekt Neodkládej to a co vás nebo váš tým vedlo k tomu ho založit?

„Zjistil jsem, že je velmi malé povědomí o rizicích domácího násilí a o možnostech pomoci, a tak jsem společně se 17 dalšími policisty a jedním civilním kameramanem založil projekt Neodkládej to, jehož cílem je osvěta v oblasti domácího násilí. Jsme členové interdisciplinárního týmu pro oblast domácího násilí a naše úloha je dvojitá. Jednak informujeme o dobré praxi policie, soudů, státního zastupitelství, orgánu sociálně-právní ochrany dětí, Bílého kruhu bezpečí, Spondea, Persefona a Magdalena. Také ale v případě, že se na nás kdokoliv na sociálních sítích obrátí (oběť, známý oběti, násilná osoba), fungujeme jako pomyslný rozcestník a doporučíme konkrétní sociální službu anebo oznámení situace na Policii České republiky“

3. Jaké hlavní úkoly řešíte a co vnímáte na vaší práci to nejtěžší? Jsou nějaké překážky, se kterými se v práci setkáváte?

„Po chatu je pro celý tým Neodkládej to někdy náročné motivovat oběť k řešení, protože je obvykle už hodně ponořená do situace a jeví známky syndromu týrané oběti. Snažíme se vždy o velmi citlivý přístup a o metakognitivní techniky umožňující oběti podívat se na vlastní situaci z pohledu třetí osoby.“

4. Jaké jsou Vaše zkušenosti s prací s oběťmi genderově podmíněného násilí a domácího násilí?

„Velmi bohaté. Je poměrně náročné oddělit domácí a genderové násilí. V případě domácího násilí můžeme však spíše hovořit o tom, že je napadán institut partnera/partnerky, než abychom mohli spolehlivě tvrdit, že se jedná o násilí genderově podmíněné. Existuje mnoho mýtů ve společnosti, kdy jedním z nich je, že muži nejsou oběťmi domácího násilí. Jsou a je pro ně mnohem těžší vyhledat pomoc. Ať už z důvodu vlastního studu anebo nepochopení situace ze strany okolí.“

5. Co by se podle Vás mělo zlepšit v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí a domácímu násilí?

„Osvěta, informace, vzdělávání, financování. Čím více bude možné vynaložit prostředků, například pro online propagaci, tím více budeme i my moci šířit informace. Čím více bude

informací dostupných, tím méně bude existovat mýtů. Čím méně mýtů, tím více pomoci, porozumění, pochopení.“

6. Jaké rady byste dal obětem genderově podmíněného násilí a domácího násilí?

„Vyhledáním pomoci nikdy nemůžete nic ztratit. Dnes můžete využívat například služeb intervenčních center zcela anonymně, bezplatně a nezávazně. Můžete využívat i bezplatné právní pomoci anebo zastupování před soudem.“

7. Jak podle vás může být zlepšena informovanost veřejnosti o těchto problémech?

„Sociální sítě. Dnes se na ně zapomíná, a přitom to je nejdostupnější zdroj informací, který máme každý z nás v kapse. I Vy. Nyní.“

8. Jaké jsou specifické problémy obětí genderově podmíněného násilí a domácího násilí v České republice?

„Nevědí, kam se obrátit. Mají existenční obavy (hypotéka, maminka na mateřské s dítětem, dluhová tíseň) a neznají možnosti řešení, třeba i před soudem. Dnes však existují právě intervenční centra, která mohou do velké míry podat pomocnou ruku.“

9. Jak může právní systém lépe reagovat na případy genderově podmíněného násilí a domácího násilí? S jakými překážkami nebo trhlinami se potýkáme v oblasti trestního stíhání a ochranou obětí?

„To je náročná otázka... Způsobů legislativní ochrany je celá řada, od preventivních po represivní instituty, které chrání nejen oběť, ale i rodinu. Policie České republiky například má za povinnost v případě vykázní dítě AUTOMATICKY považovat za oběť domácího násilí bez ohledu na jeho přímý vliv. Dříve tomu tak nebylo. Trhlinou bych nazval možná nesystémové poskytování péče v případě existenčního ohrožení. I přes síť azylových domů se můžeme setkat s tím, že obětem nemusí být vyhověno a může to být pro ně objektivní překážka k odchodu z násilného vztahu.“

10. Jaká je role neziskových organizací v boji proti genderově podmíněnému násilí a domácímu násilí? A jak může terapie pomoci obětem zvládnout trauma?

„Řekl bych, že ta nejzásadnější. Policie ani soudy NEVYŘEŠÍ příčiny genderově podmíněného nebo domácího násilí. Řeší primárně důsledky. Příčina tkví obvykle ve vztahu a s tou musí pracovat především oběť. A s tím mohou pomoci především neziskové organizace. Budeme-li hovořit o terapii, ta má nezastupitelnou úlohu při pomoci. Mnoho lidí vnímá terapii negativně. „Ty chodíš na terapii, Ty budeš asi nějak nemocnej nebo divnej.“ Víte, já chodím na terapii jednou za dva měsíce, a to právě z toho důvodu, abych předcházel negativním projevům, a aby mě nějaké zásadní události nesešlely. Využívání terapie je důkazem síly, nikoliv slabosti.“

11. Jaké jsou aktuální výzvy a nejnovější zjištění v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí a domácímu násilí? Jsou i nějaké nové postupy a přístupy k intervenci tomto odvětví?

„Je to oblast poměrně dynamická. Mnoho inovací se děje pod povrchem a nejsou na první pohled zcela zřejmé. Hovoříme o novelizacích zákonů a interních aktů řízení, neustálému proškolení pracovníků intervenčních center a zefektivnění pomoci obětem apod. Výzvou v oblasti genderově podmíněného násilí může být v současné době dynamicky vyvíjející se pohlavní totožnost, na základě, které může docházet ke zkreslení statistik v oblasti genderově podmíněného násilí, ale i násilí domácího.“

12. Jak může společnost přispět k prevenci těchto druhů násilí?

„Hovořit o nich, finančně podporovat organizace, které se zabývají osvětou. Změna legislativy v mnoha ohledech může být spíše zbytečná, protože se nejedná obvykle o nástroj, který by odstraňoval příčinu násilí.“

13. Jaké služby jsou k dispozici obětem genderově podmíněného a domácího násilí?

Jsou podle vás účinné nebo obnáší nějaké nedostatky?

„V tomto ohledu se rád zaměřím na intervenční centra, která nabízí skutečně pestrou paletu služeb. Každý kraj má minimálně jedno a využívání jeho služeb není omezené prakticky ničím, možná jen objednacím lhůtou. Služeb může využít jak oběť těchto druhů násilí, tak i člověk, který takovou oběť zná a chce jí pomoci. Mezi tyto služby řadíme jak poradenství, terapii s koučovacím přístupem anebo služby sociální (pomoc se získáním práce v jiném městě, pomoc při změně základní školy apod.), ale také služby právní. Nezapomeňme na to, že existují i programy pro násilné osoby, které pomáhají s ovládním agrese. Je důležité také myslet na to, že ukončení vztahu s násilnou osobou není jedinou cestou k tomu, jak žít v bezpečném vztahu beze strachu. I párová terapie může pomoci.“

14. Existují nějaké další informace, které byste mi rád sdělil ohledně této problematiky?

„Děkuji za každou vysokoškolskou kvalifikační práci, která se touto problematikou zabývá. Vnímám v tom další možnost rozšířit povědomí o rizicích těchto druhů násilí a tím pádem i možnost snížení jeho výskytu ve společnosti.“

PŘÍLOHA P II: ANONYMNÍ ROZHOVOR S OBĚTÍ

1. Víš, že násilník byl tvůj partner, pamatuji si to dobře?

„Ano, byl to to cizinec – Francouz, byl o 4 roky mladší. Mi bylo 23 let a jemu 19.“

2. Můžeš mi prosím popsat, co se stalo? Kdy a kde se to odehrávalo?

„Násilí začalo vlastně už velmi záhy po seznámení, co si tak vzpomínám, ale bylo to takové nepatrné pošťuchování. Byl to cizinec, byl milý, byl hezký a já jsem byla svobodná matka a nechtěla jsem být na to všechno sama. Byl velmi komunikativní a rychle se seznamoval. S tím se ruku v ruce neslo, že s místními začal i pít. To, že do toho kouří trávu jsem zjistila až asi za 2 roky. Mou dceru měl svým způsobem rád, té nikdy neublížil, aspoň fyzicky tedy ne, ale řeči proti ní měl a ty směřoval na mě...co jí, jak jí, jak ji vychovávám atd. Samozřejmě, když se mě snažil po rozchodu získat zpět, tak šel přes ni a já jsem se vždycky nechala znovu nachytat. Ze začátku chodil k nám do bytu. Měla jsem pronajatý byt od obce a ten byl jen na 3 roky. Když jsme se seznámili dceři byl rok a 4 měsíce. Poprvé jsme se rozešli asi po půl roce. Za pár dní přišel s prosíkem, omluvami, obrovskou kytkou. Našel si milenku a já jsem mu na to přišla. Bohužel jsem ho vzala zpátky a myslím, že tam byl ten moment, kdy začal posouvat své i mé hranice. Začali jsme spolu bydlet, čím víc pil, tím víc byl agresivní, arogantní, urážel mě. Nebylo to hned samozřejmě, byly mezi tím cca půlroční rozestupy, ale postupně se tyhle intervaly zkracovaly. Začal být velmi žárlivý a dělal vše pro to, abych na něj taky žárlila. Postupně mě odstříhl od peněz, od přátel a když už toho na mě bylo moc odešla jsem k rodičům...no a pak se zase vrátila...už jsem se bála, že bez něho nic nedokážu, jak mi neustále opakoval. Vyrůstala s myšlenkou, že „ženská musí něco vydržet“ a já přece musím dokázat, že něco vydržím. Vždyť doma se taky hádali a furt byli spolu.“

3. Jak dlouho jsi byla v tomto vztahu?

„V tomto vztahu jsem byla neuvěřitelných 11 let s přestávkami.“

4. Chápu tedy správně že jsi prožila jak psychické, tak i ekonomické násilí? Zažila jsi ještě nějakou jinou formu násilí?

„Ano, Ze začátku to bylo „nevinné pošťuchování“, pak se to začalo měnit na psychické, kdy mi postupně bylo naznačováno, že ho potřebuji, že je pro mě ten nejlepší, pak už mi bylo říkáno, že už jsem úplně nic, že nic nedokážu, nic neumím a pokud bude chtít, že zavolá sociálku a seberou mi dceru. No s nárustem jeho sebevědomí, mírou alkoholu se začalo dít i fyzické napadání. Vždycky mi říkal, že vím, jak mě zabít, aby nebylo nic vidět. Několikrát mi klečel na krku a ke konci už mi říkal, že mrtvolu by bylo nejlepší schovat do studny. Občas i za střízliva pronesl, že má doma schovanou zbraň. Byla jsem tak paralyzovaná, že dodnes

nevím, proč jsem neodešla. Občas mi sebral peněženku, telefon, schoval kabelku. Nechtěl, abych chodila do práce a když jsem si nějakou našla, tak mi tam chodil dělat scény, tak jsem musela odejít. To, že mě podváděl a pak neskutečně žárlil, bylo velmi únavné. Nadával mi, kontroloval mě.“

5. V první otázce jsi zmínila, že tam byly určité intervaly v jeho chování, jak často tě tedy napadal?

„Ze začátku tam byly intervaly asi půl roku a půl roku bylo hezky a pak takový nějaký zkrat. Postupně se zkracovali a ke konci už nějaký druh násilí byl na dennodenním pořádku. Nebil mě, když byl střízlivý, to používal jen psychický teror.“

6. Jaké dopady mělo násilí na tvůj život?

„Beru tu dobu jako mé období temna. Byla jsem totálně bez sebevědomí. Bez peněz. Ze začátku jsem si stěžovala kamarádkám, ale postupně tyhle řeči nikoho už nezajímaly, tak jsem se stáhla. Shodila jsem asi na 40 kg, bylo to na hraně. Při některých hádkách jsem nemohla dýchat, stresem se mi úplně uzavřely dýchací cesty a bála jsem se, že se udusím. Mí rodiče se mi snažili pomoci, ale jediné, co pro mě mohli v té době udělat bylo, že mě vždycky přijali domů a mohla jsem tam nechat dceru, když bylo to „divoké období“

7. Máš dceru, jak jsi ji nebo své blízké chránila?

„Měla jsem obrovské štěstí na lidi a od roku 2006 jsem začala navštěvovat kurzy při Hospodářské Komoře, které byly určeny přímo pro ženy po mateřské dovolené. I když mi bylo doma první říkáno, že jsou to kraviny, potom i to, že mě využívají a chtějí na mě jen vydělat, tak jsem tam chodila. Dceru jsem mohla mít často u rodičů, kteří bydleli jen 2 km od nás, tak jsem pro ni udělala to nejlepší, co jsem v tom momentě mohla udělat. Dvakrát jsem vyhledala pomoc odborníků. Jednou intervenční místo a jednou psychologka. Jenže v té době jsem potřebovala trochu jinou pomoc než říkat, nezvedejte mu telefon nebo proč si nenajdete svoje bydlení, atd... potřebovala jsem, aby mi někdo pomohl tak, abych měla zdravé sebevědomí, abych pochopila, proč jsem se vůbec do takové situace dostala.“

8. Jaká situace se ti vybaví, při které ses cítila nejvíce ohrožená?

„Když byl jednou opilý a já jsem se snažila utéct po schodech dolů a ven a on mě chytil pod schody a klečel mi na krku. Jednou rukou mi tlačil hlavu k podlaze a druhou rukou mi tlačil asi na záda, teď už nevím a prskal na mě, jestli už ho budu poslouchat ... říkala jsem mu, že nemůžu dýchat, ale trvalo to strašně dlouho, než mě pustil. Měla jsem modřiny jak na krku, tak i na hlavě. To jsem se opravdu už bála.“

Z důvodu silných emocí, bylo zapotřebí v této fázi rozhovoru zařadit přestávku.

9. Jak ses vyrovnala s následky násilí?

„Po rozchodu mi to trvalo několik let, než jsem najela na nové vzorce mého chování. Minimálně 3 roky jsem se v tom neskutečně plácala. Myslím, že jsem chvíli byla i ve stavu, že jsem vyžadovala nějakou reakci od nového partnera, protože jsem si na to zvykla. Myslím, že jsem měla štěstí a můj nový partner byl velmi trpělivý, a hlavně byl klid'as.“

10. Kdo ti nejvíce pomohl nebo poskytl podporu?

„Nejvíc mi pomohly holky z Hospodářské Komory, když v té době organizovaly kurzy seberozvoje a já se díky tomu dostala k informacím, které mi dodaly sebevědomí, zjistila jsem, co všechno jsem schopná zvládnout a co všechno umím. Poznala jsem nové dámy, které mi daly příležitost ukázat, co umím. Mohla jsem malovat svatební šaty na módní přehlídku, svatební oznámení, deštníky, prostě jsem získávala to, co jsem potřebovala. Sebelásku a sebevědomí. A i když ten násilný vztah trval i v době kdy jsem tyto kurzy navštěvovala a čím víc jsem se odpojovala od vztahu, tak to bylo čím dál tím drsnější, tak jsem měla postupně sílu to zvládnout.“

11. Co tě vůbec motivovalo k tomu, abys ten vztah opustila a začala žít od znovu.

„Chystala jsem se k odchodu dlouho, ale pak přišel moment, kdy jsem měla pocit, že mě tak nenávidí, že mě zabije. Byl ten den střízlivý, ale to, co jsem viděla v jeho očích bylo hrozné. Dokonce si chtěl i rozbít hlavu a jet nahlásit na policajty, že jsem ho napadla. Řekla jsem si, buď teď anebo nikdy... posbírala jsem si pár věci, co jsem unesla...trval na tom, že mě odveze...povyhazoval mi věci z auta v polovině cesty... jen jsem posbírala věci z příkopu a došla jsem to pěšky. Od té doby jsem ho ignorovala.“

12. Byla jsi na sebe hodně našťvaná, že jsi nedokázala ze vztahu odejít dřív?

„Ani nevíš jak. Avšak emoce s ním byly jak na horské dráze. První jsem byla zamilovaná, postupně jsem nechtěla být sama, pak jsem se bála, postupně jsem měla pocit, že to už nezvládnou, to přerůstalo na vztek na něj a pak samozřejmě jsem byla strašně našťvaná na sebe, že to neumím ukončit a neumím z toho ven.“

13. A jak se cítíš dnes nebo jak se vůbec cítíš, když se vracíš k těmto událostem, které se staly před několika lety?

„V dnešní době už na celé období, kdy se násilí odehrávalo, vzpomínám s úlevou, že jsem vše přežila a beru to jako životní lekci. Sice drahou, možná zbytečně dlouhou, ale jako lekci, co v životě určitě nechci znovu prožívat. Už mi v tom nehrají roli emoce, odpustila jsem sama sobě a na agresora si už také nic nevezmu, protože umřel. A vím, že mi to paradoxně hodně ulehčilo život, protože i po našem rozchodu měl nápady mě kontaktovat. Zemřel necelý rok po našem rozchodu. Dnes jsem naprosto samostatná a přesně vím, že nikdy nechci být na

nikom finančně závislá. Jsem si vědoma, kdy manipuluji a poznám, když někdo manipuluje se mnou. Naučilo mě to neskutečně moc, i když do budoucna si tak drahé lekce opravdu odpustím“

14. Co by podle tebe mohlo předcházet domácímu násilí?

„Určitě bych neřekla, že to platí jen pro domácí násilí, ale učit děti od malička, jak by mělo chování v partnerském životě vypadat. Mít sebeúctu, mít sebereflexi, zdravé sebevědomí, mít se upřímně rád.“

15. Jaké rady bys dala ostatním, které se nacházejí v podobné situaci?

„Podařilo se mi díky mým zkušenostem pár ženám pomoci, aby se na svůj vztah podívaly očima nezainteresované osoby, aby pochopily, co je ve vztahu špatně a taky jsem jim pomohla si najít svou cestu k sebelásce. Ale určitě bych tuto pomoc poskytla komukoliv, kdo je jako oběť zainteresovaný v domácím násilím. Nemusí se jednat jen o ženy. Určitě bych jim poradila, aby se pokoušely najít odbornou pomoc. I když to v tom daném momentě nebude to pravé, co potřebují, tak je to první krok k tomu, aby po malých krůčcích začaly jednat samy za sebe. A nikdy pachatele neomlouvát, nikdy.“

16. Je něco, co bys ještě ráda sdělila a nezeptala jsem se na to?

„Je to dlouho zpátky, od roku 1999 do roku 2010, proto už si nepamatuji, co všechno bylo a jak to bylo, ale vím, že mi hodně pomáhalo se z toho vypsát. Zjistila jsem zpětně, že i já jsem měla určitý podíl na tom nezdravém vztahu. Za mě to byl fatální vztah. Neuměli jsme být ani spolu ani bez sebe. Velmi závislý vztah z obou stran. Ze začátku jsme si i vypili společně, pak jsme si i společně dali jointa, a jsem ráda, že mě to nestáhlo spolu s ním.“

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dobrý den,

jmenuji se Alexandra Juříčková a jsem studentkou 5. ročníku oboru Ochrana obyvatelstva na fakultě logistiky a krizového řízení na UTB ve Zlíně.

V rámci své diplomové práce **Prevence genderově podmíněného násilí**, se věnuji především jedné z jeho forem – domácímu **násilí**. Tento výzkum je součástí praktické části mé práce a jeho výsledky mi pomohou lépe pochopit problematiku tohoto fenoménu.

Dotazník zabere pouze pár minut a je zcela **anonymní**, vaše odpovědi budou použity výhradně pro účely výzkumu a nebudou nikde dále zveřejňovány. Prosím tedy o **upřímné** odpovědi.

Většina otázek v dotazníku je uzavřených s možností výběru jedné nebo více odpovědí. U některých otázek máte možnost i napsat vlastní komentář.

Děkuji vám za váš čas a ochotu se zúčastnit mého výzkumu.

Bc. Alexandra Juříčková

1. Jaké je vaše pohlaví? *

- Žena
- Muž
- Jiné:

2. Jaký je váš věk? *

- 15 let a méně
- 16–20 let
- 21–30 let
- 31–40 let
- 41–50 let
- 51–60 let
- 61 a více let

3. Jaké je vaše povolání? *

- Student
- Jiné: _____

4. Kolik obyvatel má vaše současné bydliště? *

- Obec do 5 000 obyvatel
- Obec od 5 000 do 10 000 obyvatel
- Malé město od 10 000 do 50 000 obyvatel
- Velké město nad 50 000 obyvatel

5. Jaký je váš aktuální rodinný stav? *

- Svobodný/ svobodná
- Ženatý/ vdaná
- Ovdovělý/ ovdovělá
- Rozvedený/ rozvedená
- V partnerském vztahu
- V registrovaném partnerství
- Jiné: _____

6. Domníváte se, že genderově podmíněné násilí, hlavně domácí násilí, je v České republice vážný problém? *

- Velmi vážný
- Vážný
- Mírně vážný
- Není vážný
- Nevím

7. Myslíte si, že oběti násilí dostávají dostatečnou podporu od společnosti? *

- Dostatečná
- Nedostatečná
- Nevím

8. Jaké jsou podle vás, hlavní příčiny domácího a genderově podmíněného násilí? (možnost zaškrtnout více odpovědí) *

- Alkohol
- Drogy
- Nevzdělanost
- Špatná finanční situace

- Stres
- Osobnostní faktory ovlivňující chování pachatele
- Trauma z dětství
- Manipulativní chování a neadekvátní reakce partnera
- Jiné: _____

9. O kterých skupinách se domníváte, že jsou nejvíce vystaveny riziku násilí? *(možnost zaškrtnout více odpovědí) **

- Ženy
- Muži
- Děti
- Senioři
- Osoby se zdravotním hendikepem
- Jiné: _____

10. Pociťujete dostatečnou informovanost ohledně tématu domácího násilí? *

- Ano
- Ne
- Nevím

11. Je prevence v České republice dostatečná? *

- Ano
- Ne
- Nevím

Pokud jste odpověděli "Ne", uveďte, proč si to myslíte.

12. Jaká je podle vás nejlepší možná prevence před domácím a genderově podmíněným násilím? *(možnost zaškrtnout více odpovědí) **

- Informační kampaně a vzdělávání zaměřené na osvětu o rovnosti pohlaví a problému násilí
- Zlepšení socioekonomických podmínek a dostupnost služeb pro oběti
- Zavádění a prosazování přísných zákonů proti násilí a efektivní stíhání pachatelů
- Preventivní programy pro děti a mládež zaměřené na zdravé partnerské vztahy

- Lepší právní ochrana dětí
- Podpora programu pro násilníky
- Poskytování podpory v případě svědectví v oblasti násilí
- Jiné: _____

13. Znáte organizace, které se zabývají domácím a genderově podmíněným násilím? *

- Ano
- Ne

Pokud ano, jaké? *(možnost zaškrtnout více odpovědí)*

- Bílý kruh bezpečí
- ProFem
- Bez trestu
- Neodkládej to
- Rosa
- Persefona
- Muži proti násilí
- Centrum LOCIKA
- Liga lidských práv
- Česká ženská lobby
- Linka důvěry
- Jiné: _____

14. Jak byste reagovali, pokud by se vám někdo otevřel a sdělil vám, že je obětí domácího nebo genderově podmíněného násilí? *(možnost zaškrtnout více odpovědí)* *

- Okamžitě bych volal/a policii
- Poradil/a bych jim, aby se obrátili na odbornou pomoc
- Poskytnul/a bych jim morální, hmotnou i finanční podporu
- Nevím, jak bych reagoval/a
- Jiné: _____

15. Využili byste jako oběť mobilní aplikaci, která by vám napomohla vyhledat odbornou pomoc a začít žít život od znova? *

- Ano

- Ne
- Nevím

16. Zažili jste někdy genderově podmíněné násilí nebo přímo domácí násilí? Nebo jste byli svědky těchto činů? *

- Ano, mám osobní zkušenost s násilím
- Ano, stal/a jsem se svědkem těchto činů
- Ne, nezažil/a jsem a ani nejsem svědkem žádného násilí

Otázky v této sekci jsou specificky zaměřeny na osobní zkušenosti s jakýmkoliv druhem násilí. Opět bych ráda zdůraznila, že dotazník je zcela anonymní a pokud se v průběhu vyplňování cítíte nepohodlně, můžete kdykoli přestat.

17. V jaké roli jste násilí zažili? *

- Oběť
- Svědek
- Pachatel
- Jiné: _____

18. Pokud jako oběť, jaký typ násilí jste zažili? *(možnost zaškrtnout více odpovědí)*

*

- Fyzické
- Psychické
- Sexuální
- Sociální
- Ekonomické
- Stalking
- Online násilí
- Neprožil jsem násilí jako oběť
- Jiné: _____

19. Kdo byl pachatelem? *(možnost zaškrtnout více odpovědí)* *

- Manžel/ manželka
- Přítel/ přítelkyně
- Registrovaný partner/ partnerka
- Rodinný příslušník
- Znamý

- Cizí osoba
- Jiné: _____

20. Jak často se násilí vyskytovalo? *

- Jednorázově
- Občas
- Často
- Denně

21. Genderově podmíněné násilí nebo domácí násilí je pro vás v současné době? *

- Aktuální
- Minulostí
- Jiné: _____

22. Vyhledali jste pomoc? Pokud ano, jakou? (možnost zaškrtnout více odpovědí) *

- Policie České republiky
- Intervenční centra
- Psycholog/ psychiatr
- Nezisková organizace
- Ne, nevyhledal jsem pomoc
- Jiné: _____

23. Jakou jinou službu nebo podporu jste jako oběť potřebovali, ale nebyla k dispozici?

24. Byli jste s dostupnou pomocí spokojení? *

- Ano
- Ne
- Nevím

25. Jakým způsobem se u vás násilí vyřešilo? (možnost zaškrtnout více odpovědí) *

- Pachatel se změnil k lepšímu
- Pachatel se odstěhoval ze společné domácnosti
- Pachatel byl odsouzen
- Pomohla rodina/ kamarádi
- Pomohla PČR
- Pomohla nezisková organizace
- Pomohlo intervenční centrum
- Oběť opustila společnou domácnost a odstěhovala se

- Jiné: _____

26. Pokud bylo násilí řešeno s Policií České republiky, jak vaši situaci řešila? *

- Domluvou
- Vykázáním pachatele ze společné domácnosti
- Oznámením přestupku na úřad
- Neřešil/a jsem problém s PČR
- Jiné: _____

27. Jak se u vás situace násilí vyvíjela po vyhledání pomoci? *

- Žádná změna nenastala
- Situace se zhoršila
- Násilí ustalo a pachatel zůstal ve společné domácnosti
- Násilí ustalo a pachatel odešel ze společné domácnosti
- Jiné: _____

28. Jaké dopady na váš život násilí mělo?

PŘÍLOHA P IV – NÁVRH MOBILNÍ APLIKACE

